

Glas@nsk.hr

God. IV., br. 14 /
Year 4, No. 14
(jesen – zima), 2017. /
Autumn – Winter, 2017

Glas NSK, časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu /
The Voice of NSK: journal of the National and University Library in Zagreb

Zbirka Novak /
The Novak
Collection

Tema broja / Feature

Nabava
elektroničkih
izvora informacija

The National
and University
Library in Zagreb
at the centre of
the acquisition
of electronic
information
resources at the
national level



Znameniti.hr



U fokusu / In the focus

Skupni katalog
knjižnica iz sustava
znanosti i visokoga
obrazovanja
Republike Hrvatske
Croatian National
Union Catalogue
of Academic and
Research Libraries

VuFind

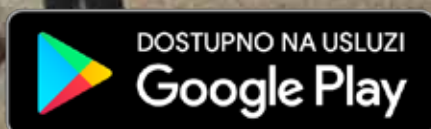
Suradnja / Cooperation

Znameniti.hr – The
greats of Croatia all
in one place



NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU
S PONOSOM PREDSTAVLJA MOBILNU APLIKACIJU:

*Pozdrav
iz Zagreba!*



© Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2017.



SADRŽAJ CONTENT



Uvodnik

str. 4

Editorial

page 5

- Davorka Pšenica, glavna urednica / Editor-in-chief



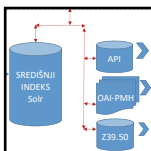
Tema broja

str. 7

Feature

page 16

- Nabava elektroničkih izvora informacija / The National and University Library in Zagreb at the centre of the acquisition of electronic information resources at the national level



U fokusu

str. 23

In the focus

page 26

- Skupni katalog knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske / Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries
- VuFind – *discovery* servis otvorena koda kao programsko rješenje za uspostavu nacionalnoga skupnog kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske / VuFind – an open source software solution behind the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries



Velike obljetnice

str. 34

Great anniversaries

page 39

- Reformacija u hrvatskim zemljama / Marking the 500th anniversary of the Reformation: A Croatian perspective



Biseri riznice NSK

str. 46

NSK treasures

page 48

- *Zbirka Novak* – neprocjenjivo kartografsko blago u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu / *The Novak Collection*, a treasure chest of the National and University Library in Zagreb holding priceless cartographic heritage



Suradnja

str. 51

Cooperation

page 53

- Izložba *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča* / *The Krka, a tale of a river told in seven stories*
- Portal *Znameniti.hr* / *Znameniti.hr*, a web portal bringing together in one place the greats of Croatia
- *(0)krenimo na zeleno* / *Let's Go Green!*



Gost broja

str. 65

Guest of the issue

page 68

- Ministrica kulture Republike Hrvatske Nina Obuljen Koržinek / The Croatian Minister of Culture Nina Obuljen Koržinek



Događanja koja su ostavila trag / Major events

str. 71 / page 74

Ukratko / In brief

str. 88 / page 93

Nova izdanja NSK / Latest NSK publications

str. 101

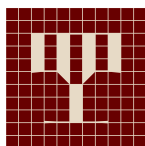
Nakladnik / Published by: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu; **Za nakladnika / For the publisher:** dr. sc. Tatjana Petrić; **Glavna i odgovorna urednica / Editor-in-chief:** mr. sc. Davorka Pšenica; **Uredništvo / Editorial board:** Sandi Antonac, dr. sc. Dragica Krstić, dr. sc. Dijana Machala, dr. sc. Lobel Machala, Jelena Paurić, Renata Petrušić, Maja Priselac, mr. sc. Branka Purgarić-Kužić, dr. sc. Breza Šalomon-Cindori; **Prevoditeljica / English translation, editing, copy-editing and proofreading:** Dagmar Lasić; **Lektorica i korektorica / Copy-editing and proofreading for Croatian:** Zrinka Mikulić; **Grafički izgled / Page layout:** ZORO d. o. o., Gundulićeva 26, Zagreb; **Slog i priprema / Graphic design and typesetting:** Darko Balen, Goran Hasanec; **Marketing i komunikacije / Marketing director:** Sandi Antonac; **Fotografije / Photographs by:** djelatnici procesa *Zaštitna snimanja i izrada preslika* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / members of the NSK Imaging and Digitisation Division;

Naklada / Print run: 200 ; **Elektroničko izdanje / Digital edition:** mr. sc. Davorka Pšenica, dr. sc. Breza Šalomon-Cindori, Nikola Dubović

Adresa uredništva / Principal office: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Uredništvo Glasa NSK, Ulica Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb, glas@nsk.hr, tel. 00385 1 6164 008; 00385 1 6164 009

ISSN 2584-3885 (Online)

Glas NSK objavljuje se dvaput godišnje. / The Voice of NSK is published semi-annually.





Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji, s radošću Vam predstavljamo četrnaesti broj [Glasa NSK](#), časopisa potvrđena djelovanja, prepoznatljiva oblikovanja i izgrađene uređivačke koncepcije koji predstavlja nezaoobilazan izvor obavijesti iz svijeta knjižničarstva, znanosti i kulture te

pruža neprekidan uvid u programe i usluge [Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#), središnje hrvatske knjižničarske, kulturne, znanstvene i baštinske ustanove.

U ovome broju, s posebnim zadovoljstvom najavljujemo gošću broja dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek, ministricu kulture Republike Hrvatske, s kojom smo razgovarali o temama bitnima za položaj knjige i nakladništva te knjižnica i knjižničarske profesije u Hrvatskoj. Naime, uskoro nam slijedi javna rasprava i donošenje novoga Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, pa nas je zanimalo koje sve novosti Zakon donosi, hoće li i u kojoj mjeri poboljšati položaj, novčano potpomaganje i djelovanje knjižnica te pridonijeti uspjehu i razvoju knjižničarstva. O tome i drugim povezanim temama možete pročitati u razgovoru koji je s ministricom kulture vodila Vaša glavna urednica.

Kao što smo i obećali, nastavljamo s temom broja o e-izvorima. U prošleme broju opisali smo projekt [Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori](#), kojim se osiguralo novčano potpomaganje nabave e-izvora u razdoblju od 2016. do 2020. godine. U nastavku o elektroničkim izvorima informacija, koji su sastavile mr. sc. Alisa Martek i Sonja Borak, donosimo opis baza podataka dostupnih na [Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu](#).

Tijekom 2017. godine obilježene su dvije velike obljetnice. Jedna je 400. obljetnica smrti Fausta Vrančića koju smo obilježili izložbom [Renesansni Faustus Verantius](#) u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Za tu prigodu, ugledni fotograf Šime Strikoman snimio je još jednu [milenijsku fotografiju u nizu iz ciklusa Homo volans – padobran Fausta Vrančića](#), koju možete vidjeti u ovome broju, ali i na drugim mrežnim portalima, jer je cijelo događanje bilo dobro medijski popraćeno. Druga velika obljetnica bila je 500. obljetnica reformacije koju je na Dan reformacije obilježila Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu [predstavljajući faksimilna izdanja](#)

[Articuli oli Deili te prave stare vere kerszhanske](#). U želji da zabilježimo i približimo povijest reformacije našim čitateljima, o poznatim reformatorima i njihovu utjecaju na širenje reformacije u hrvatskim povijesnim zemljama piše dr. sc. Stanko Jambrek.

Briga za izradbu skupnih kataloga te nacionalnih baza podataka jedna je od temeljnih zadaća Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, pa je tijekom prethodne, 2017. godine, Knjižnica pokrenula testnu inačicu portala [Skupni katalog knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske](#). Upravo zato, u središtu je našega zanimanja skupni katalog i Integrirani knjižnični sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te visokoškolskih i znanstvenih knjižnica, o kojima pišu dr. sc. Dijana Machala i Marko Orešković.

U rubrici *Suradnja* donosimo tri priloga o trima različitim, ali za širu javnost iznimno zanimljivima, bitnim i poučnim projektima. Mr. sc. Vedrana Juričić i dr. sc. Sofija Klarin Zadravec autorice su priloga o tematskom portalu [Znameniti.hr](#). Riječ je o portalu koji pruža objedinjen pristup podacima o hrvatskim autorima i njihovim djelima koja su digitalizirana u različitim ustanovama. Portal se razvio iz projekta *Znameniti i zaslužni Hrvati*, koji su 2016. godine pokrenule Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti sa svojom Knjižnicom kao koordinatorom, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, [Knjižnice grada Zagreba](#) i [Državni arhiv u Varaždinu](#) te ga provele u suradnji s tvrtkom ArhivPro i uz potporu [Zaklade Adris](#). O Zelenome festivalu, manifestaciji s bogatim i raznolikom sadržajem, koji je održan u rujnu 2017. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, pišu Ana Rubić i Sandi Antonac, utemeljitelji Festivala. *Zeleni festival* dio je projekta [Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku](#) o kojem smo već pisali u prošleme broju, a organiziran je u suradnji s [Radnom grupom za zelene knjižnice](#) Hrvatskoga knjižničarskog društva. Pod geslom *(O)krenimo na zeleno*, svrha je bila približiti zelenu tematiku široj javnosti na zanimljiv i pristupačan način. Suradnja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i [Javne ustanove „Nacionalni park Krka“](#) uspješno je nastavljena ostvarenjem putujuće izložbe [Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča](#). Prilog o izložbi koju prati katalog potpisuje Dobrila Zvonarek.

U Biserima riznice predstavljamo neprocjenjivo kartografsko blago, [Zbirku Novak](#), ostavštinu liječnika i znanstvenika dr. Drage Novaka, inače zaljubljenika i sakupljača starih karata i knjiga, o kojoj piše dr. sc. Mira Miletić Drder. Riječ je o jednoj od najbogatijih zbiraka koja se čuva u najvećoj zbirci kartografske građe u Hrvatskoj, u fondu [Zbirke zemljovida i atlasa Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#).

EDITORIAL

Dear readers,

It is with great joy that we present to you the 14th issue of *The Voice of NSK*, with its recognisable design and news and information brought to you as a result of its well-established editorial policy on the latest developments in the library world, science and culture, as well as those related to the programmes and services of the National and University Library in Zagreb, Croatia's central library and major cultural, scientific and heritage institution.

We are particularly glad to announce the guest of this issue, the Croatian Minister of Culture Nina Obuljen Koržinek, who, in her interview with *The Voice of NSK* featured in this issue, answered questions about current issues concerning the status of the book and book industry as well as libraries and the library profession in Croatia. In the interview, conducted by *The Voice of NSK* editor-in-chief Davorka Pšenica, the Minister reflected on the latest developments with regard to the upcoming public and parliamentary debate on the new Croatian Library Act (*Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti*), along with how and to what extent it will improve the position, funding and operating of libraries and thus contribute to the advancement of librarianship in Croatia.

As we announced, we bring to you a sequel to the feature from our previous issue, in which we presented *eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information*, a project aimed at the securing of financial resources for the national acquisition of electronic academic databases in the period between 2016 and 2020. In this issue's feature by Alisa Martek and Sonja Borak we present in greater detail the online databases and electronic journals collections available as part of the NSK [Portal of Electronic Resources](#).

In 2017, the Library commemorated two significant anniversaries. One of them was the 400th anniversary of the death of Faust Vrančić, which the Library marked by its *Faustus Verantius of the Renaissance (Renesansni Faustus Verantius)* exhibition, on which occasion Šime Strikoman, a notable Croatian photographer, made another of his well-known millennium photographs and the latest in his series inspired by the most famous of Vrančić's many projects and inventions, that is, the parachute (*Homo volans – padobran Fausta Vrančića*). The other jubilee, the 500th anniversary of the Reformation, was marked by the Library on 31 October, Reformation Day, through the presentation of a facsimile edition of [Artikuli ili Deli stare krstjanske vere](#), a valuable 16th-century work printed in the Glagolitic alphabet making vital part of the Reformation tradition, which it published in cooperation with the Evangelical Theological Seminary in Osijek. In this

Mnoštvo događanja, izložaba, predstavljanja knjiga te znanstvenih i stručnih skupova obilježilo je drugu polovicu 2017. godine. Sva smo događanja ukratko popratili, a neka smo posebno izdvojili u rubrici *Događanja koja su ostavila trag*. Tako je početkom listopada u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u Crikvenici održano 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, na kojem se raspravljalo o mreži narodnih knjižnica, e-knjigama i mnoštvu drugih tema, o čem piše Dunja Marija Gabriel. Krajem studenoga 2017. godine održan je stručni skup *Knjižnični podaci: interoperabilnost, povezivanje i razmjena* te 2. konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske. O stručnome skupu, kojem je svrha bila istaknuti vrijednost i ulogu knjižničnih podataka u svezi s razvojem suvremena digitalnog društva i nacionalne e-infrastrukture, piše dr. sc. Dijana Machala. Izdvajamo predavanje *Je li digitalna disrupcija nova stvarnost?* dr. sc. Gillian Hallam s Tehnološkoga sveučilišta Queensland u Brisbanu, čiji prikaz potpisuje dr. sc. Breza Šalomon-Cindori.

Na kraju Vam predstavljamo prvu mobilnu aplikaciju [Pozdrav iz Zagreba](#) koja je, uz potporu [Turističke zajednice Grada Zagreba](#) i tehničku izvedbu tvrtke Plava tvornica, izrađena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Korisnik aplikacije može virtualno šetati starim Zagrebom i istodobno slati digitalnu razglednicu jer su za tu aplikaciju odabrane stare razglednice Zagreba koje se čuvaju u fondu [Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#). O mobilnoj aplikaciji *Pozdrav iz Zagreba* pišu dr. sc. Sofija Klarin Zadravec i Dragana Koljenik.

Vjerujemo kako smo Vam pružili dobar razlog i motivaciju za čitanje, pa Vas pozivamo da nas i nadalje pratite!



Davorka Pšenica,
glavna urednica

feature on the Croatian leaders of the Reformation movement and its legacy in Croatia, Stanko Jambrek offers a unique Croatian perspective on this globally significant anniversary.

Owing to the compiling of union catalogues and national databases being one of the fundamental tasks of the National and University Library in Zagreb, in 2017 the Library launched a [beta version of the web portal providing access to the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries](#), which we present in a special feature by Dijana Machala and Marko Orešković as part of this issue's *In the focus* section.

The *Cooperation* section brings three features presenting the Library's most recent projects. Vedrana Juričić and Sofija Klarin Zadavec present [Znameniti.hr](#), a web portal bringing together in one place data on the most notable figures in Croatia's culture, science, art and public life which has been developed as a result of the 2016 joint project of the Croatian Academy of Sciences and Arts (with the Academy's Library acting as project coordinator), National and University Library in Zagreb, Zagreb City Libraries and State Archive in Varaždin, which they realised in cooperation with the ArhivPRO company and the financial support of the Adris Foundation. Ana Rubić and Sandi Antonac present *NSK Green Festival*, a special programme held as part of *Green Library for Green Croatia*, the Library's ongoing project we covered in the previous issue, and organised in cooperation with the Croatian Library Association's Working Group for Green Libraries under the slogan *Let's Go Green* for the purpose of popularising "green issues" among the Library's users and the wider public. Dobrila Zvonarek presented *The River in Seven Stories*, a special touring exhibition dedicated to the Krka and jointly organised by the Library and Krka National Park as yet another chapter in the *Green Library for Green Croatia* project.

This issue's *NSK treasures* section brings a feature by Mira Miletić Drder on *The Novak Collection*, the Library's treasure chest holding priceless cartographic heritage collected by the late doctor Drago Novak, a physician and scientist, collector of old maps, books and works of art, and a lover of old maps of Croatia in particular. This inestimable heritage is preserved as part of the Library's [Map Collection](#), the largest collection of cartographic material in Croatia.

The *Major events* section presents the many events, exhibitions, book launches, conferences and scientific symposiums that the Library organised in the second half of 2017. Dunja Marija Gabriel presented the Library's 11th Croatian Conference on Public Libraries held in October in Crikvenica whose programme addressed the need for building a stronger national and international cooperation aimed at a better linking of public libraries in the digital environment. Dijana Machala presented *Library Data: Interoperability, Linking and Exchange*, the Library's scientific symposium held in November as part of the 2nd annual conference for users of the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and the Croatian Academic and Research Libraries and organised for the purpose of bringing attention to the significance and role of library data in the development of the contemporary digital society and the national e-infrastructure. A special feature by Breza Šalamon-Cindori presents *Is digital disruption the new normal? Building a successful future through information and digital literacy*, a lecture by Dr Gillian Hallam, Adjunct Professor at the Queensland University of Technology, held at the Library in September.

Finally, in a feature by Sofija Klarin Zadavec and Dragana Koljenik, we present to you [Greetings from Zagreb](#), the first mobile application launched by the National and University Library in Zagreb and developed through its cooperation with the Blue factory IT company, with the support of the Zagreb Tourist Board. The application users may take a virtual walk through Zagreb and send to their family and friends digital postcards used in the development of this application whose valuable old original copies are preserved as part of the [NSK Print Collection](#). Believing that we have once again provided you with a high-quality reading material, we invite you to keep following us!



Davorka Pšenica,
Editor-in-chief

Nabava elektroničkih izvora informacija

Stalan porast broja i cijena elektroničkih izvora znanstvenih informacija te prateći porast informacijskih potreba korisnika, primorali su knjižnice na pronalaženje novih odgovarajućih rješenja. Internet i nove informacijske tehnologije ne samo da mijenjaju načine znanstvene komunikacije i usvajanja znanja (pre-print arhivi znanstvenih radova, učenje na daljinu, besplatan pristup izvorima na mreži/open access – OA) nego se mijenja i način nabave (licenčni konzorciji), te način izgradnje zbirki.* Jedno od mogućih rješenja i pokušaja rješavanja tog stanja jest udruživanje knjižnica u konzorcije. Konzorcij (lat. consortium – zajednica, zadruga), odnosno uže, knjižnični konzorcij, može biti skup sastavljen od dviju ili više knjižnica koje zajedno rješavaju neki svoj problem. Može biti organiziran za potrebe korištenja zajedničkih usluga i službi radi zajedničke izgradnje fondova, za potrebe uzajamne katalogizacije građe, odnosno za potrebe obrazovanja knjižničnog osoblja i korisnika.** U ovome ćemo članku opisati postanak knjižničnih konzorcija u svijetu i dosadašnje djelovanje knjižničnih konzorcija u Hrvatskoj koji su se odnosili na nabavu inozemnih znanstvenih časopisa te predložiti ustroj sustava održive nabave i konzorcija za nabavu inozemnih znanstvenih časopisa i baza podataka.

Povijest knjižničnih konzorcija

O povijesti i razvoju knjižničnih konzorcija pisala je Alisa Martek¹. Godine 1880. *Library Journal* objavio je članak o suradnji knjižnica zajedničkim radom na uzajamnome korištenju zbiraka. Prvim konzorcijem smatra se Cooperation Committee, tijelo koje je utemeljilo Američko knjižničarsko društvo. Weber² ističe tri područja djelovanja najranijih konzorcija – zajednički katalozi, međuknjižnična posudba te nabava knjižnične građe. Knjižnični, odnosno licenčni konzorciji prije svega imaju svrhu racionalizacije knjižničnoga poslovanja zajedničkom nabavom elektroničkih izvora. Jedan od najistaknutijih oblika konzorcija danas je udruživanje knjižnica na nacionalnoj ili regionalnoj razini radi zajedničke nabave i korištenja elektroničkih izvora informacija.³

* Preuzeto iz: Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu : Nabava / [urednica i koordinatorica projekta Marina Mihalić ; suradnici na projektu Sonja Avalon... [et al.]]. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2006.

**Preuzeto iz: Jokić, Maja. Konzorcijalni pristup – model nabavne politike. // Specijalne knjižnice – izvori i korištenje znanja : zbornik radova 4. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske, Opatija, 25. i 26. travnja 2002. / (ur.) Maja Jokić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003., str. 25-31.

¹ Martek, Alisa. Konzorcijaska nabava u Hrvatskoj : stanje i perspektiva. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 3(2011), 79-94.

² Weber, David C. A Century of Cooperative Programs among Academic Libraries. // College & Research Libraries 38(1976), 205-221.

³ Avalon, Sonja; Vesna Golubović; Alisa Martek. Europski knjižnični konzorciji : modeli financiranja i organizacije nabave u knjižnicama visokoškolskog sustava. // Nove strategije u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama : zagovaranje i prikupljanje financijskih sredstava : zbornik radova 8. dana specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 27. – 29. travnja 2006. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2007., str. 135-146.

Konzorcijalna nabava u Hrvatskoj

U hrvatskome znanstvenom i sveučilišnome knjižničnom sustavu jedino iskustvo koordinacije stečeno je na planu nabave inozemnih znanstvenih časopisa koja su se novčano potpomogla iz državnoga proračuna. S koordinacijom nabave stranih znanstvenih časopisa počelo se 1982. godine u tri faze koordinacije, što pokazuje da je ovaj centralizirani model održiv.⁴

1. Prva etapa koordinacije (1982. – 1990.)

U prvoj etapi koordinacije nositelj programa nabave inozemnih znanstvenih časopisa bila je Republička zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske, a Koordinacijski savjet potrošača inozemne znanstvene i stručne literature bio je operativni izvođač. Mjerila koordinacije bila su izbjegavanje udvostručivanja naslova u sklopu sveučilišta, kao i pridržavanje neprekidnosti pretplate naslova pojedine ustanove. Nedostatak ovoga sustava pokazao se u praksi: neprilagodljivost promjenama na popisu odabranih naslova – otkazivanje se naslova dopuštalo, a naručivanje je novih filtrirano. Tako je tijekom godina došlo do znatna smanjenja broja naslova.

2. Druga etapa koordinacije (1990. – 1995.)

Druga etapa koordinacije počela je devedesetih godina, u vrijeme političkih promjena i osamostaljenja Hrvatske kao države. Tada je ustanovljeno Povjerenstvo za nabavu pri Ministarstvu znanosti i tehnologije (MZT) koje je nastavilo rad na koordinaciji nabave inozemnih časopisa od nekadašnje Republičke zajednice za znanstveni rad. Zadaća je bila povećanje broja novih naslova, ali smanjenje broja tiskanih

⁴ Preuzeto iz: Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu. Nav. dj.



Početna stranica Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. / The homepage of the NSK Portal of Electronic Resources.

primjeraka istoga naslova časopisa. Postojale su tzv. *ključne knjižnice* po znanstvenim područjima koje su bile nositelji koordinacijskoga popisa naslova te odgovorne za usklađivanje naslova i broja primjeraka u pojedinim knjižnicama.

3. Treća etapa koordinacije (1995. – 2015.)

Treća etapa koordinacije započinje osnutkom [Centra za online baze podataka](#).⁵ Na poticaj i uz potporu tadašnje Uprave za informatiku Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske pristup najbitnijim svjetskim bazama podataka za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu počeo se osiguravati još 1995. godine. Prva nabavljena baza podataka bila je [Current Contents](#). Kada se projektu pridružila [Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet](#), koja je u jednu mrežu povezala sve akademske i istraživačke ustanove u Hrvatskoj, time se odredio sveobuhvatni konzorcij CARNet-MZOŠ, odnosno ustanova koja je bila osobito pogodna za pregovore s proizvođačima/dobavljačima baza podataka i osiguravanje što povoljnijih licenčnih uvjeta. Akademske godine 1998./1999. pokrenuta je nabava elektroničkih inačica znanstvenih časopisa koje je Ministarstvo znanosti i tehnologije nabavljalo izravno bez posrednika – centralizirani model. Ovakav model nabave znanstvenih časopisa nastavlja se do 2005. godine kada se izravnom pogodbom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ) potpisuje ugovor s nakladnicima ([Elsevier](#), [Wiley](#), [Springer](#) i [Kluwer](#)).⁶ Poseban je bio ugovor s američkim agregato-

rom [EBSCO-om](#), odnosno predstavništvom za Hrvatsku, za nabavu časopisa 26 izdavača.

Poticaj za utemeljivanjem minikonzorcija prema manje zastupljenim znanstvenim područjima proizišla je iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja je organizirala konzorcijski pristup bazama podataka u dogovoru s ostalim sveučilišnim i fakultetskim knjižnicama. Tako su pretplaćene baze podataka [Emerald MCB](#) s cjelovitim tekstovima članka 2000. godine, [Proquestova bibliografska baza podataka ABI/Inform Global](#) 2002. godine (područje ekonomije i upravljanja) te zbirka časopisa [SAGE full text](#) 2003. godine.⁷

Sadašnje stanje nabave elektroničkih izvora informacija

Zagorka Majstorović opisala je Model nabave baza podataka iz 2011. godine⁸. Odlukom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske 2011. godine imenovano je Povjerenstvo za odabir inozemnih znanstvenih baza podataka i časopisa u elektroničkome obliku za sveučilišne knjižnice znanstvenih i visokoškolskih ustanova u Republici Hrvatskoj, čija je zadaća bila odabrati baze podataka koje će se nabavljati u 2011. godini. Povjerenstvo je zaključilo da se u 2012. godini treba veća pozornost posve-

podataka – prijedlog Povjerenstva za nabavu MZOŠ-a iz 2004. godine.

⁷ Jokić, Maja. Nav. dj.

⁸ Majstorović, Zagorka. Koordinacijska uloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u nabavi baza podataka s nacionalnom licencijom za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. // *Knjižnice: kamo i kako dalje: knjižnične zbirke i usluge, knjižnice i istraživački podaci, pozicioniranje knjižnica i knjižničara* : zbornik radova / uredile Dina Mašina i Kristina Kalanj. Dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica (Lovran, 13. – 16. svibnja 2015.), Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2017.

⁵ Projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ), CARNeta i Instituta Ruđer Bošković.

⁶ Prijedlog strategije nabave znanstvenih i stručnih časopisa i baza

titi oblikovanju i odabiru inozemnih baza podataka i časopisa, s obzirom na znanstvena područja koja većim dijelom te baze obuhvaćaju, te je postavljen prijedlog o utemeljivanju konzorcija s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu na čelu. Svrha je bila utemeljivanje Konzorcija hrvatskih akademskih (sveučilišnih, visokoškolskih, znanstvenih i institutskih) knjižnica radi povezivanja, usklađivanja, vođenja i stručne pomoći udruženim knjižnicama pri nabavi i osiguravanju dostupnosti i korištenja elektroničkih izvora informacija u svrhu razumnoga korištenja novčanih sredstava, kao i postizanja najpovoljnijih uvjeta zajedničke nabave, dostupnosti i korištenja. Međutim, Ministarstvo znanosti i obrazovanja odustalo je od utemeljivanja Konzorcija kao neformalne udruge jer se otvorila mogućnost natjecanja za nabavu baza podataka iz EU fondova na koje se može prijaviti samo ustanova koja je pravna osoba. Tako je sklopljen Sporazum o suradnji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u travnju 2015. godine, kojim se utvrđuje suradnja između Ministarstva i Knjižnice pri nabavi i osiguranju dostupnosti te korištenja elektroničkih izvora znanstvenih i stručnih informacija u sklopu zajedničkih interesa potpisnica Sporazuma, kao i u sklopu interesa javnih znanstvenih organizacija upisanih u [Upisnik znanstvenih organizacija pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta](#).

U prošleme broju Glasa NSK Zagorka Majstorović opisala je projekt [Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori](#)⁹ kojim se osiguralo novčano potpomaganje nabave e-izvora u petogodišnjem razdoblju od 2016. do 2020. godine. Za nabavu e-izvora bitne su prve dvije aktivnosti. U aktivnosti Analiza korištenosti i izradba potreba e-izvora znanstvenih i stručnih informacija Savjetodavno povjerenstvo donosi popis prioriteta nabave e-izvora. Prema tome popisu Pregovarački tim nastoji osigurati najpovoljnije cijene i uvjete korištenja baza podataka. Sastav Pregovaračkoga tima dostupan je [na mrežnoj stranici projekta e-Izvori](#).

U 2016. godini održana su 22 sastanka s izdavačima kako bi se odredile cijene za 2016. godinu. Pregovaralo se o zbirakama e-izvora kod pojedinih izdavača, uvjetima pristupa, ustanovama uključenima u licenciju, kao i o cijeni izvora. Za svaki novi izvor osigurao se probni pristup kojim smo željeli utvrditi stvarno zanimanje krajnjih korisnika.

Rad Pregovaračkoga tima predstavlja otvorenost, dostupnost za pregovore s izdavačima, proizvođačima baza podataka, katkada s distributerima, te dosljednost u opisu konzorcija i sustava. Tako je u 2016. godini osiguran pristup svim izvorima, premda su ugovori potpisani 15. prosinca 2016., a plaćeno je 30. prosinca 2016. godine. Najveća se pozornost daje razumnomu korištenju sredstava. Primjeri-

ce, objedinjenom pretplatom na JSTOR izbjeglo se umnožavanje nabave određenih JSTORovih zbiraka, čije se stanje našlo u analizi vlastite pretplate ustanova u 2015. godini.

Pretplaćeni izvori

Svi pretplaćeni izvori dostupni su na [Portalu elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu](#). Svi dostupni izvori detaljno su opisani te su navedeni uvjeti korištenja i trajanje licencije. U 2016. godini bile su:

- tri citatne baze podataka – [Web of Science](#), [Journal and Highly Cited Data](#) i [Scopus](#)
- 24 bibliografske baze podataka i baza podataka s cjelovitim tekstom
- sedam zbiraka elektroničkih časopisa.



Web of Science (WoS) platforma je preko koje su dostupne citatne baze podataka koje obuhvaćaju sva područja znanosti. Platforma sadrži više od 33 000 indeksiranih časopisa te gotovo milijardu zapisa, uključujući članke, zbornike s konferencija, izvješća, patente i dr., počevši od 1900. godine.

Preko sučelja Web of Science dostupne su sljedeće citatne baze podataka:

- [Arts & Humanities Citation Index](#)
- [BIOSIS Citation Index](#)
- [Book Citation Index – Science](#)
- [Book Citation Index – Social Sciences & Humanities](#)
- [Conference Proceedings Citation Index – Science](#)
- [Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities](#)
- [Current Chemical Reactions](#)
- [Current Contents Connect](#)
- [Data Citation Index](#)
- [Derwent Innovations Index](#)
- [Emerging Sources Citation Index](#)
- [Index Chemicus](#)
- [KCI – Korean Journal Database](#)
- [Medline](#)
- [Russian Science Citation Index](#)
- [SciELO Citation Index](#)
- [Science Citation Index Expanded](#)
- [Social Sciences Citation Index](#)
- [Zoological Record](#).

⁹ Majstorović, Zagorka. Projekt [Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori](#). // [Glas @ NSK.hr : časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 4\(2017\)13, 7-10](#).

Journal and Highly Cited Data (JHCD) sadrži sljedeće citatne baze podataka:

Journal Citation Reports (JCR) citatna je baza podataka koja pomoću citiranosti objavljenih radova omogućuje sustavno i objektivno određivanje vrijednosti časopisa u sklopu nekoga znanstvenog područja. Baza JCR pruža citatne podatke te podatke o čimbenicima odjeka časopisa koji olakšavaju procjenu znanstvenih časopisa.



Essential Science Indicators donosi trendove u znanosti, kao i utjecajne pojedince, ustanove, članke, časopise i zemlje u svim područjima istraživanja.

Scopus je citatna baza podataka koja indeksira izvore iz cijeloga svijeta, a uključuje više od 69 milijuna zapisa za 21 950 recenziranih časopisa, od kojih je više od 3600 u otvorenome pristupu, 280 *trade* časopisa iz gotovo svih područja znanosti, više od 560 nakladničkih cjelina, osam milijuna zbornika s konferencija te više od 39 milijuna патената.



Baze podataka s cjelovitim tekстом

Academic Search Complete multidisciplinarna je baza podataka s cjelovitim tekстом koja obuhvaća sva znanstvena područja. Sadrži gotovo 6600 aktivnih znanstvenih i stručnih časopisa, od kojih je gotovo 6000 aktivnih znanstvenih časopisa koji provode recenzijski postupak, više od 4000 recenziranih časopisa bez embarga te je gotovo 4000 časopisa indeksirano u citatnim bazama Web of Science ili Scopus. Osim navedenoga, uključuje i više od 67 000 videomaterijala novinske agencije **Associated Press** sa snimkama od 1930. godine nadalje.



AHFS Consumer Medication Information baza je podataka s cjelovitim tekстом koju objavljuje American Society of Health-System Pharmacists, a sadrži obavijesti o lijekovima, prirodnim proizvodima i cjepivima. Sadrži literaturu na engleskome i španjolskome jeziku. AHFS obuhvaća više od tisuću monografija s obavijestima o lijekovima napisanih laičkim jezikom za potrošače.



Business Source Complete baza je podataka s cjelovitim tekстом koja obuhvaća sadržaj iz područja ekonomije i poslovanja – marketing, menadžment, financije i računovodstvo, bankarstvo i srodna područja. Baza uključuje više od 2230 aktivnih znanstvenih i stručnih časopisa, od kojih je 1320 aktivnih znanstvenih časopisa koji provode recenzijski postupak, više od 800 recenziranih časopisa bez embarga te više od 860 časopisa indeksiranih u citatnim bazama Web of Science ili Scopus. Sadrži materijale poput monografija, studija slučaja, korporativnih profila, zbornika s konferencija, financijskih izvješća i dr. Baza sadrži i više od 67 000 videomaterijala novinske agencije Associated Press sa snimkama od 1930. godine nadalje. Uključuje i dodatnu sastavnicu Company View koja sadrži detaljne informacije za više od 1,1 milijun svjetskih javnih i privatnih tvrtki, kao što su financijska izvješća, podružnice, proizvođači, djelatnici i sl.

Dodatne baze u Business Source Complete čine **Regional Business News** i **Newswires**. Regional Business News sadrži poslovne novine, televizijske i radijske transkripte, *trade* publikacije, časopise i vijesti te cjelovite tekstove za više od 100 regionalnih poslovnih publikacija za područje Sjedinjenih Američkih Država i Kanade, počevši od 1990. godine. Newswires je baza podataka s cjelovitim tekстом koja omogućuje pristup vijestima iz svijeta u stvarnome vremenu iz izvora kao što su Associated Press, **United Press International**, **PR Newswire**, **Xinhua**, **CNN Wire** i **Business Wire**. Baza podataka obuhvaća i AP Financial News, AP Top News, AP WorldStream, AP U.S. Politics & Government, AP 50 State Reports, UPI Security Industry, UPI Emerging Threats, UPI Business, UPI Entertainment, UPI Sports, UPI Top News, Arabia 2000 i dr.



Evidence-Based Medicine Reviews (EBMR) baza je podataka s cjelovitim tekстом koja obuhvaća područje medicine i zdravstva te se sastoji od sedam izvora EBM, kao što su **Cochrane Database of Systematic Reviews**, **The Database of Abstracts of Reviews of Effectiveness (DARE)**, **Health Technology Assessments (HTA)**, **NHS Economic Evaluation Database (NHSEED)**, **ACP Journal Club**, **The Cochrane Central Register of Con-**

[trolled Trials](#) i [Cochrane Methodology Register](#) (CMR). EBMR sadrži recenzije članaka, osvrte na suvremene teme u medicini i zdravstvu te pristup kontroliranim medicinskim istraživanjima.



CINAHL with Full Text baza je podataka s cjelovitim tekstom koja obuhvaća područja sestrinstva, biomedicine, knjižničarstva u zdravstvu i srodnim zdravstvenim djelatnostima. Baza sadrži više od 3,8 milijuna zapisa, indeksira više od 3100 časopisa, a sadrži cjelovite tekstove iz više od 630 časopisa indeksiranih u bazi, počevši od 1971. godine. Baza obuhvaća i knjige iz područja zdravstva, disertacije iz područja sestrinstva, zbornike radova s konferencija, audiovizualne materijale, poglavlja iz knjiga te pretražive citirane reference.

Baza sadrži više od 3,8 milijuna zapisa, indeksira više od 3100 časopisa, a sadrži cjelovite tekstove iz više od 630 časopisa indeksiranih u bazi, počevši od 1971. godine. Baza obuhvaća i knjige iz područja zdravstva, disertacije iz područja sestrinstva, zbornike radova s konferencija, audiovizualne materijale, poglavlja iz knjiga te pretražive citirane reference.

EconLit with Full Text

inozemna je znanstvena baza podataka s cjelovitim tekstom koja obuhvaća područje ekonomije i sadrži cjelovite tekstove za više od 700 časopisa, među kojima se nalaze bitni časopisi za područje ekonomije – *American Economic Review*, *Journal of Economic Literature*, *Journal of Economic Perspectives*, *Annals of Economics & Finance*, *Journal of Economic Integration*, *Revue d'Économie Financière*, 15 knjiga te bibliografske zapise iz zbornika s konferencija, radnih materijala s prestižnih sveučilišta, disertacija, knjiga i recenzija knjiga. Baza uključuje i 1,3 milijuna bibliografskih zapisa sadržanih u bazi EconLit, u izdanju American Economic Association, za različite publikacije koje potječu iz 1886. godine nadalje.



Health Source – Consumer Edition

baza je cjelovitoga teksta iz više od 80 stručnih časopisa

o zdravlju potrošača, a uključuje i više od 110 knjiga, odnosno priručnika s cjelovitim tekstom, te brošure o zdravstvu, uključujući *fitness*, nutricionizam, dijabetes, rak i druga oboljenja, zdravlje muškaraca, žena i djece i dr., izvješća, *trade* publikacije i druge materijale. Health Source sadrži i više od 18 800 kliničkih izvješća – Clinical Reference Systems reports na engleskome i španjolskome jeziku, kao i dostupan medicinski rječnik Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary.



Health Source: Nursing/Academic Edition baza je cjelovitoga teksta koja sadrži sažetke i indeksira 830 ča-

sopisa koji obuhvaćaju područje sestrinstva, zdravstvene njege te srodne teme, djelatnosti i discipline. Obuhvaća više od 330 časopisa s cjelovitim tekstom, od kojih je više od 260 recenziranih časopisa, a obuhvaća i druge materijale poput knjiga i *trade* publikacija.



JSTOR (Journal Storage) multidisciplinarna je znanstvena baza akademskih izvora i digitalna knjižnica koja sadrži 22 tematske zbirke časopisa te pruža uvid u cjelovite tekstove članaka iz više od 2300 časopisa koji obuhvaćaju gotovo 60 znanstvenih disciplina. Osim časopisa, na JSTOR-u je dostupno više od 2000 e-knjiga u otvorenom pristupu. U nacionalnoj pretplati dostupne su zbirke *Arts & Sciences I – IX*.

Master FILE Premier

multidisciplinarna je baza podataka s cjelovitim tekstom koja obrađuje gotovo sva opća područja poput obrazovanja, zdravstva, ekonomije i poslovanja te različita multidisciplinarna znanstvena područja. Sadrži više od 1600 znanstvenih i stručnih časopisa, gotovo 450 priručnika, više od 73 000 glavnih izvora te više od 1,5 milijuna fotografija, zemljovida i zastava.



Newspaper Source sadrži cjelovite tekstove iz gotovo 500 publikacija, od kojih je 60 američkih i međunarodnih novina, te

odabrane cjelovite tekstove iz 389 regionalnih američkih novina. Dostupni su i cjeloviti televizijski i radijski transkripti medijskih kuća poput [CBS News](#), [CNN](#), [CNN International](#), [FOX News](#), [NPR](#) i dr.



PsycARTICLES je baza podataka s cjelovitim tekstom u izdanju [American Psychological Association](#) (APA) koja sadrži cjelovit

tekst za više od 200 000 recenziranih članaka te obuhvaća više od 110 časopisa iz područja psihologije i društvenih znanosti.

SocINDEX with Full Text

baza je cjelovitoga teksta iz područja sociologije i srodnih disciplina. Sadrži milijune zapisa s predmetnicama iz tezaurusa socioloških pojmova, kao i sažetke za pojedine časopise, počevši od 1895. godine. Baza obuhvaća više od 640 aktivnih znanstvenih i stručnih časopisa, više od 620 aktivnih znanstvenih časopisa koji provode recenzijski postupak, 330 recenziranih časopisa bez embarga te više od 440 aktivnih časopisa indeksiranih u citatnim bazama Web of Science ili Scopus. Sadrži i više od 25 000 profila s biografskim i bibliografskim podacima najcitiranijih i najčešće pretraživanih autora u bazi.



Bibliografske baze podataka

MathSciNet (Mathematical Reviews) bibliografska je baza [Američkoga matematičkog društva](#) (American Mathematical Society) koja obuhvaća znanstveno područje matematike. Baza omogućuje pristup na više od tri milijuna indeksiranih publikacija, sažetaka i bibliografskih podataka iz znanstvene literature o matematici, kao što su časopisi, disertacije, knjige i poglavlja u knjigama, te gotovo dva milijuna izravnih poveznica na izvorne članke sadržane u više od 1800 časopisa. Bibliografski zapisi za starije članke potječu od ranih 1800-ih godina. U bazu se svake godine dodaje više od 100 000 novih zapisa, od kojih je većina razvrstana na temelju Matematičke predmetne klasifikacije.



CAB Abstracts bibliografska je baza podataka u izdanju [CABI Publishing](#) koja sadrži više od 8,7 milijuna zapisa, počevši od 1973. godine do danas, više od 380 000 sažetaka koji se uključuju u bazu na godišnjoj razini, a uključuje i cjelovite tekstove za više od 350 000 članaka. Baza obuhvaća zapise za više od 8000 serijskih publikacija, knjiga i poglavlja iz knjiga, priručnika, konferencijskih zbornika i dr. iz područja primijenjenih biotehničkih znanosti, uključujući poljoprivredu, šumarstvo, nutricionizam, veterinarstvo, znanosti o okolišu i srodne discipline.

FSTA®

the food science resource

Food Science and Technology Abstracts (FSTA) bibliografska je baza podataka izdavača [International](#)

[Food Information Service](#) (IFIS). Baza obuhvaća znanstvenu literaturu o prehrani i zdravlju, tehnologiju proizvodnje hrane i prehrambenih proizvoda, biotehnologiju, mikrobiologiju, sigurnost hrane, načine pakiranja hrane te srodne teme i djelatnosti. Sadrži više od 1,3 milijuna zapisa iz više od 1000 suvremenih časopisa te više od 5400 časopisa i knjiga, konferencijskih članaka, patenata i standarda iz razdoblja od 1969. godine do danas.



GeoRef je bibliografska baza podataka [Američkoga geološkog instituta](#) (American Geosciences Institute) koja sadrži više od 3,8 milijuna zapisa o svjetskoj literaturi iz područja geoznanosti. Baza indeksira više od 3500 časopisa na 40 svjetskih jezika, knjige, karte, izvješća, konferencijske materijale, sažetke sa znanstvenih skupova i disertacije. Obuhvaća i literaturu iz geologije, za područje Sjeverne Amerike od 1666. do danas, te ostatka svijeta od 1933. godine do danas.

GeoRef In Process sadrži neuređene zapise koji su još uvijek u postupku indeksiranja prije objedinjavanja u glavnu bazu podataka GeoRef. Neki zapisi potječu iz starije literature koja nije na engleskome jeziku, a neki noviji zapisi još nisu dovršeni. Ova baza podataka služi kao dodatak bazi podataka GeoRef.



GreenFILE je bibliografska baza podataka koja obuhvaća agronomiju, pravo, zdravstvo, obrazovanje, tehnologiju i srodna područja. Sadrži više od 850 000 zapisa, ali i cjelovite tekstove u otvorenome pristupu za gotovo 13 000 zapisa. U bazi je obuhvaćeno više od 700 publikacija, uključujući znanstvene, vladine i druge naslove od općega interesa koji obuhvaćaju sve oblike utjecaja čovjeka na okoliš s multidisciplinarnim pristupom, a odnose se na sveopće klimatske promjene, zelenu gradnju, zagađenje, održivu poljoprivredu, obnovljive izvore energije, recikliranje i druge srodne teme. Neki su od

bitnih časopisa sadržani u bazi [Agriculture, Ecosystems & Environment](#), [Forest Ecology & Management](#) i [International Journal of Green Energy](#).

IET Inspec

Inspec je bibliografska baza podataka koju objavljuje [Institution of Engineering and Technology](#) (IET), a indeksira i sadrži sažetke

radova iz područja fizike, elektrotehnike, računarstva i informacijske tehnologije, odnosno tehničkih znanosti. Obuhvaća više od 17 milijuna zapisa, uključujući više od deset milijuna članaka, više od 4300 znanstvenih časopisa, od kojih je više od 450 u otvorenome pristupu, 14 milijuna radova s konferencija te više od 2500 zbornika konferencija, više od 14 000 knjiga, disertacije i izvješća.



Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA) bibliografska je baza koja sadrži zapise za više od 800 naslova, uključujući više od 600 bitnih časopisa u znanstvenome području knjižničarstva i informacijskih znanosti te više od 120 odabranih i primarnih časopisa, knjige, istraživanja, konferencijske zbornike, blogove, izvješća i dr. Obuhvaća područja knjižničarstva i informacijskih znanosti, a uključuje klasifikaciju, katalogizaciju, bibliometriju, mrežno dohvaćanje informacija, upravljanje informacijama i srodne teme. Baza obuhvaća materijale od sredine 1960-ih godina do danas, a sadrži profile autora i tezaursus.

PsycINFO je znanstvena bibliografska baza u izdanju American Psychological Association (APA)



koja sadrži sažetke i više od četiri milijuna zapisa radova iz gotovo 2500 časopisa, disertacije te knjige i poglavlja iz knjiga iz područja psihologije i srodnih disciplina.

Zbirke elektroničkih časopisa



BioOne Complete

zbirka je od 190 *online* naslova iz područja

biologije, ekologije i znanosti o okolišu. Ovaj vrijedni izvor znanstvenih informacija za studente, profesore i znanstvenike sadrži suvremen sadržaj iz mnoštva danas bitnih tema, uključujući klimatske promjene, ekologiju, očuvanje biološke raznolikosti i upravljanje prirodnim

izvorima. Dvije trećine pretplaćenih naslova indeksirani su u Web od Science te ih je 45 posto *online* dostupno, jedino preko platforme BioOne Complete.



Cambridge Journals Online zbirka je časopisa koja obuhvaća više od 380 recenziranih znanstvenih časopisa koji obuhvaćaju različita područja, uključujući prirodne znanosti, biomedicinu i zdravstvo, znanosti o okolišu, biotehničke znanosti te društvene i humanističke znanosti.



Journals@Ovid Full Text

zbirka je preko koje je dostupno više od 1000 časopisa, među kojima je više od 150 naslova u izdanju [Lippincott, Williams and Wilkins](#) (LWW), a obuhvaćaju znanstveno područje biomedicine i zdravstva.

RSC Gold (Royal Society of Chemistry – Gold) zbirka je koja uključuje više od 35 časopisa, a obuhvaća područje prirodnih znanosti, ponajprije kemije. Pristup časopisima osiguran je u razdoblju od 1841. do 2016. godine.



SPRINGER NATURE

Springer Journals zbirka je koja sadrži više od 3000 naslova koji obuhvaćaju sva znanstvena područja s dostupnim sadržajem od 1997. do 2017. godine.

Nature.com Complete zbirka je koja sadrži 137 naslova iz područja biomedicine i prirodnih znanosti s dostupnim sadržajem od 2007. do 2017. godine.

IOPscience

IOPscience extra zbirka je koja sadrži više od 70 znanstvenih časopisa te više od 430 000 cjelovitih tekstova akademskih članaka iz područja fizike, medicinske fizike, biofizike, matematike, kemije, astronomije, astrofizike i srodnih područja.

Prozor EDS-a dostupan na početnoj stranici portala [e-Izvori](#). / EBSCO Discovery Service (EDS) search box available on the homepage of the NSK *Portal of Electronic Resources*.

EBSCO Discovery Service (EDS)

Osim citatnih, bibliografskih baza podataka s cjelovitim tekstom i zbiraka elektroničkih časopisa, u 2016. godini pretplaćen je i [EBSCO Discovery Service](#) (EDS). EDS je sučelje za objedinjeno pretraživanje svih pretplaćenih izvora koji su dostupni u pojedinim sveučilištima i ustanovama, kao i drugih mrežnih izvora u otvorenome pristupu. Pretraživanje je tako znatno brže i jednostavnije jer se korištenjem samo jednoga polja dobivaju bitni rezultati dostupni u različitim izvorima na mreži i bazama podataka.

EDS, objedinjeno pretraživanje, mogu koristiti svi pripadnici pojedine sveučilišne zajednice i ustanove, i to studenti, nastavnici i zaposlenici. Korištenje je omogućeno izravno s računala u ustanovama te identitetom AAI@EduHr za pretraživanje izvan sustava.

Preko Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu moguće je u padajućem izborniku odabrati jed-

no od osam sveučilišta – [Sveučilište u Zagrebu](#), [Sveučilište u Rijeci](#), [Sveučilište u Osijeku](#), [Sveučilište u Puli](#), [Sveučilište u Splitu](#), [Sveučilište u Dubrovniku](#), [Sveučilište u Zadru](#) i [Sveučilište Sjever](#) ili [Institut Ruđer Bošković](#).

Na svakome je od navedenih korisničkih računa, osim bazama podataka u sklopu nacionalne licencije, omogućen pristup i bazama podataka koje pretplaćuje samo pojedino sveučilište, odnosno *Institut*.

Svim je knjižnicama i ustanovama omogućena i implementacija okvira EDS za pretraživanje na njihovim mrežnim stranicama, kao i mogućnost uključivanja dodatnih sadržaja u okvire pretraživanja.

Ustanove koje odaberu uvođenje okvira EDS za pretraživanje dobivaju pristup bazama podataka u nacionalnoj licenciji, bazama podataka koje pretplaćuje sveučilište u čijem se sastavu nalaze, ali i mogućnost pristupa onim bazama podataka koje pretplaćuju vlastitim sredstvima.

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Mudri korak za bolje sutra.

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osnovana je sa svrhom poticanja i podupiranja programa na polju razvoja knjižničarstva, podupiranja znanstvenih skupova, unapređivanja kulture i znanosti nagrađivanjem kvalitetnih radova.



**ZAKLADA
NACIONALNE I
SVEUČILIŠNE
KNJIŽNICE
U ZAGREBU**

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Zagreb, Hrvatske bratske zajednice 4

IBAN: HR0223400091110601984

OIB: 05239600666

T +385 1 616 41 29

F +385 1 616 42 85

zaklada@nsk.hr

zaklada.nsk.hr

Alisa Martek and Sonja Borak

The National and University Library in Zagreb at the centre of the acquisition of electronic information resources at the national level

{ A constant growth in the number and prices of electronic resources offering scientific information and the related growth of library users' information needs made it necessary for libraries to come up with new appropriate solutions. The internet and new information technologies are not only changing the models of communication and sharing knowledge in science (e.g. pre-print research article archives, distance learning, free access to open access online resources), but are also transforming library acquisition (through the growth of licence consortia) and collection development models.* One possible response to such circumstances is the coming together of libraries in the form of consortia. A consortium (Lat., a fellowship), or more specifically, a library consortium, is a group of two or more libraries that have joined forces for the purpose of together dealing with some operational issue. It may be established for the purpose of jointly using and providing various library services, library cooperation in issues and activities related to collection development and acquisition, cooperative cataloguing, as well as in cases of organising various professional development programmes or educational programmes for either the library staff or library users.** Here we will give a brief overview of the history of library consortia in the world and of the activities of the Croatian library consortia that have so far been focusing on the acquisition of foreign and international scientific journals. We will also propose a model for the organisation of a system of sustainable library acquisition, as well as for the establishment of a consortium for the acquisition of foreign scientific journals and online databases.

The history of library consortia

The history and development of library consortia in Croatian professional literature have been described by Alisa Martek.¹ As long ago as 1880, *Library Journal* published an article on the cooperation of libraries in terms of their mutual using of each other's collections. The Cooperation Committee of the [American Library Association](#) (ALA) is considered the first library consortium in history. Weber² singles out three areas of cooperation for the earliest consortia, i.e. the compiling of union catalogues, interlibrary loan, and acquisition. Licensing consortia are primarily set up for the purpose of rationalising library operations related to the acquisition of electronic resources, thus one of the most frequent form of library consortia is that bringing together libraries on

the national or regional level for the purpose of their joint acquisition and use of electronic resources.³

Consortial acquisition of scientific resources in Croatia

The only experience in the Croatian system of research and university libraries with such coordination has been that of the state-funded acquisition of foreign scientific journals. This coordination started in 1982 and has so far undergone three phases, which indicates that this centralised model is sustainable.⁴

1. First phase (1982 – 1990)

During its first phase, the coordination was supervised by a specially appointed government body in former Yugoslavia dealing with issues concerning academic research (*Republička zajednica za znanstveni rad*), while another body, a coordination council of users of foreign scientific and professional literature (*Koordinacijski savjet potrošača strane znanstvene i stručne literature*), was responsible for the coordination's actual realisation. It focused on preventing the piling up of multiple copies

* M. Mihalić, et al., 'Nabava'. In *Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu [A Model of the University of Zagreb Library System]*, ed. M. Mihalić (Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2006.), pp. 9-33.

** M. Jokić, 'Konzorcijalni pristup: model nabavne politike'. In *Specijalne knjižnice – izvori i korištenje znanja: zbornik radova 4. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske, Opatija, 25. i 26. travnja 2002.*, ed. M. Jokić (Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003), pp. 25-31.

¹ A. Martek, 'Konzorcijaska nabava u Hrvatskoj: stanje i perspektiva', *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 54 (3), 2011, pp. 79-94.

² D. C. Weber, 'A Century of Cooperative Programs among Academic Libraries', *College and Research Libraries*, 38, 1976, pp. 205-221.

³ S. Avalon, V. Golubović and A. Martek, 'Europski knjižnični konzorciji: modeli financiranja i organizacije nabave u knjižnicama visokoškolskog sustava'. In *Nove strategije u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama: zagovaranje i prikupljanje financijskih sredstava. Zbornik radova 8. dana specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 27 – 29 April 2006* (Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2007), pp. 135-146.

⁴ Mihalić, loc. cit.

of the same titles in university libraries and maintaining subscriptions. The coordination system proved deficient – owing to easily allowing the included institutions to cancel their subscriptions on the one hand, and only rarely accepting proposals for new subscriptions on the other, the number of included titles considerably diminished throughout the years.

2. Second phase (1990 – 1995)

The coordination's second phase in the 1990s coincided with the time of significant political changes in Croatia which resulted in its becoming an independent state. A newly established body, a special acquisition commission (*Povjerenstvo za nabavu*) at the Croatian Ministry of Science and Technology (now [Ministry of Science and Education](#)), continued to coordinate the acquisition of foreign scientific journals. Its task was to increase the number of new titles, and decrease the number of subscriptions to the same titles by more libraries. In this phase, there were the so-called “key libraries” for individual scientific fields which were responsible for maintaining the list of titles included in the libraries' collections and the coordination of titles and number of the copies of their issues in individual libraries.

3. Third phase (1995 – 2015)

The beginning of the coordination's third phase was marked by the establishment of the [Centre for online databases](#) in 1995.⁵ Back then, the Centre, set up as a result of the initiative and financial support of a special informatics directorate (*Uprava za informatiku*) of the Croatian Ministry of Science and Education (then Ministry of Science and Technology), started providing Croatian academic and research community with access to the world's leading databases, *Current Contents* being the Centre's first acquisition. The joining of this initiative by CARNet, the [Croatian Academic and Research Network](#), which brought together all academic and research institutions in Croatia through a single network, resulted in the formation of CARNet-MZOŠ, a comprehensive national consortium particularly suitable for negotiations with publishers/agents providing database subscriptions as well as for securing as favourable licensing conditions as possible. In the 1998-1999 academic year it started acquiring electronic versions of scientific journals, which the Ministry was providing directly, without an intermediary. Such centralised model continued until 2005, when the Ministry signed a direct agreement with publishers [Elsevier](#), [Wiley](#), [Springer](#) and [Kluwer](#), and another, separate agreement with the US aggregator EBSCO regarding the acquisition of journals by 26 publishers.

⁵ The Centre for online databases was established as part of a joint project of the Croatian [Ministry of Science and Education](#) (then Ministry of Science, Education and Sports), [Croatian Academic and Research Network \(CARNet\)](#) and [Ruđer Bošković Institute \(RBI\)](#).

The National and University Library in Zagreb subsequently launched an initiative for the establishment of a mini-consortium for the less represented scientific areas and also secured conditions for a consortium-based access to their related databases in agreement with other university and faculty libraries. Thus, subscription to [Emerald MCB](#) full-text databases was started in 2000, to [ABI/INFORM Global Proquest's](#) bibliographic databases (covering economy and management) in 2002, and to the full-text [SAGE](#) journals collection in 2003.⁶

Current state of the acquisition of electronic information resources

Zagorka Majstorović, NSK Library Adviser and Head of the Central Office for Academic and Special Libraries in Croatia, described the Library's model of database acquisition introduced in 2011.⁷ That same year, based on the decision of the Croatian Ministry of Science and Education (then Ministry of Science, Education and Sports), a special committee for the selection of foreign scientific databases and electronic journals for libraries in Croatian scientific and higher education institutions (*Povjerenstvo za odabir inozemnih znanstvenih baza podataka i časopisa u elektroničkom obliku za sveučilišne knjižnice znanstvenih i visokoškolskih ustanova u RH*) was established with the task of selecting databases to be purchased that year. In 2012, the committee concluded that greater attention had to be given to the profiling and adequate selection of foreign databases and journals according to scientific areas covered by individual databases and proposed the setting up of a consortium that would be headed by the National and University Library in Zagreb. The consortium was supposed to ensure the rational and efficient use of budgetary resources allocated for the acquisition and subsequent making available of electronic information resources by bringing together libraries in the Croatian higher education system, operating as part of universities, colleges, research institutions and institutes, for the purpose of enabling their cooperation and coordination, as well as providing them with professional assistance in activities and issues concerning their (joint) acquisition, management and making available of e-resources. However, the Ministry did not proceed with establishing the consortium as an informal association, since Croatia's accession to the European Union opened opportunities for Croatian institutions to apply for EU funds for the acquisition of electronic databases, but only for those

⁶ Jokić, loc. cit.

⁷ Z. Majstorović, 'Koordinacijska uloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u nabavi baza podataka s nacionalnom licencijom za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu'. In *Knjižnice: kamo i kako dalje: knjižnične zbirke i usluge, knjižnice i istraživački podatci, pozicioniranje knjižnica i knjižničara: zbornik radova (Lovran, 13. – 16. svibnja 2015.)*, eds. D. Mašina and K. Kalanj (Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2017).

that constituting legal persons. Thus, in April 2015, the Library and the Ministry concluded an agreement concerning the two institutions' cooperation in the acquisition and subsequent management and making available of electronic resources offering scientific and specialised information, according to both the interests of the agreement's signatories as well as to those of public institutions and organisations in the field of science included in the Ministry's [Register of scientific organizations](#).

In the previous, 13th issue of *The Voice of NSK*, Majstorović presented *eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information*, the Library's and Ministry's joint project aimed at securing funds for the acquisition of e-resources in the 2016-2020 period.⁸ This acquisition primarily depends on the following two activities – the analysis of the extent of the use of electronic resources of scientific and specialised information, based on which the project's Advisory Committee compiles the annual e-resources procurement list, and the subsequent securing of the most favourable licensing conditions through negotiations by a specially appointed team, whose members are listed on the [project's official website](#).

During 2016, the project's negotiating team met with publishers on 22 occasions, as part of which, apart from establishing prices, negotiations participants were discussing e-resources collections from individual publishers, conditions of access and which institutions will be provided with access to the licensed electronic resources. There was a trial access provided for each new resource for the purpose of establishing the extent of actual interest in it by end users.

The work of the negotiating team is fully transparent and its members are readily available for negotiations with publishers, the producers of databases, and occasionally also with agents, the distributors of databases, offering consistency in the description of the consortium. Thus, access to all licensed resources has been enabled in 2016 notwithstanding that licensing agreements were signed as late as 15 December and the related payments made on 30 December that same year. Particular consideration is given to the rational use of the allocated resources, an example of which is the joint subscription to e-resources from the [JSTOR](#) digital library which prevented the furthering of multiple overlapping subscriptions to several individual JSTOR collections which was established as a result of the 2015 analysis of the included institutions individual subscriptions.

⁸ Z. Majstorović, 'eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information', *The Voice of NSK: Journal of the National and University Library in Zagreb*, 4 (13), 2017, pp. 11-14.

Subscribed resources

All subscribed resources may be accessed as part of the NSK [Portal of Electronic Resources](#) (*Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu*), which (also) offers their detailed descriptions and makes available information regarding the terms and conditions of their use as well as the duration of licence. In 2016, the Portal was offering access to:

- 3 citation databases – [Web of Science](#), [Journal and Highly Cited Data](#) and [Scopus](#),
- 24 bibliographic and full-text databases, and
- 7 electronic journals collections.



Web of Science (WoS) – a platform providing access to citation databases in all scientific fields. It includes more than 33,000 indexed journals and nearly a billion records, including articles, conference proceedings, reports, patents, etc., dating back as long ago as 1900.

Wos platform makes available the following citation databases:

- [Arts & Humanities Citation Index](#)
- [BIOSIS Citation Index](#)
- [Book Citation Index– Science](#)
- [Book Citation Index– Social Sciences & Humanities](#)
- [Conference Proceedings Citation Index- Science](#)
- [Conference Proceedings Citation Index- Social Science & Humanities](#)
- [Current Chemical Reactions](#)
- [Current Contents Connect](#)
- [Data Citation Index](#)
- [Derwent Innovations Index](#)
- [Emerging Sources Citation Index](#)
- [Index Chemicus](#)
- [KCI – Korean Journal Database](#)
- [MEDLINE](#)
- [Russian Science Citation Index](#)
- [SciELO Citation Index](#)
- [Science Citation Index Expanded](#)
- [Social Sciences Citation Index](#)
- [Zoological Record](#)

Journal and Highly Cited Data (JHCD) provides the following citation databases:

JOURNAL CITATION REPORTS

The recognized authority for evaluating journals

Journal Citation Reports (JCR) – a citation database enabling a systematic and objective ranking of journals in individual scientific fields based on the citation index of papers and articles published as part of them. The JCR database offers citation data and journal impact factors, thus facilitating journal evaluation.

Essential Science Indicators – provides information on the latest developments in science, leading researchers, institutions, articles, journals and countries in all areas of research.

Scopus – a citation database indexing resources from all around the world which includes more than 69 million records for 21,950 peer-reviewed journals (of which over 3,600 are open access journals), 280 trade journals from almost every scientific field, more than 560 book series, 8 million conference proceedings and over 39 million patents.

Full-text databases

Academic Search Complete – a multidisciplinary full-text database covering all scientific fields. It includes almost 6,600 active scientific and professional journals, of which nearly 6,000 are peer-reviewed, over 4,000 are peer-reviewed with no embargo periods and almost 4,000 are indexed as part of the Web of Science and Scopus citation databases. Furthermore, Academic Search Complete also includes more than 67,000 videos provided by the Associated Press news agency which date back since 1930 to the present day.



AHFS Consumer Medication Information – a full-text database provided by the [American Society of Health-System Pharmacists](#), offering information on patient drugs, natural health products and vaccines. It includes resources in the English and Spanish languages, comprising more than a thousand monographs with information on prescription drugs, written in plain language and intended for consumers.

Business Source Complete – a full-text database providing resources in the fields of economics and business, i.e. marketing, management, financial operations and accountancy, banking and affiliated fields. It includes more than 2,230 active scientific and professional journals, of which 1,320 are peer-reviewed, over 800 are peer-reviewed with no embargo periods and more than 860 are indexed as part of the Web of Science and Scopus citation databases. It offers resources such as monographs, case studies, company profiles, conference proceedings, financial reports, and other. The database also makes available more than 67,000 videos of the Associated Press news agency featuring recordings dating back since 1930 to the present day. It also offers *Company View*, an additional electronic information service providing detailed information for more than 1.1 million public and private companies from all around the world, such as information on their financial dealings, branch offices, products, employees, and the like. Other available services include [Regional Business News](#) and [Newswires](#).

Regional Business News offers access to business newspapers, radio and television news transcripts, trade publications, magazines and news, as well as full-text access to over 100 regional US and Canadian business publications dating back since 1990 to the present day. *Newswires* is a full-text database giving real-time access to news from across the world provided by news agencies and services such as Associated Press, [United Press International](#), [PR Newswire](#), [Xinhua](#), [CNN Wire](#) and [Business Wire](#). It also makes available content provided by AP Financial News, AP Top News, AP WorldStream, AP U.S. Politics & Government, AP 50 State Reports, UPI Security Industry, UPI Emerging Threats, UPI Business, UPI Entertainment, UPI Sports, UPI Top News, Arabia 2000 and many others.



Evidence-Based Medicine Reviews (EBMR) – a full-text database providing resources in the field of medicine and healthcare, bringing together seven high-quality resources, i.e. [Cochrane Database of Systematic Reviews](#), [The Database of Abstracts of Reviews of Effectiveness \(DARE\)](#), [Health Technology Assessments \(HTA\)](#), [NHS Economic Evaluation Database \(NHSEED\)](#), [ACP Journal Club](#), [The Cochrane Central Register of Controlled Trials](#) and [Cochrane Methodology Register \(CMR\)](#). EBMR includes article reviews, overviews of the latest developments in medicine and references to controlled medical trials.



CINAHL with Full Text – a full-text database in the field of nursing, biomedicine, health sciences librarianship and other affiliated fields. It includes more than 3.8 million records, indexes over 3,100 journals and includes full-text articles from more than 630 journals that have been indexed as part of the database since 1971. The database also offers books in the field of healthcare, nursing dissertations, conference proceedings, audio-visual materials, selected book chapters and searchable cited references.



EconLit with Full Text – a scientific full-text database with resources in the field of economics offering access to more than 700 full-text journals (including the leading journals in this field such as *American Economic Review*, *Journal of Economic Literature*, *Journal of Economic Perspectives*, *Annals of Economics & Finance*, *Journal of Economic Integration*, *Revue d'Économie Financière*), 15 books and bibliographic records for conference proceedings, working papers published by prominent universities, dissertations, books and book reviews. It also makes available altogether 1.3 million bibliographic records for publications issued by the [American Economic Association](#) since 1886 to the present day.



Health Source – Consumer Edition – a database offering full-text access to more than 80 professional journals providing consumer health information and over 110 books and reference sources, including brochures in the field of healthcare (covering fitness, nutrition, diabetes, cancer and other health conditions, sex- and age-specific health issues, etc.), reports, trade publications and other resources. It also includes more than 18,800 Clinical Reference System reports in English and Spanish and makes available *Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary*.



Health Source: Nursing/Academic Edition – a full-text database providing access to abstracts and indexing 830 journals in the field of nursing, medical care and affiliated fields, professions and disciplines. It offers more than 330 full-text journals, of which more than 260 are peer-reviewed, and also includes other types of resources such as books and trade publications.



JSTOR (Journal Storage) – a multidisciplinary database offering academic resources and a digital library containing 22 thematic journal collections, along with full-text articles from more than 2,300 journals in some 60 scientific disciplines. Apart from journals, JSTOR offers access to over 2,000 open access e-books. JSTOR Arts & Sciences I – IX collections are also available as part of the consortial subscription.

MasterFILE Premier – a multidisciplinary full-text database offering resources from fields ranging from education and healthcare, through economics and business, to many other multidisciplinary scientific fields. It includes more than 1,600 scientific and professional journals, almost 450 reference books, over 73,000 primary source documents and more than 1.5 million photographs, maps and flags.

Newspaper Source – provides full-text access to almost 500 publications, of which 60 are either US or international newspapers. It also makes available a selection of 389 full-text articles from regional US newspapers, along with complete radio and television programme transcripts by major US broadcasting networks and media organisations such as [CBS News](#), [CNN](#), [CNN International](#), [FOX News](#), [NPR](#), and others.

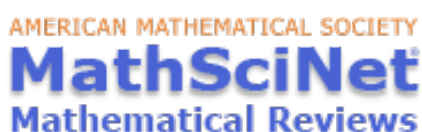


PsycARTICLES – a full-text database published by the [American Psychological Association](#) (ALA) which makes available 200,000 peer-reviewed articles and offers more than 110 journals in the field of psychology and other social sciences.



SocINDEX with Full Text – a full-text database in the field of sociology and affiliated disciplines. It contains several million records with subject headings from a sociology thesaurus, as well as abstracts of journal articles dating since 1895. The database includes more than 640 active scientific and professional journals, over 620 active peer-reviewed scientific journals, 330 peer-reviewed journals with no embargo, and more than 440 active journals indexed as part of the Web of Science and Scopus citation databases. It also makes available more than 25,000 profiles with biographical and bibliographical data on the most cited and searched authors in the database.

Bibliographic databases



MathSciNet (Mathematical Reviews) – a bibliographic database provided by the [American Mathematical Society](#) (AMS). It offers access to more than 3 million indexed publications, abstracts and bibliographic data in mathematical sciences (journals, dissertations, books, book chapters), as well as almost 2 million direct links to original articles from more than 1,800 journals. Bibliographic records for older articles date back as far as the early 1800s. Each year over 100,000 new records, of which the majority are classified based on Mathematics Subject Classification, are added to the database.

CAB Abstracts – a bibliographic database published by [CABI Publishing](#), containing more than 8.7 million records dating back since 1973 to the present day, over 380,000 abstracts that are annually added to the database, as well as 350,000 full-text articles. It includes records for more than 8,000 serials, books and book chapters, reference books, conference proceedings, etc., in the fields of applied biosciences including agriculture, forestry, food science and nutrition, veterinary sciences, environmental sciences and other affiliated fields.

Food Science and Technology Abstracts (FSTA) – a bibliographic database provided by [International Food Information Service](#) (IFIS) making available scientific resources in the field of nutrition and health, food science and technology, biotechnology, microbiology, food safety, and the related issues and fields. It includes more than 1.3 million records from over 1,000 active journals and altogether more than 5,400 journals and books, conference papers, patents and standards since 1969.

GeoRef – a bibliographic database published by the [American Geoscience Institute](#) (AGI) offering access to more than 3.8 million records on resources from all around the world in the field of geosciences. It indexes more than 3,500 journals in 40 world languages, books, maps, reports, conference papers, research paper abstracts and dissertations. The database also includes resources in the field of geology for the territory of North America since 1666, and since 1933 for the rest of the world. [GeoRef In Process](#), GeoRef's supplemental database, contains unedited records still in the process of getting indexed prior to their becoming part of the GeoRef main database of which some originate from older resources published in languages other than English.



GreenFILE – a bibliographic database offering resources in the fields of agronomy, law, healthcare, education, technology and affiliated fields, containing 850,000 records and full-text open access resources for almost 13,000 records. It contains over 700 publications, including academic, government and other publications of general interest which cover all aspects of human impact on the environment with multidisciplinary approach and are related to global climate change, green building, pollution, sustainable agriculture, renewable energy resources, recycling and other issues. Journals in the database include [Agriculture, Ecosystems & Environment](#), [Forest Ecology & Management](#) and [International Journal of Green Energy](#).

Inspec – a bibliographic database provided by the [Institution of Engineering and Technology](#) (IET) which indexes and offers access to research paper abstracts in physics, electronics, computing and engineering. It includes more than 17 million records, including over 10 million articles, over 4,300 scientific journals (of which more than 450 are open access journals), 14 million conference papers, more than 2,500 conference proceedings and over 14,000 books, dissertations and reports.



Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA) – a bibliographic database containing

records for more than 800 titles, including more than 600 key journals in the field of library and information sciences and over 120 selective and priority journals, books, research papers, conference proceedings, blogs, reports, etc. It also contains resources concerning classification, cataloguing, bibliometrics, online information retrieval, information management, and other affiliated issues. The database includes materials dating back since the mid-1960s to the present day, also making available author profiles and a thesaurus.

PsycINFO – a research bibliographic database published by the [American Psychological Association](#) (APA) which makes available abstracts and more than 4 million records for papers published in nearly 2,500 journals and offers access to dissertations, books and book chapters.

Electronic journals collections

BioOne Complete – an online journal collection containing 190 titles in biology, ecology and environmental sciences. This valuable collection of scientific resources for students, faculty and researchers brings the latest data and insights related to a number of today's current academic issues including climate change, ecology, biodiversity protection and natural resource management. Two thirds of the subscribed titles are indexed as part of the Web of Science citation database and 45% of them may exclusively be accessed as part of the BioOne Complete platform.

Cambridge Journals Online – an online journal collection including more than 380 peer-reviewed scientific journals in a variety of fields in natural sciences, biomedicine and healthcare, environmental sciences as well as social sciences and humanities.



Journals@Ovid Full Text – an online journal collection making

available more than 1,000 journals, of which over 150 are published by [Lippincott, Williams and Wilkins](#) (LWW), in the scientific fields of biomedicine and healthcare.

RSC Gold (Royal Society of Chemistry – Gold) – an online journal collection including more than 35 journals in natural sciences, primarily chemistry, dating back since 1841 to the present day.

Springer Journals – an online journal collection containing more than 3,000 titles in all scientific fields published between 1997 and 2017.

Nature.com Complete – an online journal collection including 137 titles in the field of biomedicine and natural sciences published between 2007 and 2017.

IOPscience extra – an online journal collection providing more than 70 scientific journals and over 430,000 full-text articles in the field of physics, medical physics, biophysics, mathematics, chemistry, astronomy, astrophysics and affiliated areas.

EBSCO Discovery Service (EDS)

Apart from citation databases, bibliographic full-text databases and electronic journals collections, in 2016 the consortial licence started including a subscription to EBSCO Discovery Service (EDS). EDS enables the search of all subscribed electronic resources provided by individual universities and institutions, as well as other open access resources, by using a single point of access. Thus, searching is made considerably faster and easier since by entering data into one single field one gets relevant results for all resources and databases available as part of the licence.

EBSCO Discovery Service (EDS) search box available on the homepage of the NSK *Portal of Electronic Resources*.

EDS may be used by all members of the licensed universities and institutions, i.e. students, faculty and other staff members, either directly from one of the institutions' computers or by way of remote access, through the login service of [AAI@EduHr](#), the authentication and authorisation infrastructure of scientific and higher education sector in Croatia.

Apart from databases accessible as part of the national licence, the NSK *Portal of Electronic Resources* makes available resources offered as part of individual subscriptions of eight Croatian universities, i.e. [University of Zagreb](#), [University of Rijeka](#), [Josip Juraj Strossmayer University in Osijek](#), [Juraj Dobrila University in Pula](#), [University of Split](#), [University of Dubrovnik](#), [University of Zadar](#), [University North](#), and [Ruđer Bošković Institute](#), which one can select from a special drop menu.

All included libraries and institutions may also make available the EDS search box as part of their websites, with the possibility of adding extra search features. They are then provided with access to databases available as part of the national licence, those subscribed by the university which they make part of, while they may also gain access to additional resources via their own individual subscriptions.

Skupni katalog knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu pokrenula je tijekom 2017. godine testnu inačicu portala Skupni katalog knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske. Skupni katalog dostupan je na mrežnoj stranici <http://skupni.nsk.hr>, a omogućuje objedinjeno pretraživanje 47 hrvatskih visokoškolskih i specijalnih knjižničnih kataloga, digitalnih repozitorija te elektroničkih izvora. Skupni katalog pruža obavijesti na razini cjelovita bibliografskog opisa za analognu i digitalnu građu, o fizičkome ili virtualnome mjestu dostupnosti građe, o posjedovanju te raspoloživosti primjeraka za posudbu u stvarnome vremenu, kao i izravnu poveznicu na cjelovite dokumente.

Skupni katalog

Briga za izradbu skupnih kataloga te nacionalnih baza podataka jedna je od temeljnih zadaća Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sukladno [Zakonu o knjižničama](#) (NN 105/97, NN 5/98, NN 104/00, NN 69/09) te [Statutu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#) (2010.). Djelatnosti izradbe skupnoga kataloga određene su strateškim dokumentima – [Strategija Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu: 2016. – 2020.](#) i [Akcijnski plan Znanost i društvo](#) te dokumentom [Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije](#).

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu bilježi neprekidne i sustavne napore u cilju izgradnje i osnaživanja informacijske infrastrukture te kapaciteta nacionalnog knjižničkog sustava. Svojim se aktivnostima Knjižnica uvelike naslanja na rezultate razvojnih projekata ostvarenih posljednjih tridesetak godina koji su se bavili izgradnjom teorijskog okvira knjižničkog informacijskog sustava, kao što su Projekt informatizacije NSB i BIS-a,¹ Nacionalni informacijski sustav knjižnica Republike Hrvatske – NISKA,² NISKA II,³ Model sveučilišnog knjižničkog sustava Sveučilišta u Zagrebu⁴ te Projekt implementacije Integriranog knjižničkog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i znanstvenih knjižnica.⁵ Brojni čimbenici utječu na podatak kako se od metateorijskoga okvira nisu učinili potrebni

postupci za svrhovitu uspostavu objedinjujućega nacionalnog skupnog kataloga. Svrhovita provedba zaključaka proizišlih iz navedenih projekata nastavlja se daljnjom provedbom Projekta implementacije Integriranoga knjižničkog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i znanstvenih knjižnica. U svezi je s tim Knjižnica 2016. godine izradila i usvojila Smjernice za izradu skupnog kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja⁶ te pristupila izgradnji testne inačice nacionalnoga skupnog kataloga.

Rezultati istraživanja o stanju automatizacije poslovanja knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja provedena 2007. godine poslužili su kao polazišni temelj u oblikovanju preduvjeta i tehničkih pretpostavaka koje se nameću u odnosu na budući nacionalni skupni katalog, posebno u svezi sa suvremenim potrebama visokoškolskih, specijalnih i znanstvenih knjižnica u Republici Hrvatskoj. Uzimajući u obzir rezultate prethodno provedenih znanstveno-primijenjenih projekata o razvoju nacionalne knjižnično-informacijske infrastrukture, u Smjericama su navedeni ciljevi skupnoga kataloga, opisan je funkcionalan model te su raščlanjeni tehnički zahtjevi i preduvjeti razvoja skupnoga kataloga. Tri su temeljna cilja skupnoga kataloga – povećanje kakvoće usluga knjižnica i dostupnost svih podataka svim korisnicima, povećanje kakvoće i olakšavanje rada knjižničara te međusobna povezanost i standardiziranost knjižničnih podataka.

S obzirom na datosti stanja automatizacije poslovanja hrvatskih knjižnica te brinući se o nacionalnoj kataložnoj tradiciji, Smjernice navode temeljne tehničke preduvjete, odnosno zahtjeve u odnosu na svrhovitu uspostavu modela nacionalnoga skupnog kataloga. Temelj je funkcionalna modela skupnoga kataloga mogućnost uspostave

¹ Stipanov, J. Integralni informacijski sustav NSB. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1990.

² Sporazum Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti i tehnologije o zajedničkom pokretanju i izvedbi projekta *Nacionalni informacijski sustav knjižnica Republike Hrvatske* – NISKA, 1997.

³ Sporazum o nastavku suradnje na izvedbi projekta *Nacionalni informacijski sustav knjižnica Republike Hrvatske* – NISKA, 2003 (Klasa: 650-03/98-1/26, ur. broj 533-03-00-38).

⁴ Mihalić, M. Model sveučilišnog knjižničkog sustava Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2006.

⁵ Sporazum o suradnji između Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Sveučilišta u Zagrebu, 2011.

⁶ [Smjernice za izradu skupnog kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja / uredila Dijana Machala. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016.](#)

skupnoga kataloga objedinjena pretraživanja knjižničnih fondova neovisno o knjižničnome programu u uporabi te neovisno o obliku ili metapodatkovnoj shemi u primjeni izradbe deskriptivna opisa. Temeljni je postupak uspostave skupnoga kataloga postupak uklanjanja dvostrukih bibliografskih zapisa, uz zbirni prikaz podataka o stanju primjerka te podataka o posjedovanju. Radi racionalizacije poslova knjižničara, ali i na korist korisnika, bitna odlika skupnoga kataloga trebala bi biti obavijest o dostupnosti i raspoloživosti primjerka za posudbu u stvarnome vremenu ili izravna poveznica na cjelovit tekst ako postoji.

Također, skupni katalog trebao bi moći omogućiti objedinjeno pretraživanje središnjega indeksa nastaloga deduplikacijom, ali i svih ostalih elektroničkih izvora, njihovih središnjih indeksa i sadržaja, koji se iz različitih pravnih ili drugih razloga ne mogu ujediniti u središnji indeks skupnoga kataloga, kao što su, primjerice, komercijalne baze podataka elektroničkih izvora i dr.

Uzimajući u obzir dugu nacionalnu kataložnu tradiciju, bitno je sustav skupnoga kataloga temeljiti na takvoj aplikaciji ili takvim aplikacijama koje omogućuju prihvaćanje i ostvarivanje nacionalne kataložne prakse i tradicije, kao što su svrhovitost višerazinskoga opisa građe ili svrhovita povezanost, posebno na razini analitičke obrade građe, a da istodobno bude otvorena i za ostvarivanje suvremenih smjerova razvoja u bibliografskoj kontroli.

Prikaz modela skupnoga kataloga

Funkcionalan model sustava skupnoga kataloga shematski je prikazan na Slici 1.

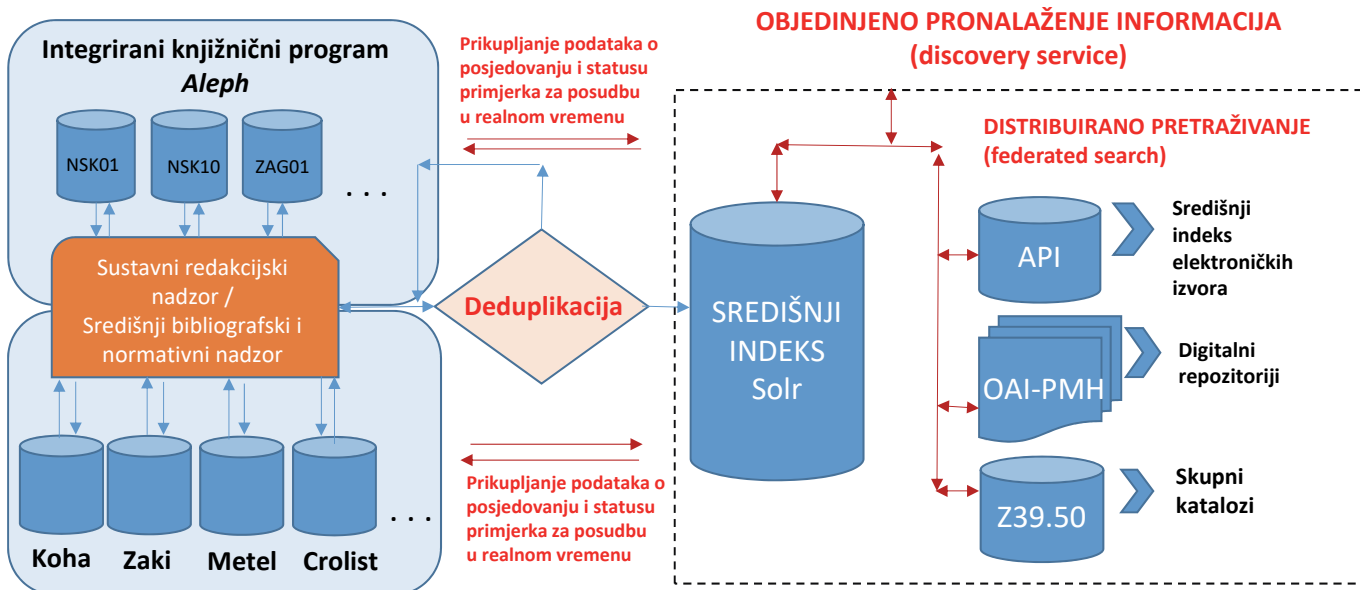
Skupni katalog Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih

i znanstvenih knjižnica u Republici Hrvatskoj gradi se po modelu objedinjena pretraživanja distribuiranih bibliografskih baza i indeksa znanstvenih i visokovrijednih elektroničkih izvora koji nastaju decentraliziranom i distribuiranom obradbom, a čije se objedinjavanje temelji na središnjem bibliografskom i normativnome nadzoru.

Bibliografski nadzor: središnji bibliografski nadzor podrazumijeva usklađenu primjenu nacionalnoga kataložnog pravilnika, zajedničkih pravila za rad u Integriranome knjižničnom sustavu, općih smjernica za deskriptivan opis, provedbu sustavnoga redakcijskog nadzora te trajno osuvremenjivanje postupka deduplikacije bibliografskih zapisa.

Normativni nadzor i nacionalni predmetni sustav: normativna baza organizirana je kao zasebna baza podataka, jedinstvena za cijeli sustav, povezana s bibliografskim bazama sustavnim postupkom normativne kontrole. Normativna je baza smještena na poslužitelju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, u kojoj se obavlja nadzor nad normativnim zapisima te konačna redakcija zapisa. Normativna baza podataka autora te predmetnih odrednica omogućuje kvalitetno, učinkovito i precizno pretraživanje bibliografske baze podataka te okupljanje bibliografskih zapisa prema imenima i nazivima autora (osobnih i korporativnih), naslovima, predmetnim odrednicama ili klasifikacijskim oznakama. Zapisi normativne datoteke odnose se na sve vrste jedinica knjižnične građe. Tako se postiže jedinstvenost i omogućuje se univerzalna bibliografska kontrola pristupnica u bibliografskoj bazi.

Nabava: teži se uspostaviti model skupnoga kataloga koji bi poslužio kao pomoć usklađene nabave znanstve-



Slika 1. Model skupnoga kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja. / Figure 1. The model of the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries.

nih i stručnih izvora podataka i znanja za visokoškolski sustav Sveučilišta u Zagrebu. Sveučilišni knjižnični sustav složen je sustav (administrativno, informacijsko-tehnološki, stručno, organizacijski i komunikacijski), u kojem svaka pojedina članica sustava zadovoljava potrebe svojih primarnih korisnika, odnosno pojedinoga znanstvenog područja, zbog čega je nužno identificiranje knjižničnih zbiraka.

Korisničke usluge: usluge skupnoga kataloga dostupne su svim korisnicima ovisno o njihovim pojedinačnim pravima pristupa i korištenja knjižničnih usluga. Temeljne korisničke usluge skupnoga kataloga postignute su uslugom objedinjena pronalaznja te distribuiranoga pretraživanja knjižničnih kataloga. Dodana vrijednost korisničkih usluga pronalazi se u širini indeksa i indeksiranih obavijesnih izvora, objedinjavanju usluga Weba 2.0, mogućnosti objedinjena pretraživanja rangiranih i visokovrijednih podataka, iskustvu pretraživanja nalik Googleovu sučelju i dr.

Prema navedenu modelu za uspostavu testne inačice skupnoga kataloga odabrana je aplikacija otvorenoga koda VuFind. VuFind je po svojoj funkcionalnosti *discovery* servis koji omogućuje objedinjeno pretraživanje te pronalaznje podataka iz različitih razdijeljenih obavijesnih izvora. Središnji indeks skupnoga kataloga čine deduplicirani kataložni zapisi iz 47 visokoškolskih i specijalnih knjižnica, uključujući fondom najvrjedniji katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te katalog Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta.

Projektno planiranje

Središnji indeks skupnoga kataloga sadrži više od 1 500 000 bibliografskih zapisa. U skupni katalog uključena je 31 od 46 knjižnice sastavnice [Sveučilišta u Zagrebu](#), odnosno 67 posto. Osim knjižnica Sveučilišta u Zagrebu, u nacionalnome skupnom katalogu sudjeluje 47 hrvatskih visokoškolskih i specijalnih knjižnica.

Okvir projektnoga planiranja uspostave skupnoga kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja sadržan je u četirima projektnim etapama. U prvoj etapi radilo se na svrhovitu razvoju aplikacije VuFind te razvoju postupaka parsiranja i deduplikacije zapisa iz Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te knjižnica ZAG koje koriste program Aleph. U drugoj etapi uključeni su knjižnični katalogi [Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu](#) te [Fakulteta elektrotehnike i računarstva](#), koji su korisnici programa Koha i formata MARC 21. Nakon toga slijedi implementacija ostalih knjižnica Sveučilišta u Zagrebu neovisno od programa u uporabi, odnosno knjižnica koje koriste format UNIMARC. Nakon cjelovita objedinjavanja knjižničnih fondova Sveučilišta u Zagrebu svrha je uspostaviti objedinjeno pretraživanje baza elektroničkih izvora, repozitorija te središnjih indeksa baza podataka znanstvenih izvora. Zadnja projektna etapa odnosi se na objedinjavanje drugih skupnih kataloga te kataloga ostalih sveučilišnih knjižnica.

Kako bi osigurala potporu uspostavi i razvoju skupnoga kataloga, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u sklopu svojih redovitih poslovnih postupaka uspostavila je nekoliko stručnih i tehničkih programa koji su nužni za neprekidan uspješan rad nacionalnoga skupnog kataloga. To je, prije svega, neprekidan razvoj postupka deduplikacije te razvoj postupka parsiranja podataka o primjercima u stvarnome vremenu, provedba sustavnoga redakcijskog nadzora te uspostava središnjega bibliografskog i normativnoga nadzora nad distribuiranim bibliografskim podacima radi provedbe normalizacije bibliografskih podataka.

Bitno je istaknuti kako skupni katalog omogućuje prikaz dostupnosti primjerka građe u stvarnome vremenu, omogućen je izravan pristup do cjelovita teksta za elektroničku građu, a posebna pozornost posvećena je objedinjavanju autoriziranih zapisa o autorima ili predmetima iz visoko kvalitetnih vanjskih izvora, kao što su [Leksikografski zavod](#), [Viaf](#) ili usluga [Google knjige](#).

S obzirom na to da je riječ o testnoj inačici skupnoga kataloga, pozivamo i ovom prigodom sve zainteresirane da svojim prijedlozima i komentarima, koji se mogu uputiti na e-poštu skupni@nsk.hr, pridonesu daljnjemu razvoju portala skupnoga kataloga.

Također, projektne djelatnosti, kao i sva projektna dokumentacija, dostupna je na [mrežnoj stranici baze znanja Integriranoga knjižničnog sustava](#).

Dijana Machala

Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries

During 2017, the National and University Library in Zagreb launched a beta version of the web portal providing access to the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries which is available at <http://skupni.nsk.hr> and enables integrated search of the catalogues of 47 academic and research libraries in Croatia, digital repositories and electronic resources. This union catalogue offers extensive bibliographic metadata on both printed and digital resources, their physical or online location, real-time status and availability information, as well as direct links to the available full-text content in cases of electronic resources and/or digital documents.

The national union catalogue — how far we have come

The compiling of union catalogues and national databases is one of the fundamental tasks of the National and University Library in Zagreb, as laid down by the current Croatian Library Act (*Official Gazette* Nos. 105/97, 5/98, 104/00, 87/08 and 69/09) and the Library's *Statute* (2010). Activities aimed at the building of the national union catalogue were planned as part of several strategic documents, i.e. *2016-2020 Strategy of the National and University Library in Zagreb*, *Action Plan "Science and Society"* (2012) and the Croatian national *Strategy of Education, Science and Technology* (2014).

The National and University Library in Zagreb has been investing continued and systematic efforts into the development and reinforcement of the national information infrastructure as well as into increasing the capacity of the national library system. In this context, the Library largely relied on the results of development projects successfully realised throughout the last thirty years which focused on establishing a theoretical framework for the national library information system (*Projekt informatizacije NSB i BIS-a¹*, *Nacionalni informacijski sustav knjižnica Republike Hrvatske – NISKA²*, *NISKA IP³*, *Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu⁴*, *Projekt implementacije*

integriranog knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, visokoškolskih i znanstvenih knjižnica⁵). There are many specific circumstances owing to which steps necessary for the launching of a fully functional and all-embracing national union catalogue have not been taken since the establishment of the developed meta-theoretical framework. The operationalisation of conclusions reached as a result of the above-stated previous projects currently continues through the implementation of the Library's ongoing project aimed at further developing the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and the Croatian Academic and Research Libraries. As part of it, in 2016, the Library laid down and adopted official guidelines for the compilation of the national union catalogue of academic and research libraries⁶ and accordingly set out to put in operation and make available its beta version.

The results of a survey into the stage of automation in the Croatian academic and research libraries conducted in 2007 served as a starting point in defining technical prerequisites and other preconditions that had to be fulfilled in relation to the future national union catalogue, especially considering the specific requirements of libraries operating as part of the contemporary higher education system. Based on the results of previous scientific projects focusing on the development of the national library and information infrastructure, the guidelines state the objectives of compiling the national union catalogue, describe its functional model and set

¹ J. Stipanov, *Integralni informacijski sustav NSB* (Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1990).

² *Nacionalni informacijski sustav knjižnica Republike Hrvatske – NISKA* (1997). A project aimed at the development of the national information library system and conducted based on the agreement between the Croatian Ministry of Culture and Ministry of Science and Education (then Ministry of Science and Technology).

³ *Nacionalni informacijski sustav knjižnica Republike Hrvatske – NISKA II* (2003). A continuation of the 1997 NISKA project based on the agreement between the Ministries heading the previous NISKA project. (Class: 650-03/98-1/26, Reg. No. 533-03-00-38).

⁴ M. Mihalić, *Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu* [A Model of the University of Zagreb Library System] (Za-

greb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2006).

⁵ Cooperation agreement between the National and University Library in Zagreb and University of Zagreb (2011) aimed at the implementation of the NSK integrated library system.

⁶ D. Machala (Ed.), *Smjernice za izradu skupnog kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja*, (Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2016). Available at http://buki.nsk.hr/wp-content/uploads/2017/03/Smjernice-za-izradu-skupnog-kataloga_2016.docx.

out the technical requirements necessary for the catalogue's development. Specified as the three primary objectives are, first, the improvement of the quality of library services and availability of all data to all users, second, the improvement and facilitating of librarians' work, and third, the integration (linking) and standardisation of library data.

Considering the current stage of automation in the Croatian libraries and wishing to uphold the national cataloguing tradition, the guidelines also state the basic technical prerequisites necessary for a fully operational national union catalogue. The basis for such a functional union catalogue is the ability to compile it through the integration of data on resources from all libraries regardless of different software, formats or metadata standards that they may use in bibliographic description. In order to efficiently rationalise library operations, the union catalogue should essentially be based on the deduplication (deduping) of multiple bibliographic records for a single library item, at the same time providing data on all of that particular item's locations, together with information on availability status for each location. Furthermore, in order to maximise the effects of librarians' work and also enable users to make the most of it, the union catalogue should offer information on the requested item's availability status in real time, as well as direct links to the available full-text content in cases of electronic resources and/or digital documents.

Likewise, the union catalogue should operate as a discovery service, enabling integrated search of the catalogue's central index, created as a result of the deduplication of bibliographic records, of the national authority database, along with all other electronic resources, their central indexes, and any other digital content that, due to copyright restrictions or other proprietary reasons, cannot be integrated into the catalogue's central index (e.g. subscription-based electronic resources).

It was also considered essential that the union catalogue is based on such application/s that would make it compatible with the national cataloguing tradition and practices, particularly when it comes to specific features associated with multilevel bibliographic description or analytic cataloguing, at the same time remaining open for the implementation of contemporary developments in the field of bibliographic control.

The union catalogue model – how it operates

Based on all the stated requirements and criteria, the union catalogue's functional model was developed as presented in Figure 1.

The union catalogue of the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and

the Croatian Academic and Research Libraries, has been developed on a model enabling integrated search of all the included bibliographic databases and indexes of scientific and high-quality electronic resources, created as a result of decentralised or distributed bibliographic control, but whose integration is based on centralised bibliographic and authority control.

Bibliographic control: Apart from operating in compliance with the national cataloguing tradition, as well as according to standards set by the latest national cataloguing code, the catalogue's central bibliographic control consists of a coordinated application of rules for the operation of integrated library systems, coordinated development of universal guidelines for bibliographic description regardless of resource type or format, a systematic editorial control of bibliographic records and a coordinated deduplication of bibliographic data.

Authority control and national subject system: The catalogue's authority control is based on a separately maintained authority database, which operates as central for all bibliographic databases making part of the national integrated library system. This database is located on the server of the National and University Library in Zagreb and managed by the Library, which is also responsible for authority and editorial control. Authority records for names of authors and subject headings included in the database enable a high-quality, efficient and detailed search of the bibliographic database and the bringing together of bibliographic records by name of author (both personal and corporate), title, subject heading or classification code. Records in the database cover all types of library materials and resources, thus enabling universal bibliographic control, and the catalogue is searchable by all of the specific features pertaining to library resources, rendering them accessible through a variety of access points.

Acquisition: The catalogue should also be helpful in the planning and realisation of a coordinated acquisition of resources offering scientific and specialised information for libraries operating as part of the University of Zagreb. It should significantly facilitate this demanding process in a highly complex system of university libraries, of which each has to respond to the specific needs of its respective users, i.e. a scientific field that they work in, and that according to their own different administrative, technological, professional, organisational and communicational possibilities and requirements, which all makes necessary a unique identification of their respective library collections.

User services: The catalogue should be available to all the Library's users depending on their user profile and the related specific user rights. While the catalogue's basic service is to make fully searchable and accessible

all information and data that it integrates, the scope of its indexes, its Web 2.0 functionalities, possibilities of a federate search of ranked and high-quality data, the “Google-like” search experience that it offers, etc., represent a considerable added value.

Based on all the features of the described model, VuFind open source software was selected for the development of the catalogue’s beta version. In terms of its functionality, VuFind essentially operates as a discovery service enabling integrated search and retrieval of information from a variety of sources. The catalogue’s central index consists of the deduplicated bibliographic records of altogether 47 Croatian academic and research libraries, including those in the richest among the included catalogues, the [Catalogue of the National and University Library in Zagreb](#), and the catalogue of the Croatian Catholic university, [Universitas Studiorum Catholica Croatica](#).

The catalogue’s development in phases

The catalogue’s central index currently includes more than 1,500,000 bibliographic records from 31 of 46 libraries of the University of Zagreb, which is 67% of altogether 47 participating libraries.

Project activities aimed at the development of this national union catalogue have been organised in four phases. The first of them focused on the functional implementation of the VuFind software, as well as on defining procedures for parsing and deduplication of records from the NSK integrated library system and the systems of libraries of the University of Zagreb using the [Aleph integrated library system](#). During the project’s second phase, the catalogues of the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zagreb and Faculty of Electrical Engineering and Computing, which use the [Koha integrated library system](#) and MARC 21 bibliographic format, were integrated into the union catalogue. The following, third phase, will focus on the integration into it of the catalogues of the remaining libraries of the faculties of the University of Zagreb which use the UNIMARC bibliographic format. Once

the integration of the databases of libraries making part of the University of Zagreb into the central index is complete, the project will focus on widening the scope of federated search that the national union catalogue should enable, through the compilation of the central indexes of subscription-based electronic resources and digital repositories. In the project’s final phase, the national union catalogue will be completed by the integration into it of other union catalogues and the catalogues of libraries making part of all other Croatian universities.

In order to ensure conditions necessary for the creation and development of this national union catalogue, as well as for its efficient management and operation, the National and University Library in Zagreb set up and introduced into its regular activities several specialist and technical programmes. They principally focus on the continued development of procedures associated with the deduplication and parsing of data in real time, efficient systematic editorial control and such central bibliographic and authority control over the distributed bibliographic data that would result in their normalisation.

It should be emphasised that the catalogue provides information on a requested item’s availability status in real time and enables direct access to full-text content in cases of electronic resources, while special consideration has been given to the integration of data from high-quality external online sources such as the [Miroslav Krleža Institute of Lexicography](#), [Virtual International Authority File \(VIAF\)](#) and [Google Books](#).

Since the catalogue’s beta version is still being developed, we would like to use this opportunity to invite all that may be interested in contributing to its further improvement to send us their suggestions or comments at skupni@nsk.hr.

Material detailing all activities planned and conducted as part of this project, along with the complete project documentation, are available as part of the knowledge base of the NSK integrated library system at www.buki.nsk.hr.

VuFind – *discovery* servis otvorena koda kao programsko rješenje za uspostavu nacionalnoga skupnog kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske

VuFind je program otvorena koda, razvijen na [Villanovu sveučilištu](#) u svrhu objedinjena pretraživanja knjižničnih kataloga. Prva inačica programa objavljena je 2010. godine, a do danas je objavljeno više desetaka novih inačica. Još od svoje početne inačice, VuFind se nastoji razviti u suvremeno programsko rješenje za objedinjeno pretraživanje distribuiranih knjižničnih kataloga, digitalnih repozitorija i drugih bibliografskih baza. Danas se VuFind koristi u više stotina knjižnica širom svijeta, a koriste ga i neke nacionalne knjižnice poput [Australске nacionalne knjižnice](#), [Finske nacionalne knjižnice](#) te [Irske nacionalne knjižnice](#).

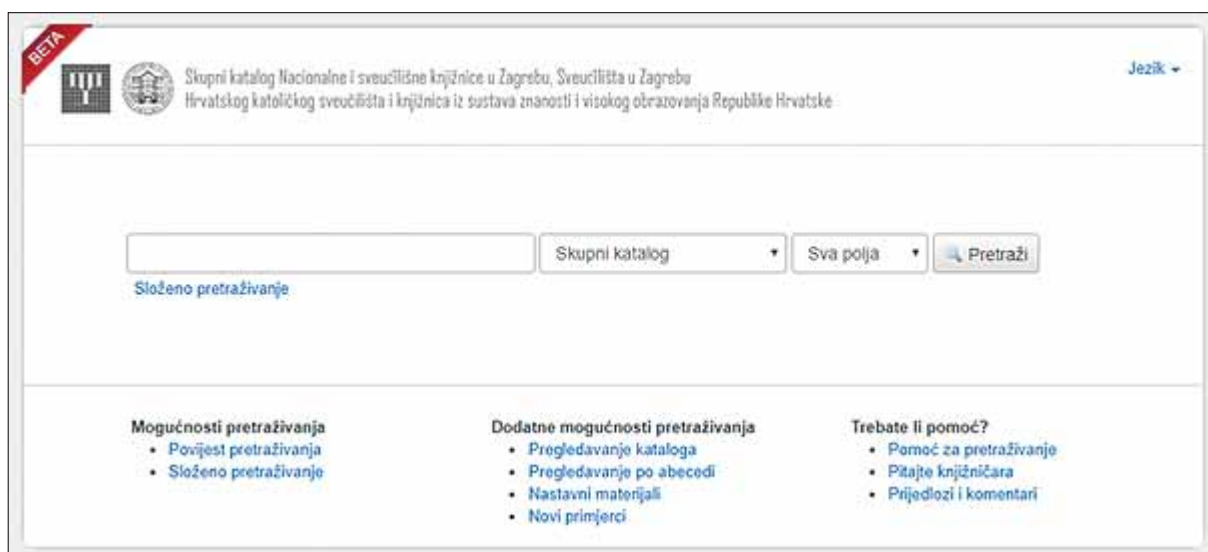
Postupak instalacije programa VuFind u [Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu](#) proveden je u više etapa. Prva etapa obuhvaćala je upoznavanje s odlikama sustava te testiranje javno dostupnih instalacija u drugim knjižnicama. U toj etapi razmotrene su sve mogućnosti i nedostaci sustava. Druga etapa sastojala se od uspostave testne inačice aplikacije VuFind na poslužitelju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, oblikovanje baze Sorl te migracija i mapiranje bibliografskih zapisa iz sustava Aleph, lokalnoga integriranog knjižničkog sustava. S obzirom na to da je VuFind, prije svega, razvijan za angloameričko područje, mnoge funkcionalnosti, poput višerazinskih zapisa, od početka nisu bile programski poduprte. Zbog toga je bilo potrebno doraditi program za uspješno prihvaćanje takve vrste zapisa. Druga teškoća pojavila se u obliku prikaza dvostrukih zapisa za istu jedinicu knjižnične građe u sklopu knjižnica članica sustava. Kako bi prikaz rezultata pretrage bio što prilagođeniji

korisniku, napravljene su doradbe sustava, tako da se za istu jedinicu građe svi podatci o posjedovanju prikazuju objedinjeno. Radi toga korišten je program koji je razvila Finska nacionalna knjižnica, a dostupan je u otvorenu pristupu na portalu [GitHub](#).

Deduplikacija se provodi u 17 koraka, gdje se, prije svega, provjerava podudarnost bibliografskih zapisa prema podatcima iz polja kao što su ISBN/ISSN, dodatnim identifikacijskim poljima (015, 016, 024), godini objavljivanja, broju stranica i sl. Jednom deduplicirani zapisi izvoze se u bazu skupnoga kataloga, navodeći zbirne podatke o posjedovanju i podatke o primjerku.

Funkcionalnosti sučelja za pretraživanje skupnoga kataloga

Korisničko sučelje u potpunosti je dostupno na hrvatskome jeziku te svojom jednostavnošću korisniku nudi mogućnost da na brz način dođe do tražena sadržaja. Početna stranica kataloga organizirana je minimalistički –



Slika 1. Početna stranica skupnoga kataloga. / Figure 1. The homepage of the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries.

tzv. *Google like sučelje*. U središtu ekranskoga prikaza nalazi se traka za upisivanje traženoga pojma, omogućujući mogućnost automatskoga dovršavanja pojmova pretrage. Također, korisnik ima mogućnost na početku ograničiti pretragu na samo neku podknjižnicu ako to želi.

Ako je potrebno, korisniku se nudi i poveznica na *složeno pretraživanje* koje nudi opsežniji izbor mjerila pretrage.

Nakon početne pretrage prikazuju se rezultati, kao što je prikazano na Slici 2.

U središnjem dijelu ekranskoga prikaza navode se rezul-

The screenshot shows the search results for 'web design' on the website of the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries. The search bar contains 'web design' and the search button is labeled 'Pretraži'. Below the search bar, there are filters for 'Sva polja' and 'Složeno pretraživanje'. The search results are displayed in a list format, with the first four results visible. Each result includes a thumbnail, title, author, publication year, subject, and location. The results are sorted by 'Relevantnost' (Relevance).

Pretraživanje: web design

Preporučene teme... za Vaše pretraživanje:

- Web dizajn 25
- Grafički dizajn 11
- Design 13
- Web sites 11
- Web sjedišta 12
- Web site development 10

Sortiranje: Relevantnost (Popis, Grid)

Prikazuje se 1 - 20 od 218 za pretraživanje: 'web design'. Upit obrađen za: 0,31s.

Ograniči pretraživanje

Baza	Broj
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu	96
Fakultet elektrotehnike i računarstva	56
Filozofski fakultet u Zagrebu	47
Grafički fakultet	19
Fakultet strojarstva i brodogradnje	5
Filozofski fakultet Družbe Isusove - knjižnica Juraj Habdelić	4

Vrsta građe	Broj
Knjiga	112
Članak	42
Računalna datoteka	19
e-knjiga	10
Integrirajuća građa	6
CD-ROM	5

Signatura	Broj
TK5105.888	8
QA76.76.I58	3
QA76.59	2
QA76.7	2
QA76.9.C65	2

1

Web design : virtual classroom CD-ROM
 Autor: Ulrich, Laurie Ann
 Impresum 2001
 Predmet: "... Web dizajn Priručnici..."
 Lokacija:
 • Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
 CD-ROM Posuđeno

2

Web design : the complete reference
 Autor: Powell, Thomas A.
 Impresum 2000
 Predmet: "... Web dizajn Priručnici..."
 Lokacija:
 • Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
 Knjiga Posuđeno

3

Web design : studios 2. Icons
 Lokacija:
 • Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
 Knjiga Dostupno

4

Designing the moment : web interface design concepts in action
 Autor: Hoekman, Robert
 Impresum 2008
 Predmet: "... Web dizajn Priručnici..."

Slika 2. Rezultati pretraživanja. / Figure 2. Search results appearing on the user interface of the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries.

tati pretrage s označenim pojmom pretrage te najmanje razine zapisa o građi – naslov, autor, predmet, mjesto/a na kojima se tražena jedinica građe nalazi te raspoloživost pojedinoga primjerka za posudbu. S desne strane nalaze se mogućnosti ograničenja rezultata pretrage facetama. Moguće je odabirati rezultate prema knjižnici u kojoj se jedinica građe nalazi, vrsti građe, signaturi, autoru, jeziku, predmetu, godini objavljivanja i sl.

Pritiskom na naslov zapisa dolazi se do cjelovita prikaza zapisa. Osim cjelovita bibliografskog prikaza, sustav nudi mogućnost izvoza zapisa e-poštom. Također, moguće je zapis izvesti u druge formate, kao npr. RefWorks, EndNote, MARC, MARCXML, RDF, BibTeX i sl. Kao pomoć pretraživanju, omogućena je mogućnost automatskoga generiranja sličnih rezultata (*see also*). Bibliografske zapise moguće je izvesti u sustave za upravljanje referencama, kao npr. Zotero ili bilo koji drugi sustav koji podupire standard CoinS. Bibliografski podatci u sustav VuFind mogu se uvozi-

ti na više načina. Prvi je jednostavan uvoz iz datoteke MARCXML ili MARCISO. Drugi je način pobiranje bibliografskih zapisa preko protokola OAI-PMH, što se koristilo i na primjeru nacionalnoga skupnog kataloga. Za razliku od bibliografskih podataka, koji se prikupljaju iz izvorišnih knjižničnih sustava te pohranjuju u lokalnu bazu Solr, podatci o primjercima i dostupnosti primjerka za posudbu se ne izvoze. Radi toga razvijen je postupak parsiranja podataka o primjercima i dostupnosti primjerka za posudbu koji omogućuje prikaz tih podataka u stvarnome vremenu. Time je osigurana točnost svih podataka u trenutku pretrage. Slika 3. prikazuje primjer takva prikaza. Rezultati pretrage obogaćeni su sadržajima vanjskih mrežnih izvora, kao što su biografski podatci o autoru s [Wikipedije](#), ovitak knjiga s knjižare [Amazon](#), a ako postoji inačica knjige u sustavu [Google knjige](#), automatski će biti prikazana mogućnost pregleda dostupna teksta.

Tehnički rječnik brodogradnje, strojarstva i nuklearne tehnike

Permalink: <http://skupni.nsk.hr/Record/nsk.NSK010.00005974>

Glavni autor: Bartolić, Ljerka (-)

Vrsta građe: Knjiga

Jezik: eng
hrv

Impresum: Zagreb : Školska knjiga, 1991.

Izdanje: 4. izd

Posjedovanje Citiranje MARC

NSK Spremište arhivskih primjeraka

Signatura:	A 632.820
Primjerak #1	Nije za posudbu

NSK Zatvoreno spremište

Signatura:	632.820
Primjerak #1	Korištenje u čitaonici

Signatura:	632.820
Primjerak #1	Nije za posudbu

NSK Čitaonica za prirodne i primijenjene znanosti

Signatura:	621(038)=111=163.42.2
Primjerak #1	Korištenje u čitaonici

Slični primjerci

- Tehnički rječnik brodogradnje, strojarstva i nuklearne tehnike englesko-hrvatski ili srpski i hrvatsko ili srpski-engleski
Autor: Bartolić, Ljerka
Impresum: (1990)
- Pregled gramatike njemačkoga jezika = Deutsche Grammatik im Ueberblick
Autor: Marčetić, Tamara
Impresum: (2008)
- Tehnički rječnik brodogradnje, strojarstva i nuklearne tehnike : englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski
Autor: Bartolić, Ljerka
Impresum: (2005)
- Tehnički rječnik brodogradnje, strojarstva i nuklearne tehnike : englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski
Autor: Bartolić, Ljerka
Impresum: (1996)
- Pregled gramatike njemačkoga jezika = Deutsche Grammatik im Ueberblick
Autor: Marčetić, Tamara
Impresum: (2001)

Slika 3. Dostupnost građe. / Figure 3. Data on title availability status provided by the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries.

VuFind – an open source software solution behind the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries

{ *VuFind, an open source software, was developed at the [Villanova University](#) for the purpose of enabling integrated search of library catalogues. Its first version was released back in 2010, with a couple of dozen new versions having been launched since. Through all of its transformations since the initial version, VuFind has developed into a modern software solution for searching and retrieving information from library catalogues, digital repositories, institutional bibliographic databases, and other sources. Owing to this, VuFind is used by over one hundred libraries around the world, including several national libraries, such as the [National Library of Australia](#), [National Library of Finland](#) and [National Library of Ireland](#).*

The implementation of VuFind by the National and University Library in Zagreb has been realised in several phases. The first phase included a detailed analysis of its features and possible drawbacks with regard to the development of the Library's national union catalogue, as well as the testing of the publicly available VuFind implementations. During the second phase, a beta version of VuFind was installed on the Library's server, while bibliographic records from the Library's management system based on Aleph were migrated and mapped for the purpose of creating Solr, the database of the national union catalogue. In this phase, some specific features pertaining to bibliographic records were noticed, primarily with regard to differences between the national cataloguing standards in the USA, where VuFind was developed, and Croatia. Namely, since VuFind was originally developed for the Anglo-American library sector, it turned out that it did not support many features characteristic of the Croatian cataloguing standards, e.g. multilevel bibliographic description, owing to which the software had to be modified. Another difficulty was the duplication of cataloguing records resulting from the migration of records from libraries included in the system. In order to make search results provided by the catalogue as "user friendly" as possible, its system was adjusted so that data on the availability of a requested item on several locations would appear as part of a single search result. This functionality was introduced to the system based on the model developed by the National Library of Finland, available at [GitHub](#).

The process of deduplication (deduping) consists of 17 steps, which primarily focus on the identification of the matching bibliographic records based on identification criteria such as ISBN/ISSN, MARC 015, 016, 024 ID fields, year of publication, number of pages, etc. Following deduplication, such records are grouped together in the catalogue's database and appear as part of a single

search result when a requested library item is available on several locations.

Features of the national union catalogue's search interface

The catalogue's search interface is fully available in the Croatian language and provides its users with an easy and quick access to requested content. The catalogue's homepage has minimalist, the so-called "Google-like", design. At its centre is the search box that automatically starts offering search suggestions as soon as the user starts entering a query. Furthermore, the user may narrow down his or her search by pre-selecting only some or one of the libraries included in the system, or select the available advanced search option, which offers far more extensive search criteria. Search results appear as presented in Figure 2.

Search results appearing on the catalogue's user interface provide basic information for the entered query, i.e. title, author, subject, location/s and availability status of the title's individual copies. A column showing on the right hand side of search results offers additional criteria users may select to narrow down their search and filter its results by each of the libraries' local bibliographic database, resource type, shelfmark, author, language, subject, publication year, etc.

Clicking on titles appearing in search results makes available their detailed bibliographic data, with an additional functionality enabling the sending of these bibliographic details by email. Moreover, the catalogue offers the possibility of exporting bibliographic data to some of the most frequently used formats such as RefWorks, End-Note, MARC, MARCXML, RDF, BibTex, and other. Such more detailed display of a title's bibliographic data also provides automatically generated recommendations (appearing on the right hand side of the screen) for items that the catalogue's system classifies as similar to the title displayed. The display of bibliographic records based

on VuFind has been customised so that they may easily be imported into reference management systems, such as [Zotero](#), or any other similar system supporting the COinS data model.

VuFind offers several ways of importing bibliographic data. Apart from enabling an easy import of files with records in MARCXML or ISO 2709 formats, it makes possible the harvesting of bibliographic data via the OAI-PMH protocol, which is the importation method used in the case of the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries. Unlike bibliographic data, which are collected from participating libraries and

stored in the catalogue's Solr database, real-time data on title availability status are retrieved from the libraries at the moment search results are displayed based on a developed parsing procedure, so that the provided data could always be up-to-date (Figure 3).

The catalogue also offers access to content from external online sources, such as the authors' biographical data available as part of [Wikipedia](#), book cover images from the [Amazon](#) online bookstore, and makes available for preview the text of titles in the catalogue whose digitised versions may be accessed as part of the [Google Books](#) digital database.

The screenshot shows the website interface for the Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries. At the top, there is a search bar with the text 'Skupni katalog' and 'Sva polja'. Below the search bar, the search results for 'Krileža, Miroslav' are displayed. The first result is for 'Baracke Fuenf B', with the author listed as 'Krileža, Miroslav' and the publication 'Relations (Zagreb) (2006)'. The second result is for 'Hrvatski bog Mars: Biblioteka Jutarnjeg lista'. To the right of the search results, there is a 'Related Subjects' sidebar with a list of categories including 'Hrvatski književnici', 'Dirigiranje', 'Gradovi', 'Hrvatsko pjesništvo', 'Izložbe', 'Književnici', 'Prijevodi', 'Znamenite ličnosti', 'Djetinjstvo i mladost', 'Engleski jezik', 'Hrvati', 'Hrvatska arhitektura', 'Hrvatska drama', 'Hrvatska književnost', 'Hrvatska novela', 'Hrvatsko kazalište', 'Identitet', 'Interpretacije i kritika', 'Jezik i stil', 'Književne nagrade', and 'Kultura'.

Slika 4. Mogućnost povezivanja s drugim mrežnim izvorima, kao npr. Wikipedia. / Figure 4. The Croatian National Union Catalogue of Academic and Research Libraries offers access to various external online sources, e.g. Wikipedia.

Stanko Jambrek

Reformacija u hrvatskim zemljama

Tijekom 2017. godine obilježena je 500. obljetnica reformacije. Na Dan reformacije, 31. listopada 2017. godine, u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu predstavljeno je faksimilno izdanje „Articvli oli Deili te prave stare vere kerszhanske“. Kao početak reformacije slovi 31. listopada 1517. godine, kada je njemački redovnik Martin Luther objavio svoje djelo „Devedeset pet teza“. Uzrok, temelj i središte reformacije bila je Biblija, zapostavljana stoljećima prije u Crkvi i društvu. Ponovno otkrivena predvodila je, osnaživala i usmjeravala duhovne pokrete za obnovu učenja i života Crkve u Europi šesnaestoga stoljeća.

Reformatori su razumjeli Bibliju kao riječ Božju i Sveto pismo upućeno svakomu čovjeku. Ta Riječ ili Sveto pismo kao objava Boga, njegova odnosa i planova s čovjekom zahtijeva od primatelja odgovor. Stoga su reformatori Sveto pismo proučavali, naviještali i prevodili na narodne jezike kako bi svatko mogao razumjeti riječ Božju upućenu njemu. Na tome je temelju nastao snažan duhovni, kulturni i društveni pokret. Biblija kao tiskana Riječ i propovijed kao naviještena Riječ postaju nositeljice promjena u Crkvi i društvu. Tiskari su masovno tiskali različita izdanja Biblije, a trgovci su ih razdjeljivali. Brojni su biskupi, svećenici, redovnici i vjernici proučavali i propovijedali riječ Božju zapisanu u Bibliji. A riječ Božja uvodila je čovjeka u odnos s Bogom i tako mijenjala pojedince, obitelji, kulture te društvene i političke zajednice.

Propovjednici Svetoga pisma potakli su provođenjem reformi više pokreta koje je, unatoč različitostima, objedinjavalo nekoliko temeljnih načela – prvo, Biblija je jedini autoritet za vjerovanje i življenje (*sola scriptura*); drugo, Bog po svojoj suverenoj i slobodnoj milosti oprašta grijeha (*sola gratia*), i treće, spasenje je milosni Božji dar u Isusu Kristu koji se prima jedino vjerom, a ne ljudskim nastojanjima i djelima (*sola fides*). Iz tih reformnih pokreta nastale su na kontinentu tri tradicije reformacije – evangelička ili luteranska, reformirana ili kalvinska te radikalna tradicija. Evangeličku i reformiranu tradiciju danas mnogi nazivaju protestantskom reformacijom, a radikalna tradicija naj-snažnije se očituje u svjetskome evanđeoskom kršćanstvu – u Hrvatskoj su to crkve reformacijske baštine.

Evangelička ili luteranska tradicija reformacije razvila se u njemačkim zemljama pod vodstvom i utjecajem Martina Luthera te brojnih njegovih suradnika, teologa i propovjednika Evandjelja. Reformacija se iz njemačkih zemalja proširila u Poljsku, Mađarsku, Češku, Austriju i hrvatske zemlje te u skandinavske zemlje koje su je potpuno prihvatile i uspostavile nacionalne luteranske crkve.

Reformirana ili kalvinska tradicija reformacije razvila se u švicarskim zemljama pod utjecajem Ulricha Zwinglija u vodstvom Jeana Calvina. Iz Švicarske se kalvinizam širio

u Francusku, Nizozemsku, Škotsku, Ugarsku, Englesku i hrvatske zemlje.

Radikalna tradicija reformacije smatrala je da ne treba reformirati Crkvu, već je treba uspostaviti na apostolskim temeljima. Najbrojniju skupinu vjernika radikalne tradicije reformacije činili su anabaptisti. Posebno su cijenili Bibliju, osobito Novi zavjet. Prihvatili su načela *samo Pismo, samo milost i samo vjera*, ali su, za razliku od luterana i kalvina, vjerovali da svatko mora osobno povjerovati u Isusa Krista kako bi se mogao pribrojiti Božjemu narodu. Stoga su krstili samo odrasle koji su svoju vjeru u Isusa Krista javno ispovijedali. Anabaptističke zajednice bile su najbrojnije u Švicarskoj, Njemačkoj i Nizozemskoj. Kako su zbog svojih korjenitih biblijskih uvjerenja bili progonjeni i od vlasti i od katolika i od protestanata, utočište su našli u Sjevernoj Americi, gdje su utemeljili brojne slobodne crkve.

Reformni je pokret iz Europe u nekoliko navrata nadolazio u hrvatske zemlje, te je sredinom šesnaestoga stoljeća zahvatio sve krajeve Hrvatske. U prvome su navratu, od 1520-ih do 1550-ih godina, učenje reformatora prihvatili mnogi rimokatolički svećenici, posebno glagoljaši, koji su i prije nastojali propovijedati riječ Božju i obavljati Božju službu na hrvatskome jeziku, te im je naglasak na autoritetu Svetoga pisma bio snažan poticaj za navješćivanje riječi Božje na narodu razumljivome jeziku. U prvoj polovici šesnaestoga stoljeća bilo je nekoliko žarišta u sklopu Rimokatoličke Crkve u kojima se protestantsko učenje propovijedalo i iz kojih se širilo na druga područja. Najbitnija žarišta bila su u Istri, Zagrebu i okolici te u istočnoj Slavoniji i Baranji.

U Istri se reformacija kao duhovna obnova Rimokatoličke Crkve bitnije javila 1530-ih, ali ju je inkvizicija uspješno zaustavila 1540-ih godina. U početku duhovnih previranja u Istri reformacijsko učenje propovijedali su koparski biskup Petar Pavao Vergerije, tršćanski biskupi Petar Bonomo i Franjo II. Jozefić Rican te puljski biskup Ivan Vergerije. Njih je, kao i reformaciji sklone svećenike i vjernike, inkvizicija predano progonila, a iz parnica što ih je mletačka inkvizicija vodila protiv reformatora u Istri i Dalmaciji,

doznaje se kako je reformno učenje doprlo gotovo u svako mjesto u Istri te u mnoge gradove i mjesta u Dalmaciji.

Obnovljeni biskupi, svećenici, redovnici i vjernici nastojali su u hrvatskim zemljama, kao i u Europi, uvesti u Crkvu reforme u skladu sa Svetim pismom. Kako je Katolička Crkva svim sredstvima nastojala zaustaviti reforme, neki su je propovjednici Evanđelja napustili, a pojedine katoličke župe reorganizirale su se u evangeličke i reformirane crkve. Ovaj je postupak naznačio drugu etapu širenja reformacije u hrvatskim zemljama.

U drugoj etapi organizirane su protestantske crkvene općine širom hrvatskih zemalja. U Slavoniju i Baranju reformacija je dopirala iz Ugarske i Međimurja. Zlatno doba navješćivanja Evanđelja po protestantskim propovjednicima u Slavoniji bilo je između 1540. i 1560. godine. Među najpoznatijim protestantskim propovjednicima bio je Mihael Starin, koji je u sedam godina propovijedanja u Ugarskoj, današnjoj Baranji, i Slavoniji reformirao i uspostavio sto dvadeset protestantskih crkvenih općina te predvodio sinodu u Tordincima (1551.). Uz Starina, istaknuli su se i propovjednici Petar Kákonyi, Mirko Ciger, Stjepan Kiš Segedinac i Matija Škarica. Nakon njih ostalo je 37 vrijednih pisanih djela te brojne napisane, uglazbljene i prevedene pjesme. Kiševa djela bitno su utjecala na reformiranu tradiciju reformacije u Europi.



Juraj V. Zrinski (31. siječnja 1599. – 28. prosinca 1626.), hrvatski ban i vojskovođa. / Juraj V. Zrinski (31 January, 1599 – 28 December, 1626), the governor of Croatia (*ban*) and army general.



Juraj IV. Zrinski (13. travnja 1549. – 4. svibnja 1603.), hrvatski velikaš iz obitelji Zrinskih. Jedini sačuvan prikaz lika Jurja IV. Zrinskoga kao konjanika. / The only surviving image of Juraj IV. Zrinski (13 April, 1549 – 4 May, 1603), one of the lords of the Zrinski family.

U Međimurje je reformaciju uveo Nikola Zrinski Sigetski, a učvrstio ju je njegov sin Juraj Zrinski stariji na svojim imanjima u hrvatskim zemljama i Ugarskome Kraljevstvu. Po načelu *čije je područje, njegova je vjera*, Juraj Zrinski stariji priveo je Međimurje evangeličkoj vjeri. U tome su mu pomogli brojni propovjednici Svetoga pisma koje je zbrinuo i zaštitio, a među njima istaknuo se bivši katolički svećenik Mihael Bučić, koji je, uz dva druga djela, preveo Novi zavjet na kajkavski hrvatski jezik i najvjerojatnije ga tiskao u tiskari u Nedelišću. Zbog propovijedanja te širenja tih knjiga i Novoga zavjeta isključen je iz Rimokatoličke Crkve. Međimurske crkve bile su organizacijski i duhovno povezane s crkvama u Kraljevini Ugarskoj, među kojima je djelovala vrlo aktivna i utjecajna hrvatska protestantska zajednica vjernika i crkava. Iz nje je u 16. i 17. stoljeću proizišlo gotovo pedeset pastora, pisaca i propovjednika Evangeličke Crkve u Ugarskoj, a Stjepan Klaseković, Mihael Zvonarić i Juraj Fistrović, služili su u njoj kao biskupi.

I dok je Juraj Zrinski potpomagao reformaciju u Međimurju, njegov sin Juraj Zrinski mlađi preobratio se 1623. godine na katoličanstvo. Time je započeo postupak iskorjenjivanja protestanata u Međimurju. Postupak je trajao sve do 1677., kada se još spominje protestant-

ski propovjednik u Čakovcu, dok je u Legradu još i 1752. godine bilo protestanata. Protestantizam se u Međimurju, unatoč progonima, protjerivanju, oduzimanju imanja i društvenih uloga, održao više od dvjesto godina.

U središnjoj Hrvatskoj veća protestantska žarišta potkraj šesnaestoga stoljeća bila su u Samoboru, Karlovcu i Donjoj Stubici, na pokupskim imanjima knezova Zrinskih i imanjima bana Petra Erdödyja, posebno Cesargradskom kod Klanjca. U Samoboru su protestantizam u početcima širili njemački rudari, a kada je vlasnikom staroga grada Samobora 1578. godine postao ban Krsto Ungnad, protestantizam se uvriježio u Samoboru. Ungnad je potpomagao protestantske propovjednike u Samoboru i okolici te je na tome području razdjeljivao hrvatske protestantske knjige. Nakon njegove smrti franjevci su temeljitim protureformacijskim djelovanjem uništili protestante, tako da 1628. godine u Samoboru više nije bilo nijednoga.

Sve do podizanja karlovačke tvrđave 1579. godine Metlika je bila središte širenja reformacije u Vojnoj granici i na pokupskim imanjima knezova Zrinskih. Završetkom karlovačke tvrđave, u njoj je počeo djelovanje protestantski propovjednik. U Karlovcu je 1597. bila sagrađena i protestantska crkvena zgrada koja je, unatoč protureformaciji, još 1645. godine postojala, a pojedini ugledni protestanti služili su u karlovačkoj vojsci i u vrijeme generala kneza Vuka Frankopana Tržaćkoga. Na poziv vicegenerala Jurja Frankopana, u Karlovac su 1658. godine doselili franjevci te su u vrlo kratkome vremenu protjerali sve protestantske vjernike iz tvrđave.

U Donjoj Stubici već se propovijedalo iz Svetoga pisma kada je Franjo Tahy 1564. godine došao na posjed Donje Stubice. Potkraj šesnaestoga stoljeća vlasnici Donje Stubice i Susedgrada postaju bogati posjednici Mlakovački, koji ostaju protestanti sve do osamnaestoga stoljeća, kada izumiru.

Protestantizam se umnogome raširio na imanjima podupiratelja reformacije bana Petra Erdödyja te na pokupskim imanjima knezova Zrinskih – dubovačkome, ozaljskome, ribničkome i vivodinskome. U tome je kraju protestantsko učenje bilo propovijedano više od sto godina – od prvotne najave, vjerojatno po Grguru Vlahoviću, sredinom šesnaestoga stoljeća – sve do sredine sedamnaestoga stoljeća, vjerojatno i duže, kada protestante podupiru general Vuk Frankopan Tržaćki u karlovačkoj vojsci i knez Petar Zrinski na svojim pokupskim imanjima.

Usporedno s reformacijom odvijali su se u hrvatskim zemljama završetkom Tridentskoga koncila 1563. godine prožimajući postupci protureformacije i katoličke obnove. Rimokatolička Crkva koristila je u protureformaciji više moćnih sredstava prisile, među kojima su inkvizicija, *Popis zabranjenih knjiga (Index Librorum Prohibitorum)*, državni zakoni, politički, društveni i kulturni pritisci te demoniziranje reformatora i njihovih spisa. Stoga se protestantizam u hrvatskim zemljama održao tek nešto više od sto pedeset godina, a zatim je, nastojanjem zagrebačkih biskupa i Hrvatskoga sabora, osim manjega dijela, gotovo sasvim iskorijenjen. U reformaciji na europskome tlu sudjelovali su i reformatori iz hrvatskih zemalja, među kojima su se osobito istaknuli Matija Vlačić Ilirik, Stjepan Kiš Segedinac, Grgur Horvat Stanšić Gradečki, Marko Antonije de Dominis i Andrija Dudić.

Reformacija u hrvatskim zemljama izvanredan je vjerski i kulturni proces u hrvatskoj povijesti, a poziv reformatora 16. stoljeća na povratak Crkve Svetomu pismu, izvoru vjere svih kršćana, i danas je suvremen. Uz plodove u



Matija Vlačić Ilirik (3. ožujka 1520. – 11. ožujka 1575.), hrvatski protestantski teolog, crkveni povjesničar, filozof i filolog. / Matija Vlačić Ilirik (3 March, 1520 – 11 March, 1575), a theologian, church historian, philosopher and philologist of the Croatian Reformation tradition.

duhovnome području, vrijedno je zapaziti i istaknuti plodove u drugim područjima, posebno u kulturnome. Stoga, ovdje, ističem njih nekoliko.

Bogata baština književnih i teoloških djela

U reformacijskim zbivanjima u hrvatskim zemljama i među iseljenim Hrvatima mnogi su ugledni ljudi djelovanjem i pisanom riječi ostavili neizbrisiv trag u hrvatskoj povijesti književnosti, gradišćansko-hrvatskoj povijesti književnosti, kojoj su utemeljitelji, te u mađarskoj i njemačkoj književnosti. Nakon njih ostalo je gotovo 400 objavljenih djela¹, koja još uvijek kriju neistraženu, vrlo bogatu bogoslovnu i humanističku misao hrvatskih reformatora. Teološko i književno stvaralaštvo hrvatskih protestanata odvijalo se u posebnome ozračju reformacije u trima područja – u Istri i Banskog Hrvatskoj, Međimurju i među Hrvatima u zapadnoj Ugarskoj te u Slavoniji i Baranji.

Kada je vojvoda Kristof Württemberski tijekom 1550-ih godina zaštitio protjerane reformatore iz hrvatskih zemalja i omogućio im djelovanje, Petar Pavao Vergerije, Ivan Ungnad, Primož Trubar, Stipan Konzul, Antun Dalmatin i još nekoliko reformatora osmislili su i proveli plan pokršćavanja jugoistočne Europe, sve do Carigrada. U Urachu pokraj Tübingena, u Njemačkoj, utemeljili su Biblijski zavod (1555. – 1566.) s tiskarom. Svrha je Zavoda bila prevesti, tiskati i rasprodati Bibliju i druga reformna djela na hrvatskome jeziku. Smatrali su kako će Biblijom i knjigama na hrvatskome jeziku – tiskanima na glagoljici, hrvatskoj ćirilici i latinici – mijenjati stanovnike jugoistočne Europe. Njihova su izdanja, uz hrvatske zemlje, rasprodana po cijeloj Europi, uključujući Rumunjsku i Moldaviju te gradove Carigrad i Aleksandriju.

Do prestanka rada Zavoda 1566. godine, zbog smrti utemeljitelja Ivana Ungnada, tiskana su brojna djela na glagoljici, ćirilici i latinici, kao i na talijanskome i njemačkome jeziku. Među njima bili su probni listovi, početnice ili abecedariji, knjige Svetoga pisma (*Prvi del Novoga Testamenta*, *Drugi del Novoga Testamenta*, *Proroczi*, prijevod Psalama u rukopisu i prijevod Mojsijeva Petoknjžja u rukopisu), poučni spisi (katekizmi, *Artikuli*, *Edni kratki razumni nauci*, *Spovid i spoznanje prave krstianske vire i Bramba*), propovijedi (*Postila* i *Edna kratka summa nikih prodik od tuče*), teološka rasprava (*Govorenje vele prudno*), priručnik (*Crkveni ordinalic*) te evangelizacijski i promidžbeni letci.

U reformaciji u Kraljevini Ugarskoj sudjelovali su i brojni doseljeni Hrvati. Za njih su 1568. Stipan Konzul i Antun

Dalmatin tiskali latinicom u Regensburgu Postillu u dva dijela, a Grgur Mekinić objavio je 1609. prvu i 1611. godine drugu pjesmaricu pod nazivom *Dusevne peszne*. Hrvatska protestantska zajednica vjernika i crkava u zapadnoj Ugarskoj bila je vrlo aktivna i utjecajna. Njezini su teolozi i književnici objavili, prema dosadašnjim saznanjima, trideset i jednu knjigu.

Reformatori u Slavoniji i Baranji pridružili su se duhovnomu, teološkomu i književnomu stvaralaštvu reformatora u Ugarskoj. Nakon baranjskih i slavonskih propovjednika, pisaca i pjesnika ostalo je 37 vrijednih pisanih djela te brojne napisane, uglazbljene i prevedene pjesme.

Doprinos razvoju književnoga hrvatskog jezika

Hrvatski su protestanti svojim djelima dali snažan doprinos razvoju književnoga hrvatskog jezika. Borislav Arapović, član Ruske akademije znanosti, u predgovoru pretiska knjige *Proroczi* (Sveučilište u Mostaru, 2002.) ističe: „Do druge polovice 19. stoljeća nitko nije tako često, tako uporno i tako sustavno nazivao jezik hrvatskoga naroda *hrvatskim*, i isto tako uporno rabio etnonim *Hrvati*, kao što su to činili hrvatski protestanti u svojim knjigama 16. stoljeća.“ Time su dalekosežno pridonijeli razvoju hrvatskoga identiteta. Tiskanjem i raspačavanjem knjiga na glagoljici, ćirilici i latinici spoznali su kako je latinica najkorištenije pismo te su se od 1564. godine usredotočili na tiskanje na latinici.

Stvaranje duhovnoga ozračja

Premda većina evangeličkih i reformiranih crkava nije preživjela protureformaciju, položile su duhovni temelj za djelovanje 58 protestantskih župa i gotovo 190 crkava reformacijske baštine u 21. stoljeću.

Prijevod i prvotisak Biblije na hrvatskome jeziku

Protestanti okupljeni u Biblijskome zavodu u Urachu osmislili su i organizirali prijevod i prvotisak Biblije na hrvatskome jeziku. Bio je to timski prijevod Biblije na kojem je, uz Stipana Konzula i Antona Dalmatina, sudjelovalo još nekoliko prevoditelja. Preveli su najvjerojatnije cijelu Bibliju. Tiskali su Novi zavjet u dva dijela (*Prvi del Novoga Testamenta* i *Drugi del Novoga Testamenta*) na glagoljici i ćirilici te proročke knjige Staroga zavjeta (*Proroczi*). Sačuvan je rukopis prijevoda Psalama i Mojsijeva Petoknjžja, a o prijevodu ostalih knjiga Staroga zavjeta postoje tek naznake.

Protestantsko prevođenje Biblije i objavljivanje Novoga zavjeta na hrvatskome jeziku u razdoblju od 1562. do 1563. godine uvrstilo je Hrvate među prve narode u svijetu koji su na svojem jeziku dobili tiskani prijevod Novoga zavjeta. Time je počela tradicija prevođenja i objavljivanja Biblije i biblijskih knjiga, u kojoj su nakon reformacije sudjelovali brojni katolički i evanđeoski prevoditelji.

¹ Gotovo 90 od njih nalazi se pohranjeno u [Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu](#). Josip Bratulić, Ivan Kosić i Stanko Jambrek priredili su 2005. izložbu tih knjiga u Zagrebu i Rijeci te 2008. godine u Njemačkoj. Za tu je prigodu tiskan katalog na hrvatskome – *Hrvatske protestantske knjige XVI. i XVII. stoljeća u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici* (Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005.) i na njemačkome jeziku – *Kroatische Protestantische Bücher* (Zagreb: National und Universitätsbibliothek in Zagreb, 2008.).

Doprinos opismenjivanju stanovništva i uspostavi obrazovnog sustava

Kako bi ljudi mogli razumjeti riječ Božju upućenu njima, bilo je u vrijeme reformacije potrebno dvoje – kvalitetan prijevod Svetoga pisma na jezik razumljiv čitateljima i sposobnost čitatelja da čita, razumijeva i tumači Sveto pismo. Tiskanjem i raspačavanjem Novoga zavjeta hrvatski su protestanti predali narodu dio Svetoga pisma na njima razumljivome jeziku. Objavlivanjem početnica ili abecedarija, kao što su *Tabla za dicu* glagoljicom, *Tabla za dicu* ćirilicom, učinkovito su se uključili u opismenjivanje naroda jer su njima na

temelju usmeno poznatih dijelova Svetoga pisma, poput molitve *Oče naš*, učili djecu i odrasle čitanju i pisanju. Kako je obveza čitanja i tumačenja Svetoga pisma pripadala očevima za obitelj i služinčad, veleposjednicima za njihove podložnike te pastorima za vjernike u Crkvi, opismenjivanje se organiziralo u obiteljima, veleposjedima i crkvama. U većini protestantskih crkava bila je organizirana neka vrsta škole. Tako su hrvatski protestanti korištenjem početnica ili abecedarija uspostavili sustav opismenjivanja, a korištenjem katekizama, zbiraka propovjedi, teoloških djela, pjesmarica i molitvenika, učinkovit sustav obrazovanja za sve ljude.



Stjepan (Stipan) Konzul Istranin (1521. – poslije 1568.), hrvatski pisac i prevoditelj koji je, zajedno s Antonom Dalmatinom, preveo *Articvli oli Deili te prave stare vere kerszhanske* (1562.). / Stipan Konzul (1521 – after 1568), a notable Croatian Protestant writer and translator, who, together with Anton Dalmatin, translated *Artikuli ili Deli stare krstjanske vere* (1562).

Stanko Jambrek

Marking the 500th anniversary of the Reformation: A Croatian perspective

In 2017, the world marked the 500th anniversary of the Reformation. As part of its own anniversary programme, on Reformation Day, 31 October 2017, the National and University Library in Zagreb hosted a [presentation of a facsimile edition](#) and the accompanying transliteration of “*Artikuli ili Deli stare krstjanske vere*”, a valuable 16th-century work printed in the Glagolitic alphabet making vital part of the Reformation tradition. 31 October 1517, the date when the famous German friar Martin Luther made public his “Ninety-five Theses”, marked the beginning of a dramatic sequence of events at whose core was the Bible, that is, the centuries-long neglect of it by the Roman Catholic Church and European society. Rediscovered, it became the focus of a religious revolution, which resulted in the strengthening and reshaping of the teachings and life of the Church in 16th-century Europe.

The leaders of the Reformation understood the Bible as the Word of God and as the Holy Scripture written as a message to every man. That Word, or Scripture, as a revelation of God, of his relationship and plans with regard to man, required an answer on the part of its recipient. For this reason, Reformation leaders carefully studied, taught and proclaimed the Bible, also translating it into various national vernaculars so that every person could understand the Word that God has spoken to them. This was the basis of the spreading of a powerful spiritual, cultural and social movement. As a result of it, the Bible, as the printed Word of God, and sermon, as the public proclamation of that Word, suddenly became the principal drivers for changes affecting both the Church and society. There ensued a mass printing of the Bible's various different editions, which were subsequently widely sold by tradesmen. Numerous bishops, priests, friars and believers enthusiastically studied, taught and proclaimed the Word of God as it is written in the Bible, thus bringing people closer to God and enabling profound changes in their personal lives, their families and cultures, as well as social and political communities that they were part of.

The reforms of these zealous preachers of the Holy Scripture prompted several movements, which, despite differences between them, all shared the following fundamental principles – first, the Bible is the sole authority for faith and way of life (*sola Scriptura*); second, God forgives sins through his sovereign and free grace (*sola gratia*); third, salvation may only be attained as a gift of grace from God through Jesus Christ, and that by faith, not by human efforts or works (*sola fide*). These movements brought forward three traditions of the Reformation on the European continent – Lutheran, Reformed (Calvinist) and radical. The Lutheran and Reformed

traditions are today most frequently referred to as the legacy of the Protestant Reformation, while the radical Reformation is most strongly manifested in the evangelical Christianity around the world (in Croatia, this tradition is present in the form of several churches of the heritage of the Reformation).

Lutheranism developed on German territory under the leadership and influence of Martin Luther and his many collaborators, fellow theologians and preachers of the Gospel. The Reformation then spread into Poland, Hungary, the Czech Republic, Austria and the Croatian historical lands, also reaching Scandinavian countries, all of which readily accepted the teachings of the Reformation and subsequently established their national Lutheran churches. The Reformed, or Calvinist, tradition originated in Swiss territory under the influence of Huldrych Zwingli and the leadership of Jean Calvin. From Switzerland, Calvinism spread to France, the Netherlands, Scotland, Hungary, England and regions with the Croatian population.

According to the Reformation's radical tradition, the Church did not need to be reformed, but had to be established on foundations laid by the Apostles. The most numerous among the believers upholding this radical tradition were the Anabaptists. Needless to say, they highly appreciated the Bible, especially the New Testament. They also accepted the *sola Scriptura*, *sola gratia* and *sola fide* tenets, but, unlike the Lutherans and Calvinists, they believed that everyone must personally put faith in Jesus Christ in order to be counted among God's people. Therefore, they only baptised adults who publicly proclaimed their faith in Jesus Christ. Originally, the Anabaptists were most numerous in Switzerland, Germany and the Netherlands, however, since due to their radical Biblical beliefs and practices they

were severely persecuted by the authorities, Catholics and Protestants alike, they eventually found a haven in North America, where they established a great number of free churches.

The Reformation movement spread to Croatia's territory in several waves, reaching all of its regions by the middle of the 16th century. During the first wave, between the 1520s and 1550s, the teachings of the Reformation were adopted by many Roman Catholic priests, especially Glagolitic priests, who, prior to the Reformation's arrival, were already making efforts to preach the Word of God, deliver sermons and hold all services in the Croatian language, so they found the Reformation's insistence on the authority of the Holy Scripture particularly encouraging in terms of their belief that the Word of God should be proclaimed to people in a language that they are able to understand. In the first half of the 16th century, there were several "hubs" within the Roman Catholic Church in Croatia which embraced Protestant teachings and wherefrom these teachings spread into other regions. The most significant of them were located in Istria, Zagreb and its surrounding area, as well as eastern Slavonia and Baranya.

The presence of the Reformation in Istria, as a movement aimed at the spiritual renewal of the Roman Catholic Church, started to be felt in the 1530s, only to efficiently be suppressed by the Inquisition in the 1540s. In the beginning, the leading preachers and advocates of the Reformation's teachings in Istria were the Bishop of Koper Petar Pavao Vergerije (Pietro Paolo Vergerio), Bishops of Trieste Petar Bonomo (Pietro Bonomo) and Franjo II. Jozefić Rican, and Bishop of Pula Ivan Vergerije (Giovanni Battista Vergerio). They, along with all other priests and believers embracing the Reformation, were harshly persecuted by the Inquisition, however, based on the available records of trials that the inquisitors of the Venetian Republic were bringing against the supporters of the Reformation all across Istria and Dalmatia, we learn that the Reformation and its teachings have successfully reached all parts of Istria and many cities and other places in Dalmatia.

Reformed bishops, priests, friars and believers among Croats, like in the rest of Europe, tried to introduce reforms that would bring the Church into accordance with the Holy Scripture. As the representatives of the Church used every available resource to stop these reforms, some preachers of the Gospel eventually left, while some Catholic parishes reorganised themselves into Lutheran or Reformed churches. This marked the beginning of the second wave of the spreading of the Reformation in the Croatian historical lands.

This second wave resulted in the establishment of Protestant parishes all across the Croatian regions.

From Hungary and Međimurje, the Reformation was spreading to Slavonia and Baranya. The golden period of preaching the Gospel from Protestant pulpits in Slavonia was between the 1540s and 1560s. One of the most well-known Protestant preachers was Mihael Starin, who during the seven years of his evangelical work in Baranya (which was then ruled by Hungary), and in Slavonia, reformed and instituted 120 Protestant parishes and led the synod in Tordinci (1551). Other prominent Protestant missionaries of that period include Petar Kákonyi, Mirko Ciger, Stjepan Kiš Segedinac and Matija Škarica. They left behind 37 written works of significance, along with a large body of songs, some of which they authored, others set to music and the rest translated. Works by Kiš had a considerable impact on the Reformation's Reformed tradition in Europe.

In Međimurje, the Reformation was introduced by Nikola Šubić Zrinski (Nicholas Zrínyi), the famous Croatian statesman, army general and the hero of the Siege of Szigetvár, certainly [one of the most important battles in Europe's history](#). Zrinski's oldest son Juraj IV. Zrinski further continued spreading the Reformation on his estates, both in regions inhabited by the Croatian population and in the Hungarian monarchy. Owing to the *cuius regio, eius religio* principle, according to which the inhabitants of some region had to accept the religion of that region's ruler, Juraj managed to introduce the Protestant faith to the entire Međimurje county. He was assisted by numerous missionaries that he took under his care and protection, among whom the most prominent was a former Catholic priest Mihael Bučić, who, along with other two important works, translated the New Testament into Kajkavian, a dialect of Croatian, and most probably printed it in Nedelišće. Due to his missionary work and the distribution of these books, he was excommunicated from the Roman Catholic Church. Protestant churches in Međimurje were organisationally and spiritually connected with the churches in the Hungarian monarchy among which there existed a very active and influential Croatian Protestant community. Throughout the 16th and 17th centuries, its members included some fifty pastors, writers and preachers of the Evangelical Church in Hungary, while Stjepan Klaseković, Mihael Zvonarić and Juraj Fistrović served as bishops as part of it.

And while Juraj IV. Zrinski eagerly assisted the Reformation movement in Međimurje, his son Juraj V. Zrinski converted to Catholicism in 1623, which marked the beginning of the period of the persecution of Protestants in this region. It lasted all the way until 1677, when records still mention a Protestant preacher in Čakovec, while in Legrad, Protestants were still present as long afterwards as 1752. Despite unrelenting

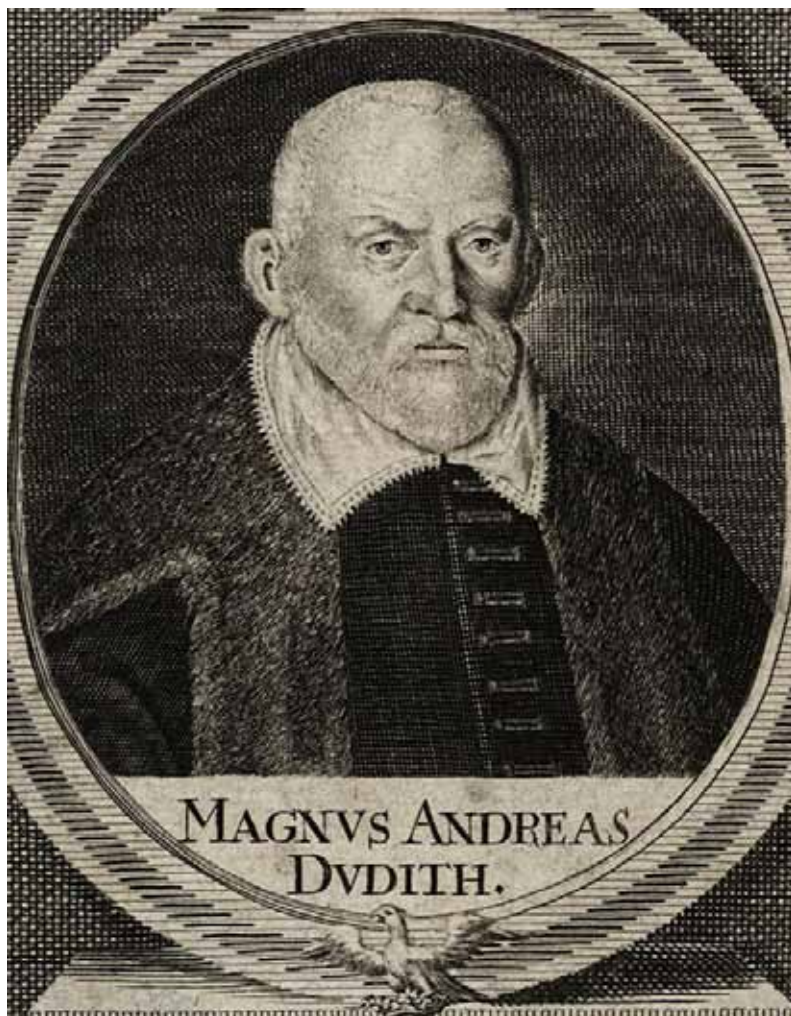
persecution, exile, confiscations of property and a removal or total absence from social positions of power that Protestants suffered in Međimurje, they remained present in this region for over two hundred years.

By the end of the 16th century, major Protestant centres in central Croatia were located in Samobor, Karlovac, Donja Stubica, on the estates of the Zrinski family in the Kupa River valley and those of the governor of Croatia (*ban*) Péter II Erdődy, especially on his Cesargrad estate near Klanjec. In Samobor, Protestantism was originally spread by the German miners. In 1578, when Samobor came under the ownership of *ban* Krsto Ungnad, Protestantism took firm root there. Ungnad assisted Protestant missionaries in Samobor and its surrounding region and widely distributed Croatian Protestant books in this area. After his death, the Franciscans mounted a fierce anti-Reformation campaign, so that in 1628 there was not a single Protestant left in Samobor.

Up to 1579, the year of the building of the Karlovac fortress, Metlika (Slovenia) was the centre of the Reformation movement in the area of the so-called Military Frontier (*Vojna granica*), a defensive zone along the border with the Ottoman-controlled lands, as well as on the estates of the Zrinski family in the area surrounding the River Kupa. Following the completion of the Karlovac fortress and its becoming the centre of the Protestant movement in the region, Karlovac got its Protestant church building in 1597. Despite a bitter Counter-Reformation crusade, the church still existed in 1645, with several distinguished Protestants serving in the Karlovac army at the time of general Vuk II Krsto Frankopan Tržački. However, invited by vice-general Juraj Frankopan, the Franciscans arrived in Karlovac in 1658 and soon emptied the fortress of Protestants.

When Franjo Tahy became the owner of Donja Stubica in 1564, it already had its Protestant missionaries. At the end of the 16th century, Donja Stubica, together with Susedgrad, came into the ownership of the wealthy Mlakovački family, whose members remained Protestant all the way until the 18th century, when the family died out.

Protestantism continued to spread on the estates of the supporters of the Reformation, *ban* Péter II Erdődy and the Zrinski family, in areas surrounding Dubovac, Ozalj, Ribnik and Vivodina. Here Protestant teachings were preached for over one hundred years – from the first proclamations in the middle of the 16th century, most probably by Grgur Vlahović, until the middle of the 17th century, possibly even longer, when groups of Protestants



Andrija Dudić (1533. – 1589.), hrvatski biskup i astronom. / Andrija Dudić (1533 – 1589), the Croatian bishop and astronomer, and one of the most prominent names of the Croatian Reformation tradition.

were supported by the Karlovac army's general Vuk II Krsto Frankopan Tržački and Petar Zrinski.

Along with the Reformation, at about the same time, regions inhabited by Croats also experienced the effects of the Counter-Reformation movement and developments aimed at the renewal of the Catholic Church following the 1545-1563 Council of Trent. Some of the coercive means that the Roman Catholic Church used as part of its Counter-Reformation campaign were the Inquisition, *Index Librorum Prohibitorum*, which listed books forbidden by the Church owing to their being considered dangerous to the faith and morals of Roman Catholic believers, state laws, political, social and cultural coercion and the demonisation of the leaders of the Reformation and their writings. As a result of all this, the presence of Protestantism in the Croatian historical lands lasted only a little longer than one hundred and fifty years, following which period, and owing to the bishops of Zagreb and the Croatian Parliament, it was almost entirely eradicated, with minor exceptions. Several Croats also took part in the Reformation movement beyond the Croatian regions, the most prominent among them being Matija Vlačić Ilirik, Stjepan Kiš Segedinac, Grgur Horvat

Stanšić Gradečki, Marko Antonije de Dominis and Andrija Dudić.

The Reformation among Croats stands out as a remarkable religious and cultural phenomenon in Croatia's history, while the appeal of the Reformation's leaders of the 16th century for the Church to return to the Holy Scripture, the source of faith for all Christians, remains relevant to this day. Apart from its fruits in the spiritual context, its fruits in other contexts, especially cultural, are also worth noting. Here we will present only few.

A rich legacy of literary and theological works

The Reformation in the Croatian historical lands, as well as among Croatian emigrants, was marked by many eminent individuals whose activity and written works have profoundly influenced Croatian literature, the literature of the Burgenland Croats (which they established), as well as Hungarian and German literatures. They left behind a rich legacy of some 400 published works,¹ which hide the still unexplored, deep theological and humanist thought of the Croatian Reformation leaders. The treasures of these Croatian Protestants were created under the specific conditions surrounding the Reformation in three regions, i.e. in Istria and the Croatian-Slavonian Kingdom (*banska Hrvatska*), in Međimurje and among Croats in western Hungary, as well as in Slavonia and Baranya.

In the 1550s, after Duke Kristof of Württemberg (Kristof Württemberški) protected exiled Reformation leaders from regions inhabited by Croats and made possible their activity, Petar Pavao Vergerije (Pietro Paolo Vergerio), Ivan Ungnad, Primož Trubar, Stipan Konzul, Antun Dalmatin and several other Reformation leaders worked out and implemented a plan for evangelising south-east Europe, all the way to Constantinople. In Urach, near Tübingen in Germany, they founded a Biblical institute (1555-1566), with the accompanying printing house, for the purpose of translating, printing and distributing the Bible and works by Protestant authors in the Croatian language. Driven by the belief that a wide distribution of these works – which were printed in the Glagolitic, Croatian Cyrillic and Latin alphabets – will prompt changes among the population in this part of Europe, they succeeded in making their works reach Croats all around

¹ Around 90 of them are preserved at the National and University Library in Zagreb. In 2005, Josip Bratulić, Ivan Kosić and Stanko Jambrek together prepared an exhibition featuring these works which was put on in Zagreb and Rijeka, and also in Germany in 2008. It was accompanied by the exhibition catalogue in Croatian (*Hrvatske protestantske knjige XVI. i XVII. stoljeća u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici* (Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005) and German (*Kroatische Protestantische Bücher* (Zagreb: National und Universitätsbibliothek in Zagreb, 2008).



Ivan Ungnad (18. kolovoza 1493. – 27. prosinca 1564.), utemeljitelj uraškoga Biblijskog zavoda i tiskare, u čijem su izdanju objavljena brojna protestantska djela na glagoljici, ćirilici i latinici. / Ivan Ungnad (18 August 1493 – 27 December 1564), the founder of the Urach biblical institute and its accompanying printing house, whose prolific output included the printing of many Protestant works in Glagolitic, Cyrillic and Latin.

Europe, including Romania and Moldavia, as well as the cities Constantinople and Alexandria.

Until the end of the institute's activity due to the death of its founder Ivan Ungnad in 1566, the institute's prolific output included the printing of many works in the Glagolitic, Cyrillic and Latin scripts as well as in the Italian and German languages. They included learning materials such as primers and spelling books, parts of the Holy Scripture, from both the Old and New Testaments (*Prvi del Novoga Testamenta* (the first part of the New Testament), *Drugi del Novoga Testamenta* (the second part of the New Testament), *Proroczi* (prophetic books of the Old Testament), manuscript translations of the Psalms and the Pentateuch, or the Five Books of Moses (*Mojsijevo Petoknjižje*). Other works printed by the institute were catechisms such as *Artikuli ili Deli stare krstjanske vere*, *Edni kratki razumni nauci*, *Spovid i spoznanje prave krstjanske vire*, *Bramba*, sermons *Postila* and *Edna kratka summa nikih prodik od tuče*, a theological treatise *Govorenje vele prudno*, a book of church order (*Crkveni ordinalic*) and a number of promotional

leaflets along with those issued for the purposes of evangelisation.

The Reformation in the Hungarian monarchy also included many Croatian immigrants, for whom Stipan Konzul and Antun Dalmatin in 1568 in Regensburg printed a two-part Latin edition of a book of sermons (*Postilla*) and Grgur Mekinić published the first hymn book in 1609 and the second in 1611, entitled *Dusevne peszne*. The Croatian Protestant community in western Hungary was rather active and influential, and, according to the available records, theologians and writers acting as part of it published 31 books.

The works of the leaders of the Reformation in Slavonia and Baranya are closely associated with the spiritual, theological and literary tradition of the Reformation in Hungary, and the Protestant preachers, writers and poets of Slavonia and Baranya left behind 37 significant works, along with numerous songs, poems and hymns, some of which they originally wrote, some translated and the rest set to music.

Contribution to the development of the standard Croatian language

Through their works, the Croatian Protestants made a significant contribution to the development of the standard Croatian language. As [Borislav Arapović](#), a member of the [Russian Academy of Sciences](#), highlights in the foreword to the reprint of *Proroczi* (Mostar: Sveučilište u Mostaru, 2002), “Until the second half of the 19th century, there was no one who so frequently, so persistently and so systematically termed the language of the Croatian people “hrvatski” (Croatian), or used with the same persistence the ethnonym “Hrvati” (Croats), as did the Croatian Protestants in their books in the 16th century.” This had a far-reaching effect on the development of the Croatian identity. After publishing and distributing an impressive number of works in the Glagolitic, Cyrillic and Latin scripts, in 1564 the leaders of the Reformation in Croatia started printing exclusively in the Latin alphabet, realising that it became the most widespread.

Today’s spiritual legacy of the Reformation in Croatia

Although the majority of the evangelical and reformed churches did not survive the Counter-Reformation, their existence and activities laid the spiritual foundation for the work of 58 parishes and around 190 churches of the Reformation tradition in Croatia in the 21st century.

The translation of the Bible into Croatian and the Bible’s first Croatian incunabulum

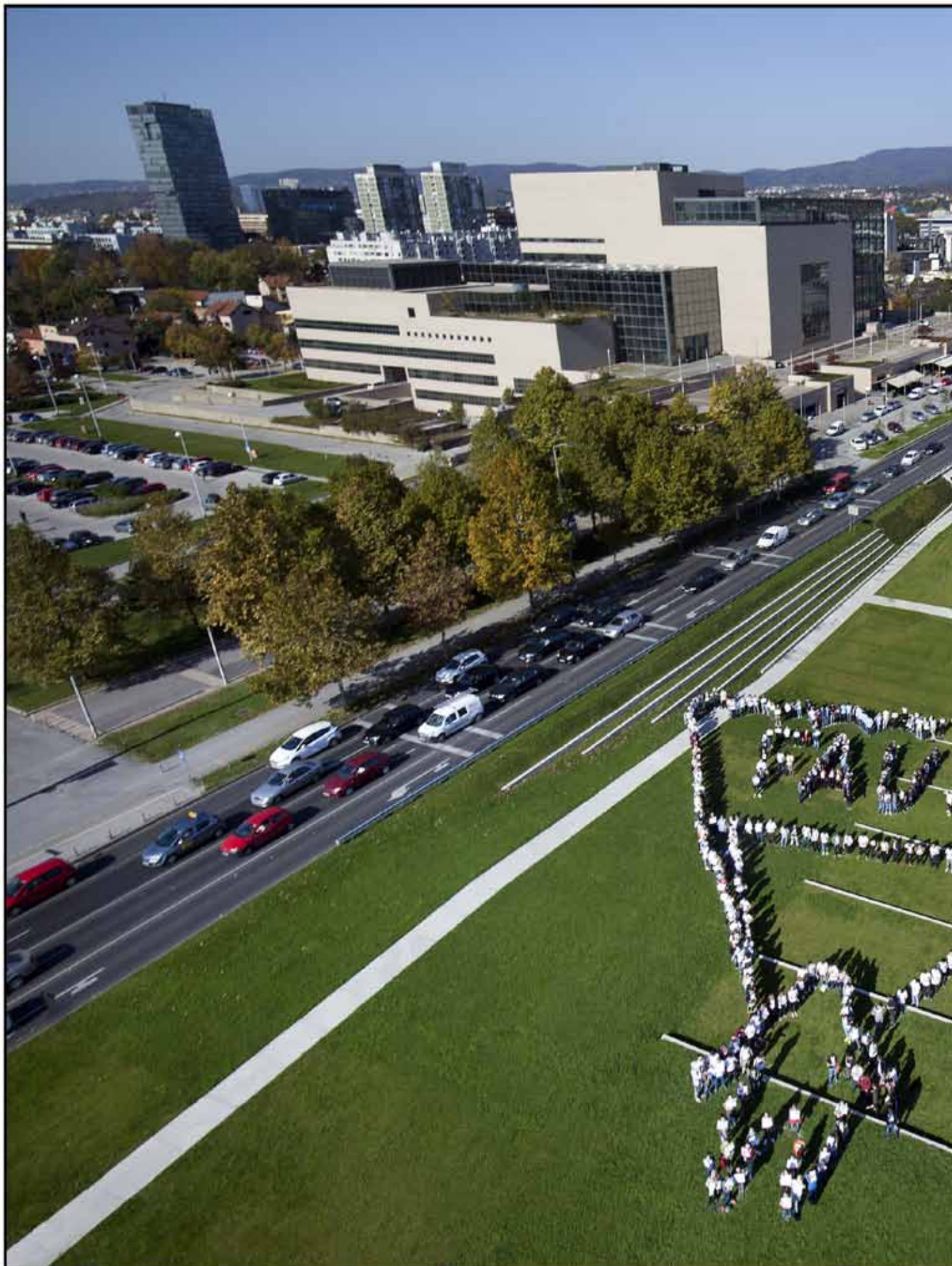
The Protestants gathered around the Biblical institute in Urach prepared and organised the translation of the Bible into Croatian and the printing of its Croatian incunabulum. It was the result of a joint undertaking of Stipan

Konzul and Anton Dalmatin which also involved the work of several other translators. Most likely, they translated the entire Bible, printing the New Testament in two parts (*Prvi del Novoga Testamenta, Drugi del Novoga Testamenta*) in the Glagolitic and Cyrillic scripts, along with the prophetic books of the Old Testament (*Proroczi*). Manuscript translations of the Psalms and the Five Books of Moses (*Mojsijevo Petoknjžje*) have also been preserved, while there are only slight indications of their translation of the remaining books of the Old Testament.

The work of the Protestant reformers on the translation of the Bible and the 1562/1563 publication of the New Testament in the Croatian language puts Croats among the first nations in the world that had the Bible’s printed translation in their language and marks the beginning of the long tradition of translating and publishing the Bible and biblical works which many Catholic and evangelical translators have been part of.

A contribution to the spread of literacy and education

As it was particularly insisted on during the Reformation period and proclaimed by its leaders, in order for people to understand the Word of God, intended as a message for them in the first place, two things are necessary – the availability of a high-quality translation of the Bible into a language that they can understand and their ability to read, comprehend and interpret the Holy Scripture. By their publication and distribution of the New Testament, the Croatian Protestants made available to the common people a part of the Holy Scripture in the language that they could understand. By publishing primers and spelling books (e.g. *Tabla za dicu*, published both in the Glagolitic and Cyrillic scripts in 1561) they took active part in spreading literacy among the wider population, since in this way widely known parts of the Holy Scripture which had been passed down through the generations by oral tradition, such as for example the *Our Father* prayer, could now efficiently be used in teaching children as well as adults to read and write. Since the responsibility for reading and interpreting the Holy Scripture lay with fathers when it came to the members of their family and household servants, estate owners had that responsibility for their servants and pastors for believers in the Church, activities aimed at spreading literacy were organised precisely within families, estates and churches. Furthermore, in the majority of Protestant churches there existed some kind of school. Thus the Croatian Protestants, through their publication of learning materials, such as primers and spelling books, along with catechisms, sermon collections, theological works, hymn books and prayer books, played a vital role in establishing a system aimed at spreading literacy as well as an efficient system of education for all.





Homo volans – padobran Fausta Vrančića – milenijnska fotografija Šime Strikomana

U povodu obilježavanja 400. obljetnice smrti Fausta Vrančića i izložbe *Renesansni Faustus Verantius* održane u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u razdoblju od 6. do 25. studenoga 2017., ugledni milenijnski fotograf Šime Strikoman snimio je svoju 595. milenijnsku fotografiju i najnoviju u nizu iz ciklusa

Homo volans – padobran Fausta Vrančića.

Homo volans, a millennium photograph by Šime Strikoman commemorating “Faustus Verantius of the Renaissance”

As a way of marking the 400th anniversary of the death of Faust Vrančić (Faustus Verantius) and announcing *Faustus Verantius of the Renaissance*, a special exhibition of the National and University Library in Zagreb dedicated to the same anniversary, Šime Strikoman, a photographer notable for his millennium photo series, made his 595th millennium photograph and the latest in his series inspired by the most famous of Vrančić's many projects and inventions, that is, the parachute (*Homo volans – padobran Fausta Vrančića*).

Mira Miletić Drder

Zbirka Novak – neprocjenjivo kartografsko blago u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Zbirka zemljovida i atlasa najveća je baštinska zbirka kartografske građe u Hrvatskoj. Posjeduje gotovo dvije tisuće starih i rukopisnih karata unikatne vrijednosti te više od stotine starih atlasa. Najstarija je građa nastala na početku XVI. stoljeća u radionicama mletačkih i flandrijskih umjetnika bakrorezaca i drvorezaca, kartografa i erudita. U Zbirci se čuvaju uradci najvećih kartografa povijesti, Orteliusa, Mercatora, Coronellija i dr. Osobito je vrijedna zaokružena zbirka kartografske građe, ostavština dr. Drage Novaka (1933. – 2011.),

vak, bez sumnje, jedna je od najbogatijih vrijednim fondom i tako malobrojnih hrvatskih kartografskih zbiraka u privatnome, kao i nacionalnome posjedu. Tijekom vremena Zbirka je mijenjala svoj sadržaj i broj primjeraka građe. U Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu pristigla je fondom od 387 listova karata i grafika, 64 sveska atlasa s pripadajućim ex librisima te 99 svezaka knjiga priručne knjižnice. Potrebno je istaknuti kako se dr. Novak držao sljedećih mjerila za odabir i nabavu građe – da karte prikazuju u cijelosti ili

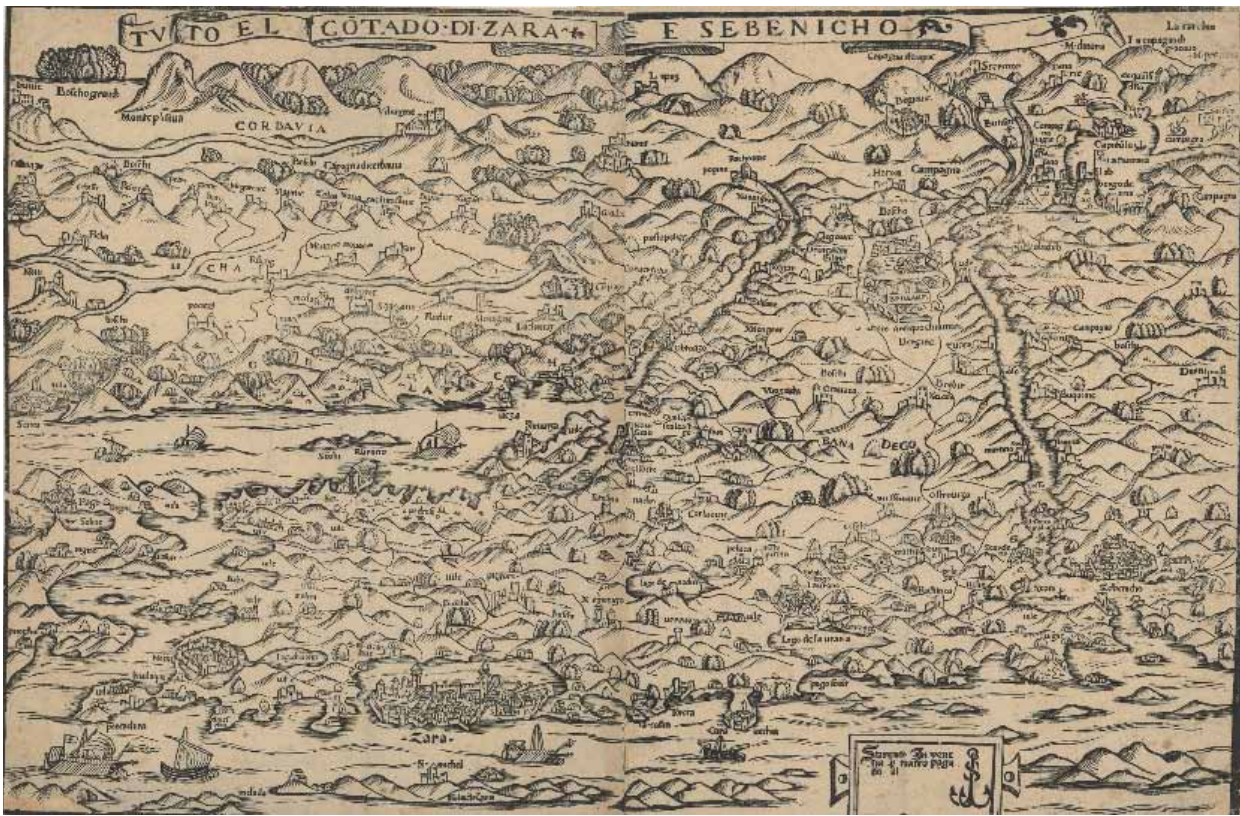
dijelom dio hrvatskoga povijesnog prostora, koji se od XVI. do XX. stoljeća nalazio pod vlašću neke od susjednih imperijalnih sila, te da su autor ili kartograf hrvatskoga podrijetla. Tako je ispunio mjerilo kojim je utemeljio i tijekom godina okupio zbirku kartografska *Croatica*. Neumorno je godinama obilazio antikvarijate i sajmove u potrazi za izgubljenim primjercima kako bi ih vratio kući u posjed nacionalne knjižnice gdje, kako je govorio, i trebaju biti čuvani i dostupni znanstvenicima za istraživanje te ši-



Abraham Ortelius. *Pannoniae et Illyrici Veteris tabula*. Antwerpen, 1590.

lječnika i znanstvenika, sakupljača starih karata, knjiga i djela likovne umjetnosti te zaljubljenika u stare karte Hrvatske, kojih je bio i izvrstan poznavatelj. Njegovom posljednjom željom fond karata, grafika, atlasa i knjiga iz područja povijesti kartografije, poznat pod nazivom *Zbirka Novak*, postao je dijelom Zbirke zemljovida i atlasa krajem 2012. godine. *Zbirka No-*

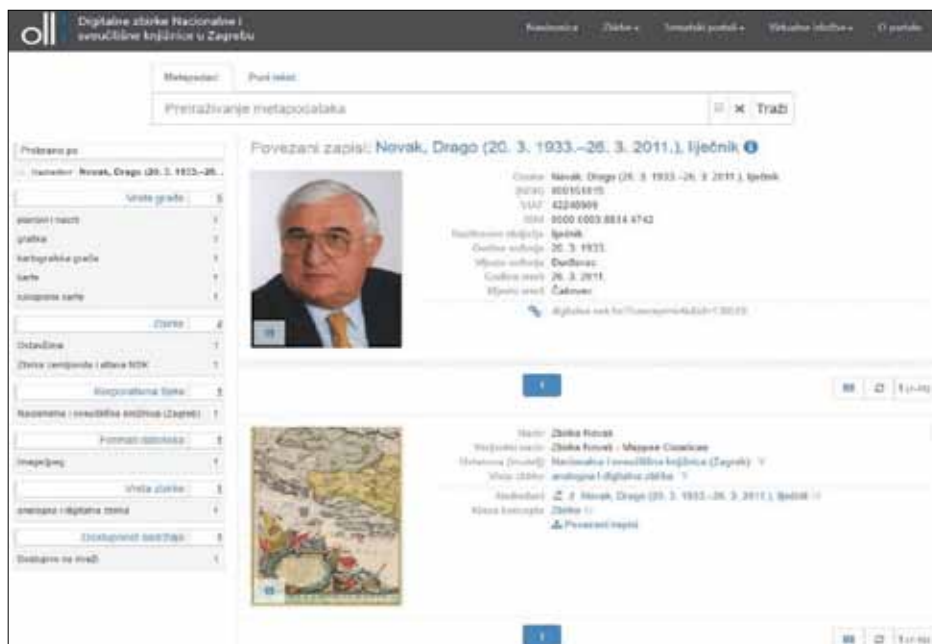
roj javnosti na uvid i divljenje. Doista je teško izdvojiti ono najvrjednije, međutim, može se istaknuti vrlo rijetka drvorezna karta srednje Dalmacije, područja Zadra i Šibenika, mletačkoga kartografa i bakroresca Mattea Pagana, nastala približno 1530. godine, koja je ujedno i jedna od najstarijih u Zbirci Novak. Pretpostavlja se da je, uz ovaj naš, sačuvan još samo jedan primjerak u svijetu, koji se čuva u Sveučilišnoj knjižnici u Leidenu.



Mateo Pagano. *Tuto el Cotado di Zara e Sebenico*. Venetia, [ca 1530.]

Danas je cjelokupan fond Zbirke Novak katalogiziran i dostupan preko [mrežnoga kataloga NSK](#). *Zbirka Novak* smještena je u posebnome spremištu Zbirke zemljovida i atlasa, za vrijedne izvornike karata i grafika. Digitalizacija karata i grafika provedena je 2015. godine projektom koji je dijelom novčano potpomoglo [Ministarstvo kulture Republike Hrvatske](#). Digitalizacija je omogućila zaštitu vrijednih izvornika i stvorila uvjete za uspostavu digitalne Zbirke Novak te je tako učinila dostupnom široj javnosti, što je i bila vlasnikova želja. Građa je digitalizirana u digitalnome laboratoriju Nacionalne i

sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Cjelokupna kartografska *Zbirka Novak* dostupna je preko portala [Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#). Krajem 2017. godine Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu objavit će monografiju o Zbirci Novak, autorica Dubravke Mlinarić i Mire Miletić Drder. Tako su ostvareni ciljevi o kojima je davno sanjao i dr. Drago Novak, a javnosti je otvoreno i dostupno, te za buduće naraštaje sačuvano, i pohranjeno blago koje je dio nacionalne i svjetske kartografske baštine.



Digitalne zbirke NSK, metapodatci za koncept osoba dr. Drago Novak. / Metadata records for entry “Drago Novak”, denoting the original owner of *The Novak Collection*, available on the *NSK Digital Collections* portal.

Mira Miletić Drder

The Novak Collection, a treasure chest of the National and University Library in Zagreb holding priceless cartographic heritage

The [Map Collection of the National and University Library in Zagreb](#) is the largest heritage collection of cartographic material in Croatia. It holds nearly two thousand old and manuscript maps of unique value and more than a hundred old atlases. Its oldest items, crafted by the Venetian and Flemish artful copperplate and wood engravers, cartographers and men of erudition, date back to the beginning of the 16th century. The Collection includes

the works of the greatest cartographers in history, such as Abraham Ortelius, Gerardus Mercator, Vincenzo Maria Coronelli, and many others. Representing a particularly valuable corpus of cartographic material within the Collection is the legacy of Drago Novak (1933 – 2011), a physician and scientist, collector of old maps, books and works of art, and a lover of old maps of Croatia, which he also had excellent knowledge of. Owing to his last wish,

his rich collection of maps, prints, atlases and books in the field of the history of cartography, known as *Zbirka Novak*, became part of the Library's Map Collection in 2012. Its holdings are by far the most valuable among few other cartographic collections in Croatia, both privately and publicly owned. It has been gradually increasing, becoming more and more varied in its content throughout time, to eventually become part of the Library's collections with 387 leaves of maps and prints, 64 volumes of atlases with the accompanying bookplates (*ex libris*) and 99 volumes of reference books. It should be noted that doctor Novak was assembling his collection using specific criteria, i.e. maps had to show, either partly or in their entirety, Croatia's historical areas, which from the 16th to the 20th centuries have been under the rule of some of the neighbouring imperial powers, and the author of the map or cartographer had to be of Croatian origin. Abiding by these principles throughout the years, he managed to assemble an impressive cartographic *Croatica* collection. For years, he tirelessly went around antiques shops and fairs searching for lost copies so that he could return them home, to the national library, where, as he always used to say, they should be – well preserved and made available to scientists, for research purposes, as well as to the wider public, so that citizens can easily access and gain insight into the greatest treasures of their national cultural heritage and history. And marvel at them in the process.

It is utterly difficult to single out the most valuable among such priceless holdings, however, an



Vincenzo Maria Coronelli. *Corso del Danubio da Vienna... Mare della Dalmazia*. Venezia, 1696.

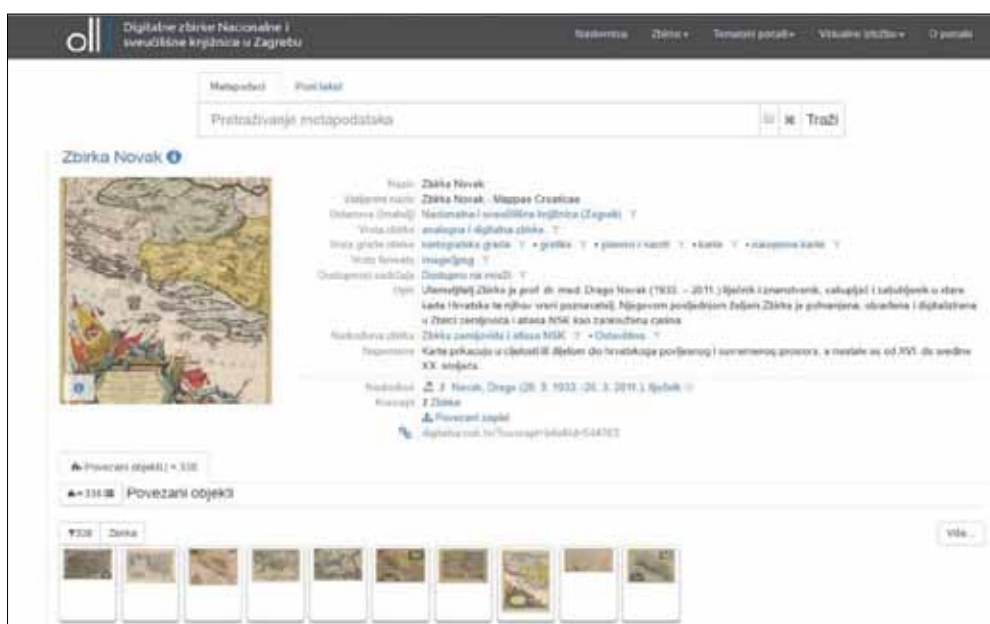


Ioannes Blaeu. *Illyricum Hodiernum*. Amsterdam, 1669.

extremely rare woodcut map of central Dalmatia, a region surrounding Zadar and Šibenik, made by the Venetian cartographer and copperplate engraver Matteo Pagano around 1530, and at the same time one of the collection's oldest maps, undoubtedly stands out. It is assumed that apart from this one, the only other existing copy is preserved at the [Leiden University Library](#).

The collection's entire material has been catalogued and is available as part of the [Library's Online Catalogue](#). It is located at the Library's Map Collection, at a special section also holding particularly valuable original copies of the Collection's maps and prints. Its entire content has been digitised by the Library's Imaging and Digitisation Division

in 2015 as part of a project partly funded by the [Croatian Ministry of Culture](#) which made possible the setting up of the [homonymous digital collection](#) and its wide availability to the members of the general public on the Library's [Digital Collections](#) portal, which accomplishments were precisely the collection's owner's original wish. By the end of 2017, the Library will publish a monograph on *The Novak Collection* authored by Dubravka Mlinarić and Mira Miletić Drder and in this way fully realise objectives long dreamed of by Drago Novak, of which certainly the most significant are the opening wide of this treasure chest with gems of both national and world cartographic heritage to the public as well as its preservation for future generations.



Digitalne zbirke NSK, metapodatci za koncept *Zbirka Novak*. / Metadata records for entry "Zbirka Novak" available on the NSK Digital Collections portal.

Antikvarijat



Biblos

RIJETKE KNJIGE I ZEMLJOVIDI

Vlaška 19, Zagreb, tel.: 01/481 65 74, mob.: 098/162 96 74, faks: 01/481 84 31
e-mail: info@antikvarijat-biblos.hr, <http://www.antikvarijat-biblos.hr>
Radno vrijeme: ponedjeljak - petak 9.00 - 20.00, subota 9.00 - 14.00

OTKUP - PRODAJA

stare i rijetke knjige

biblioteke

zemljovidi

vedute

grafike

plakati



Dobriła Zvonarek

Izložba *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča*



Tematsko druženje uz izložbu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Dobriła Zvonarek, autorica izložbe, dr. sc. Krešimir Čvrljak i dr. sc. Drago Marguš. / Participants in *The River in Seven Stories* exhibition's follow-up programme – Dobriła Zvonarek, the author of the exhibition, Krešimir Čvrljak and Drago Marguš.

Rijeka Krka jedna je od najzanimljivijih rijeka sredozemnoga prostora, krška ljepotica, mjesto susreta čovjeka s velebnom snagom prirode. Na njezinu toku, prostornome i vremenskome, dogodio se još jedan susret – onaj [Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#) i [Javne ustanove „Nacionalni park Krka“](#). Suradnjom na izložbi *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča* ispisano je još jedno poglavlje projekta [Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku](#). Izložba je prvi put predstavljena u [Mjesecu hrvatske knjige 2017.](#), i to najprije u Zagrebu, potom u Kninu, a u prosincu ju je imala prigodu vidjeti i šibenska javnost u [Gradskoj knjižnici „Juraj Šižgorić“](#). Težeći biti *jednim od mogućih pogleda na zadanu temu*, kao što je istaknuto u predgovoru popratnoga kataloga, izložba je kroz sedam zaokruženih cjelina predstavila vrijednost i ljepote rijeke Krke okom etnologa, arheologa, povjesničara, umjetnika, geografa, stanovnika njezinih obala i suvremena posjetitelja. Broj cjelina određen

je uočavanjem simbolike broja sedam, koji se nenametljivo smjestio u opis rijeke – sedam slapova, sedmi nacionalni park u Hrvatskoj i više od sedamdeset kilometara riječnoga toka. Opsežnost pristupa zahtijevala je poman odabir motiva i građe, koji su najvećim dijelom pronađeni u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Vrijednost je kataloga, bez sumnje, i Izbor iz bibliografije kolegice Sonje Martinović, djelatnice Informacijskoga centra Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Njime su, prema njezinu tumačenju, obuhvaćeni, ponajprije, naslovi koji tematiziraju rijeku Krku u kulturnopovijesnome smislu. Iz toga se nevelika, ali dragocjena bibliografskog zapisa, mogu prepoznati autori koji su desetljeća svojega predanog rada posvetili proučavanju Krke, osobito dr. sc. Krešimir Čvrljak i dr. sc. Drago Marguš, koji su održali i tematska izlaganja tijekom predstavljanja izložbe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjiž-



Pjesma od 14 strofa koju je za Zoru Dalmatinsku spjevao nepotpisani pjesnik X., *Kerka* (pjesma). *Zora dalmatinska*, I (1844.), br. 19. / *Kerka*. A fourteen-stanza poem by an unsigned author celebrating the Krka, published in 1844 in *Zora Dalmatinska*, a mid-19th-century Croatian weekly devoted to literature and education.

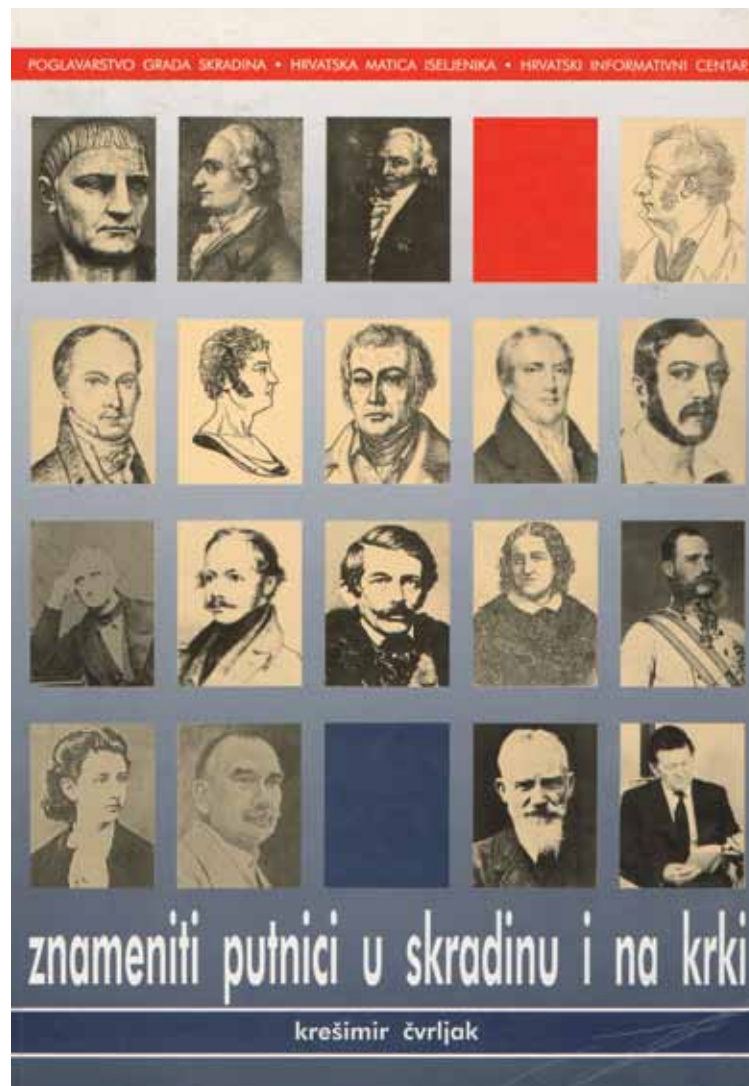
nici u Zagrebu. Putujući u prošlost, hrvatsku će javnost možda iznenaditi podatak kako su se u svojim djelima rijeke Krke perom dotaknuli i Petar Zoranić, Juraj Baraković, Ivan Kukuljević Sakcinski i mnogi drugi velikani hrvatske prošlosti. Posjetile su je i znamenite osobe iz inozemstva, poput Alberta Fortisa, autora jednoga od najpoznatijih putopisa u svjetskim okvirima, *Viaggio in Dalmazia*, 1774. ili, pak, istaknutoga irskog književnika Georgea Bernarda Shawa, koji se Skradinskome buku divio davne 1929. godine, o čem su tada izvješćivali mnogi svjetski mediji.

Pomalo lepršavu i poetskomu izričaju tekstova izložbe, koje potpisuju Sonja Martinović i Dobriša Zvonarek, dozu znanstvenosti dali su redci dr. sc. Željka Miletića, izvanrednoga profesora na [Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru](#). Vješto, u popularno-znanstvenome tonu, taj nas je autor poveo u šetnju duž vremenske crte, predstavljajući Krku i Pokrčje kao prostor sjecišta zanimanja različitih povijesnih subjekata i istodobno kao područje na kojem je oduvijek vrvio život.

Osobita vrijednost izložbe *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča* fotografije su fotografskoga dvojca Marija

Romulića i Dražena Stojčića. U njihovim je objektivima rijeka Krka zaživjela posebnom čarolijom. Fotografija na naslovnici kataloga i uvodnome plakatku izložbe, također, nosi njihov potpis, a prenosi nam djelić čarobna prizora sa Skradinskoga buka. Fotografije djela iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu potpisuju Darko Čižmek i Sonja Hrelja.

Zahvaljujući prijevodu tekstova izložbe na engleski jezik mlade pjesnikinje Ivane Čagalj, sa zanimljivostima vezanima uz modrozelenu rijeku, mogu se upoznati i inozemni državljani. S obzirom na to da će izložba nakon gostovanja u gradovima uz rijeku Krku svoje putovanje završiti u podružnici Javne ustanove „Nacionalni park Krka“ u Skradinu, raduje nas i ovaj skroman doprinos turističkoj promidžbi ljepota hrvatske prirodne i kulturne baštine, s poznicama na bogatstvo građe u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.



Knjiga Krešimira Čvrljka *Znameniti putnici u Skradinu i na Krki* vrijedan je izvor podataka o posjetu znamenitih pojedinaca krajevima na obalama Krke. / A valuable book by Krešimir Čvrljak (*Znameniti putnici u Skradinu i na Krki*) providing a wealth of data on the visits to the Krka and its surrounding region by famous individuals throughout history.

Dobriła Zvonarek

The Krka, a tale of a river told in seven stories



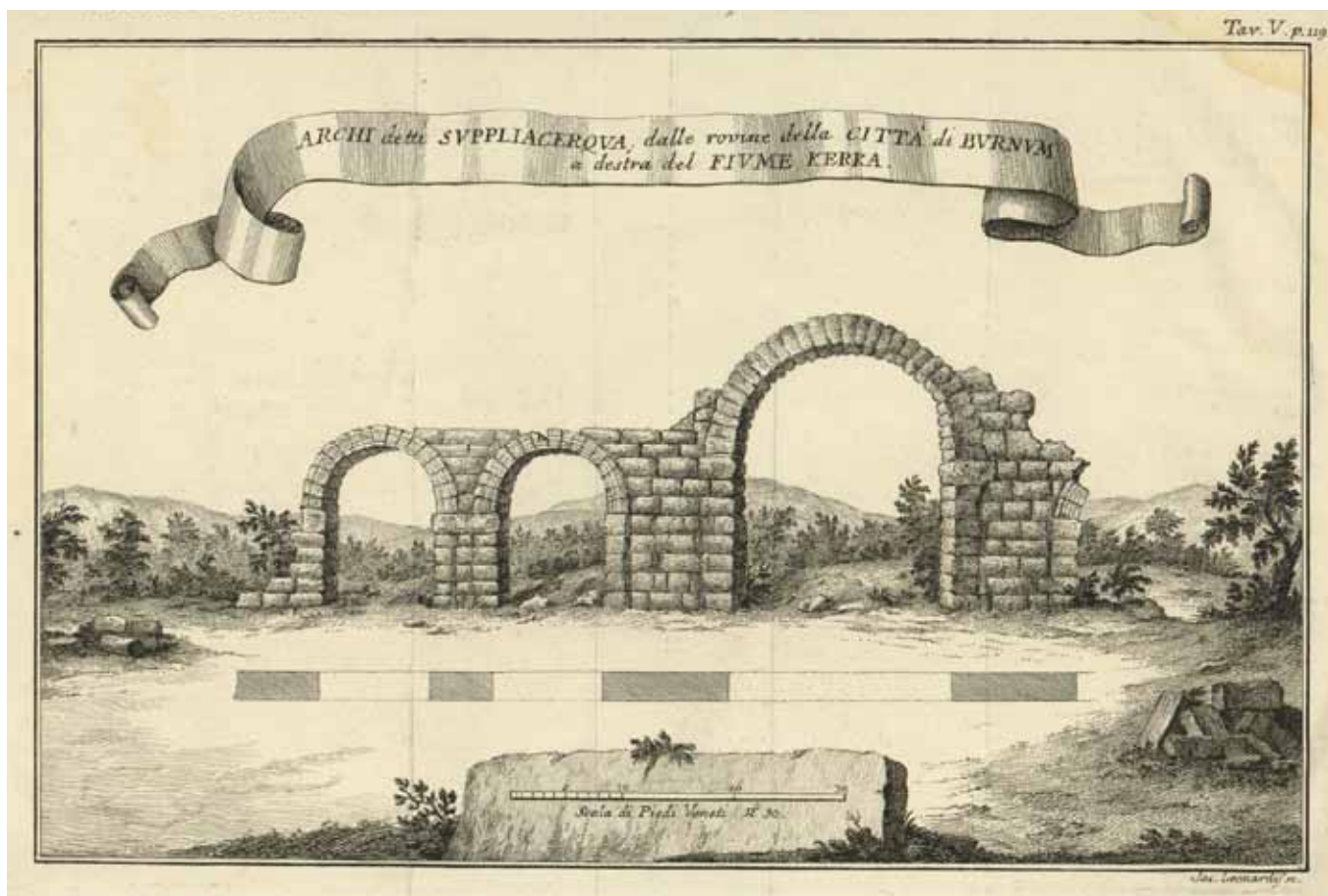
Tematsko druženje uz izložbu *Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Director General of the National and University Library in Zagreb
Tatijana Petrić at *The River in Seven Stories* exhibition's follow-up programme.

The Krka is one of the most captivating among rivers in the Mediterranean region, a true beauty of karst and a magical place where man may come close to the overwhelming power of nature. The Krka's course, through space and time, also enabled the coming closer of two institutions working for the preservation of that same nature – the [National and University Library in Zagreb](#) and [Krka National Park](#). Their joint organisation of *The River in Seven Stories* exhibition was yet another chapter in [Green Library for Green Croatia](#), the Library's ongoing project aimed at the heightening of

its users' awareness of crucial environmental issues and the prompting of their active involvement in activities and programmes focusing on the preservation of both Croatia's as well as global natural environment. The exhibition was first presented as part of the [Croatian Book Month 2017](#) programme, and that in Zagreb, then Knin, and finally, Šibenik.

Wishing to provide “*one among many possible perspectives one can take regarding the subject in question*”, as it is pointed out in the foreword to the exhibition catalogue, the exhibition presented the importance and beauty of the Krka through seven different angles, that of an ethnologist, archaeologist, historian, artist, geographer, a person living along its banks and its contemporary visitor. The number of the taken perspectives is by no means accidental – it has been deliberately chosen to reflect the discreet recurrence of the number seven in many features characterising the Krka: its seven waterfalls, its place as the seventh among Croatia's national parks, more than seventy kilometres of its length, etc. Taking such a broad perspective made necessary a careful selection of motifs and exhibition materials, the majority of which were found as part of the [collections of the National and University Library in Zagreb](#).

Another value of the exhibition catalogue is a bibliography compiled by Sonja Martinović, a member of the NSK Information Centre, consisting primarily of titles that approach the River Krka from the cultural and historical perspective. These, not that extensive, but nevertheless valuable bibliographic records, bring our attention to authors that have devoted decades of their most dedicated work to researching the Krka – in particular Krešimir Čvrljak and Drago Marguš, who also delivered thematic lectures at the exhibition's presentation at the National and University Library in Zagreb. Offering a journey into the past, the exhibition may surprise its viewers by the multitude of the great figures of Croatia's history who made the Krka a part of their works, i.e. Petar Zoranić, Juraj Baraković, Ivan Kukuljević Sakcinski, and many others. Its many visitors also included great names in international terms, for example, Alberto Fortis, the author of the 1774 *Viaggio in Dalmazia*, one of the most famous travel books in world history, or the notable Irish playwright George Bernard Shaw, whose admiration for [Skradinski buk](#), the greatest of the Krka



Prepoznatljivi lukovi vjerojatno su ostatci principija (zgrade zapovjedništva, upravnoga i religioznoga središta rimskoga vojnog logora). U narodu su poznati i kao Šuplja crkva. Burnum (Suppliacerqva) opisuje i Alberto Fortis u svojem putopisnom djelu *Put po Dalmaciji (Il viaggio in Dalmazia, 1774.)*. Izvor:

Fortis, Alberto. *Viaggio in Dalmazia, 1774*. Archi detti Suppliacerqva, dalle rovine della città di Bvrnm a destra del Fivme Kerka. / The recognisable arches, also known among the local population as *the hollow church*, of the *principia*, the commanding, administrative and religious centre of Burnum, the 1st-century Roman military camp and today's archaeological site located within the Krka National Park, as presented in *Viaggio in Dalmazia*, the famous 1774 travel book by Alberto Fortis.

waterfalls, was widely reported by the world's major media in now distant 1929.

The somewhat playful and poetic texts by Sonja Martinović and Dobrila Zvonarek have been ideally balanced by scientific textual contributions from Željko Miletić, Associate Professor at the Department of Archaeology, [University of Zadar](#), whose easy-to-read account of historical data along a timeline takes us on a journey vividly showing that the Krka and its surrounding region have always been a place of the intersection of interests by most varied parties throughout history as well as a fascinating area full of life.

Another particularly valuable segment of the exhibition are photographs by Marijo Romulić and Dražen Stojčić, whose view of the Krka added to the exhibition a touch of magic. A detail from one of their photographs showing a breath-taking sight of the Skradinski buk waterfall is the highlight of the cover of the exhibition catalogue

and the exhibition poster. Photographs of works from the collections of the National and University Library in Zagreb have been taken by Darko Čizmek and Sonja Hrelja, members of the Library's Imaging and Digitisation Division.

The translation of the exhibition catalogue into English by a young poet Ivana Čagalj brings all the Krka's blue and green before a wider, international audience. Since, after its stopping in several cities along the Krka, this exhibition will permanently become part of the Krka National Park, we are most glad that in this way it will become a small, but lasting contribution to the promotion of Croatia's natural and cultural heritage. Its inclusion of the wealth of resources on this subject available in the collections of the National and University Library in Zagreb also brings necessary attention to the significance that they play in the preservation of this heritage.

Portal Znameniti.hr



Početna stranica portala Znameniti.hr. / The home page of Znameniti.hr, a web portal bringing together works by Croatia's major writers, thinkers and historical figures.

Tematski portal Znameniti.hr uspostavljen je radi objedinjena pristupa podacima o hrvatskim autorima i njihovim djelima. Riječ je o djelima velikana hrvatske kulture, znanosti, umjetnosti i javnoga života koja su digitalizirana u različitim ustanovama pa je tek njihovim okupljanjem na suradničkom portalu Znameniti.hr moguće dobiti uvid u cjelinu njihova bogata opusa. Svrha je Portala omogućiti veću dostupnost i korištenje nekomercijalnih znanstvenih, kulturnih i umjetničkih digitalnih sadržaja istraživačima i široj javnosti. Portal se razvio iz projekta *Znameniti i zaslužni Hrvati*, koji su 2016. godine pokrenule [Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti](#) sa [svojom Knjižnicom](#) kao koordinatorom, [Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu](#), [Knjižnice grada Zagreba](#) i [Državni arhiv u Varaždinu](#) te ga provele u suradnji s tvrtkom ArhivPro i uz jednokratnu novčanu potporu [Zaklade Adris](#).

Uspostavu suradničkih tematskih portala digitalne građe u Republici Hrvatskoj pratimo još od pojave mrežne stranice [Silvije Strahimir Kranjčević](#) koja je izrađena tijekom 2002. i 2003. godine suradnjom većega broja ustanova iz Republike Hrvatske i inozemstva. Stavljanje osobe u središte tematske digitalne zbirke omogućuje opseg cjelovita opusa jednoga autora koji često može biti dio zbiraka različitih ustanova. Na isti se način u suradničkoj digitalnoj zbirci mogu objediniti i djela o određenoj temi, razdoblju, događaju i mjestu ili se tematske zbirke mogu posvetiti određenoj vrsti građe, što je, primjerice, bila svrha

izgradnje portala [Stare hrvatske novine i časopisi](#) 2009. godine. Sklonost uspostavi tematskih zbiraka vidljiv je i u [Europeani](#) koja im posvećuje posebnu pozornost kao načinu predstavljanja određene teme (moda, umjetnost), razdoblja (Prvi svjetski rat) ili vrste građe (fotografije, karte, glazbena građa i sl.). Iz mnoštva dostupne građe, Europeana tako izdvaja pojedine zbirke te ih usmjerava prema korisnicima uz bitna ulaganja u različite oblike promidžbenih aktivnosti, kao što su kampanje, virtualne izložbe, blog i sl.

Iako količina digitalizirane građe hrvatskih knjižnica nije tako velika, dostupna je preko različitih digitalnih zbiraka, repozitorija, knjižničnih kataloga, virtualnih izložaba i mrežnih stranica, što korisnicima bitno otežava pronalaženje traženoga. Stoga su Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Knjižnice grada Zagreba i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, kao knjižnice s bitnim iskustvom u uspostavi digitalnih zbiraka, smatrale kako je potrebno pokrenuti suradnički projekt radi testiranja okupljanja i objedinjena pretraživanja metapodataka digitalne građe hrvatskih kulturnih, umjetničkih i znanstvenih ustanova. Navedene su knjižnice od 2013. do 2015. godine zajednički izradile više projektnih prijava radi provedbe okupljanja podataka digitalnih zbiraka, usklađivanja metapodatkovnih profila i postizanja interoperabilnosti te početka zajedničkoga razvoja sustava digitalne knjižnice, ali prijavljeni projekti nisu odobreni. Tek je 2016. [Zaklada Adris](#) poduprla projekt *Znameniti*

i zaslužni Hrvati, što je dovelo do njegove provedbe tijekom 2016. i 2017. godine. Aktivnosti na Projektu uključivale su rad na rješavanju niza stručnih pitanja, kao što je usklađivanje metapodatkovnih profila za stare knjige i rukopise, ali i rad na promidžbi Projekta, te poticanju okupljanja novih suradnika. Tijekom njegove provedbe Projektu su se pridružili [Leksikografski zavod Miroslav Krleža](#), [Muzej za umjetnost i obrt](#), [Institut za etnologiju i folkloristiku](#) te [Centar za ženske studije](#).

Sadržaj portala Znameniti.hr čine podatci o građi koja se čuva u digitalnim zbirka / repozitorijima suradničkih ustanova. Nije riječ o zajedničkom sustavu za pohranu digitalne građe već o sustavu za okupljanje metapodataka po uzoru na agregacijske portale poput Europeane. Odabir autora koji će biti zastupljeni na Portalu proveden je na temelju uspostavljenih mjerila odabira koja su, među ostalima, činili broj dostupnih digitaliziranih djela, obljetnica te javna dostupnost građe. Postavljanjem autora u središte izgradnje tematskoga portala digitalne građe omogućeno je bolje sagledavanje klase konceptata *osoba* kao pristupnice u digitalnoj knjižnici te razvoj normativnih podataka i poboljšanje prikaza podataka. Za potrebe razvoja portala Znameniti.hr Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu osigurala je normativne podatke, a dio funkcionalnosti vezanih za podatke o autorima razvijat će se u drugoj etapi Projekta. Trenutačno, podatke o autorima nadopunjuju poveznice prema trajnim identifi-

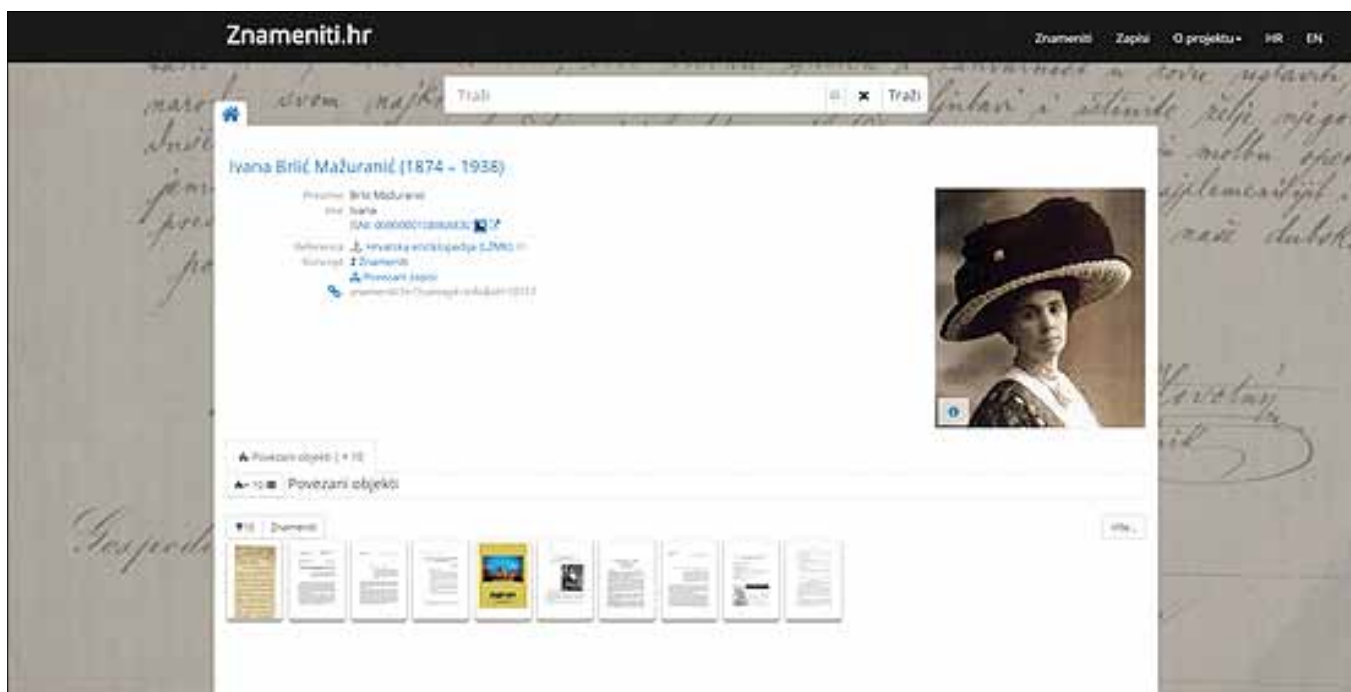
katorima (VIAF, ISNI) te poveznice na biobibliografske podatke u *online* enciklopedijama i leksikonima Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža*.

U prvoj etapi Projekta na Portalu su prikupljeni podatci četiriju ustanova koje su istodobno i pokretači Projekta, a tematski su vezane uz hrvatskoga povjesničara, književnika, političara i bibliofila Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Nakon toga pristupilo se prikupljanju metapodataka ostalih znamenitih osoba te metapodataka ostalih suradničkih ustanova. Godine 2017. potpisan je sporazum o nastavku suradnje te je izrađen plan nastavka Projekta koji bi trebao osigurati digitalizaciju i objedinjavanje podataka o znamenitim autorima. Očekuje se kako će se dostavi metapodataka pridružiti i ostale ustanove s digitaliziranom građom te kako će opseg i raznovrsnost zastupljena digitalnog sadržaja dalje rasti.

Suradnja u provedbi Projekta rezultirala je i novom projektnom prijavom te prihvaćanjem projekta *Cooperation Framework of Digital Infrastructure in the Region – Opportunities and Needs in Case of Material Concerning Famous People in Science and Cultures* (DARIAH CFDI) koji vodi Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. To je prilika da se primijenjen model okupljanja podataka u projektu Znameniti.hr promiče i u međunarodnome okruženju te poboljša novim funkcionalnostima.



Dio autora s portala Znameniti.hr. / The Znameniti.hr portal presents the greatest names in Croatia's literature, science and all fields of culture, also including major historical figures and statesmen.



Podatci o Ivani Brlić Mažuranić i dostupna djela u digitalnim zbirkama. / Data on Ivana Brlić Mažuranić, the most well-known and internationally acclaimed Croatian 20th-century female writer, and her works in various digital collections, available as part of the Znameniti.hr portal.



Djela Ivana Meštrovića na portalu Znameniti.hr. / Works by Ivan Meštrović, the most prominent and internationally acclaimed modern Croatian sculptor, available through the Znameniti.hr portal.

Znameniti.hr, a web portal bringing together in one place the greats of Croatia



Početna stranica portala Znameniti.hr. / The home page of Znameniti.hr, a web portal bringing together works by Croatia's major writers, thinkers and historical figures.

Znameniti.hr, a thematic web portal, was set up for the purpose of making available data on Croatian authors and their works through a single point of access. It includes the works of the greatest names in Croatia's culture, science, art and public life which have been digitised by several institutions and it is only by means of their being brought together through this collaborative web portal that one can gain complete insight into their entire *oeuvres*. Its purpose is to improve the availability and increase the use of non-commercial digital content in the field of science, culture and art, among researchers as well as among the wider public. The portal has been developed as a result of *Eminent and Deserving Croats (Znameniti i zaslužni Hrvati)*, the 2016 joint project of the [Croatian Academy of Sciences and Arts](#) (with the [Academy's Library](#) acting as project coordinator), National and University Library in Zagreb, the [Zagreb City Libraries](#) public library network and State Archive in Varaždin, which they realised in cooperation with the [ArhivPRO](#) company and the financial support of the [Adris Foundation](#).

The establishment of similar collaboration-based thematic web portals providing access to digitised cultural

heritage in Croatia may be traced back to [Silvije Strahimir Kranjčević](#), a website developed in 2002 and 2003 through collaboration between several institutions, both from Croatia and abroad. Organising a thematic digital collection around an author makes possible the bringing together of this author's entire output, the individual instances of which are preserved and therefore digitised as part of collections held by several institutions. The same may be done in the case of a specific subject, theme, historical period, event or place, or type of digitised resource, which was precisely the focus in the setting up of a web portal of Croatian historic newspapers and journals (*Stare hrvatske novine i časopisi*) in 2009. The popularity of using thematic digital collections as the ideal means for presenting and promoting digitised cultural heritage may also be noticed in the case of [Europeana](#), which abounds in collections focusing on specific themes (e.g. [fashion](#), [art](#)), historical periods (e.g. [World War One](#)) or type of content (e.g. [photographs](#), [maps](#), [music](#)). In this way *Europeana* deftly channels its vast multitude of available resources towards its users through attractive digital collections, at the same time making considerable efforts

and investments in terms of their promotion – through campaigns, virtual exhibitions, blogs, and the like.

Despite the fact that the amount of digitised resources of Croatian libraries is not that plentiful, it is nevertheless scattered across different digital collections, repositories, library catalogues, virtual exhibitions and websites, which makes them rather difficult to be found by users. It is for this reason that the Library of the Croatian Academy of Sciences and Arts, Zagreb City Libraries and National and University Library in Zagreb, as libraries with considerable experience in the development of digital collections, deemed it necessary to launch a collaborative project aimed at exploring possibilities for bringing together metadata records for digital content of Croatian cultural, art and scientific institutions in one place and making them searchable from a single point of access. From 2013 to 2015, the libraries jointly submitted several proposals for a project focusing on the bringing together of data from all Croatian digital heritage collections, making compatible their metadata profiles, rendering their data interoperable and launching activities aimed at the joint development of the national digital library system, however, they were not approved. Finally, in 2016, the Adris Foundation provided the necessary financial resources for the *Eminent and Deserving Croats (Znameniti i zaslužni Hrvati)* project, whose 2016-2017 realisation included the tackling of a wide array of demanding technical issues such as the bringing into alignment metadata profiles for old books and manuscripts, including efforts related to the project's promotion and the broadening of its team of collaborators. The project was subsequently also joined by the [Miroslav Krleža Institute of Lexicography](#), [Museum of Arts and Crafts](#), [Institute of Ethnology and Folklore Research](#) and [Centre for Women's Studies](#).

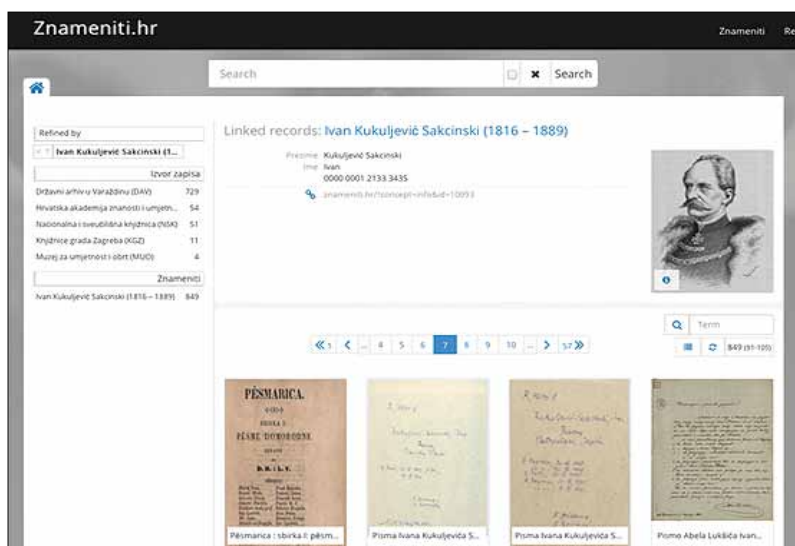
Operating not as a joint system for bringing together the very digital resources, but the metadata records accompanying the digital resources of the institutions included

in the project, the *Znameniti.hr* web portal has been modelled after metadata aggregators such as *Europeana*. The authors whose works it brings together have been selected based on clearly defined criteria, i.e. the number of digitised works available, possibilities for using them in marking significant anniversaries, as well as their availability as public domain works. Taking author as the central element in the development of a thematic web portal enables a better understanding of the concept *person* used as an access point in the digital library system, along with the improvement of authority data and better data presentation. The National and University Library in Zagreb has provided authority data for the portal's development so far, while functionalities associated with data on authors will be developed in the project's second phase. At this moment, data on authors are accompanied by links to their related permanent unique identifiers ([VIAF](#), [ISNI](#)) and to bibliographic data available as part of online encyclopaedias and lexicons of the *Miroslav Krleža* Institute of Lexicography.

Data gathered during the project's first phase from four institutions which launched the project were thematically related to the great 19th-century Croatian historian, writer, politician and bibliophile Ivan Kukuljević Sakcinski. The participating institutions then proceeded to gather metadata for other notable persons and from other institutions that subsequently joined the project. In 2017, an agreement on the continuation of cooperation was signed and a plan for the project's future activities drawn up, containing details regarding the digitisation and bringing together of data on Croatia's distinguished female authors. It is expected that other institutions with digital content will keep joining the project in terms of metadata delivery and that the scope and diversity of content thus included in the portal *Znameniti.hr* will continue to grow.

Cooperation on this project resulted in the approval of the proposal for a new project focusing on the development of an effective cooperation framework for the purpose of establishing the entire region's digital infrastructure, particularly in the case of content associated with prominent figures in science and culture. This upcoming project, which will be coordinated by the Croatian Academy of Sciences and Arts, will provide opportunities for the international promotion of the model used in the bringing together of data in the development of the *Znameniti.hr* portal, as well as for its upgrading through the introduction of new functionalities.

Ocupljena djela Ivana Kukuljevića Sakcinskoga dostupna su u pet digitalnih zbiraka. / Works by the great 19th-century Croatian historian, writer, politician and bibliophile Ivan Kukuljević Sakcinski preserved in several Croatian heritage institutions, available as part of five digital collections through the *Znameniti.hr* portal.



(O)krenimo na zeleno

{ Zeleni festival, događanje s ciljem promidžbe i popularizacije održivoga razvoja, proizvodnje organske hrane, zaštite prirode, alternativnih izvora energije te zelenih tehnologija i inovacija, održan je od 6. do 8. rujna 2017. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.



Sudionici svečanoga otvorenja Zelenoga festivala. / The opening programme of NSK Green Festival.

Zeleni festival dio je projekta *Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku* koji je *Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu* pokrenula 2016. godine radi izobrazbe korisnika i popularizacije programa organizacija s područja zaštite prirode, predstavljanja rezultata njihovih znanstvenih istraživanja, stručnih radova, nakladništva i projekata. Festival je organiziran u suradnji s *Radnom grupom za zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva*. Pod geslom *(O) krenimo na zeleno* svrha je bila približiti tu bitnu tematiku korisnicima Knjižnice i široj javnosti, dodatno istaknuti njezinu problematiku i ponuditi mogućnost drugoga izbora, učiniti pristupačnima programe znanstvenika i stručnjaka te predstaviti njihove spoznaje, radove i projekte.

Festival je ostvaren u trima zamišljenim dimenzijama, i to izlagačkoj – predavanjima i predstavljanjima rezultata znanstvenih radova, izložbenoj – uz predstavljanje ekoloških proizvoda, usluga i programa na štandovima, te virtualnoj, odnosno projekcijama dokumentarnih filmova i predstavljanjima.

S obzirom na širinu područja koje se planiralo obuhvatiti, žarište je stavljeno na predavače i izlagače koji dolaze iz djelokruga zelene energetike i gradnje, zelenih tehnolo-

gija i inovacija, ekološke poljoprivrede i nutricionizma te organizacija s područja zaštite prirode.

Na otvorenju Zelenoga festivala pozdravne riječi uputili su dr. sc. Ivica Poljičak, državni tajnik *Ministarstva kulture Republike Hrvatske*, te predstavnici organizatora dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, i Ivan Kraljević, voditelj Radne grupe za zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva. Događanje su svojim dolaskom poduprli Marijan Maras, pročelnik zagrebačkoga *Gradskog ureda za energetiku, zaštitu okoliša i održivi razvoj*, te Emil Tuk, pročelnik *Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo*. Otvorenje Zelenoga festivala uveličano je jazz koncertom zagrebačkoga udaraljkaša Nenada Kovačića i Ivana Kapeca na akustičnoj gitari.



Izložbeni dio Zelenoga festivala u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Exhibitors in the presentational part of NSK Green Festival.





Nastup proizvođača organskih proizvoda Udruge Mali plac na izložbenome dijelu Zelenoga festivala. / The presentation of naturally grown Croatian organic food products of the Little Market association held as part of NSK Green Festival.

Tijekom triju dana trajanja Festivala i cjelina koje su obuhvaćale energetske, građevinske, nutricionističko-agronomske, prometne te društvene zaokrete, u izlagačkom dijelu programa sudjelovalo je 40 vrhunskih znanstvenika, stručnjaka i aktivista iz istaknutih ustanova, kao što su [CERN](#) (Švicarska), [Tehnološko sveučilište Delft](#) (Nizozemska), [Sveučilište u Zagrebu \(Prirodoslovno-matematički fakultet, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Fakultet kemijskoga inženjerstva i tehnologije, Građevinski fakultet, Arhitektonski fakultet i Agronomski fakultet\)](#), [Sveučilište u Dubrovniku \(Institut za more i priobalje\)](#), [Veleučilište u Rijeci \(Poljoprivredni odjel u Poreču\)](#), [Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti \(Zavod za ornitologiju\)](#), [Institut Ruder Bošković](#) (Zagreb) i njegov [Centar za istraživanje mora](#) (Rovinj), [Kemijski institut](#) (Ljubljana), [Institut društvenih znanosti Ivo Pilar](#) (Zagreb), [Centar odličnosti niskouglijčnih tehnologija CONOT](#) (Ljubljana), [ZMAG – Zelena Mreža Aktivističkih Grupa](#), [Nacionalni park Paklenica](#), [Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode](#) te tvrtki Biovega d. o. o. i Ducati komponenti d. o. o. Izlaganjima su se pridružili aktivisti i članovi brojnih zelenih udruga, organizacija, knjižnica i asocijacija.

Zanimljivo je bilo i u izložbenome dijelu, gdje je predstavljeno 20 afirmiranih organizacija i tvrtki, poput Renaulta Hrvatska, Ducati komponenti d. o. o., [Nacionalnoga parka Krka](#), [Nacionalnoga parka Risnjak](#), [Parka prirode Lonjsko polje](#), [Hrvatskoga šumarskog instituta](#), [Javne ustanove Priroda](#), [Hrvatskoga planinarskog društva Zagreb-Matica](#), [Udruge Prijatelji životinja](#), [Udruge Ruta Cres](#), [Udruge DOOR](#), [Udruge SO DO – El Sistema Hrvatska](#), [Visokoga gospodarskog učilišta u Križevci-](#)

[ma](#), [Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak](#), [Knjižnica grada Zagreba](#), [Zagrebačkoga knjižničarskog društva](#) i dr.

Posebno vrijedi istaknuti nastup [Udruge Mali plac](#), čiji su članovi obogatili Festival organskim poljoprivrednim proizvodima, te učenike [Srednje strukovne škole Velika Gorica](#), koji su dopremili vozila na solarni pogon iz vlastite proizvodnje.

U sklopu Festivala održane su dvije izložbe fotografija – [Očistimo Hrvatsku od auto-olupina](#) Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj [Zelene stope](#) te [Zelena bicikljada cikloknjižničara](#) Zagrebačkoga knjižničarskog društva.

Za potrebe Zelenoga festivala izrađena je [Zelena pitalica](#) koju je u mjesecu održavanja Festivala odigralo više od 1000 ljudi. Idejni plan Festivala, kao i cjeloviti organizacijski i urednički dio, ostvarili su djelatnici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Ana Rubić i Sandi Antonac, koji su istodobno i autori ovoga priloga, dok su Programski savjet sačinjavali Ivan Kraljević, voditelj [Radne grupe za zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva](#), Mladen Iličković, urednik i novinar [Hrvatske radiotelevizije](#) te Sonja Karoglan Todorović, ekologinja.

Oglašivanju događanja bitno su pridonijeli i mediji, ponajprije Hrvatska radiotelevizija i Hrvatski radio, te sve poznatije tiskovine i mrežni portali.

Projekt [Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku](#) nastavlja se u 2018. održavanjem Zelenih tribina tijekom godine te organizacijom 1. međunarodne konferencije o zelenim knjižnicama (*O)krenimo na zeleno! – Let's Go Green!* koji će se održati u studenome 2018. godine.

Let's Go Green!

From 6 to 8 September 2017, the National and University Library in Zagreb (NSK) organised and hosted “Green Festival”, a special event aimed at the promotion and popularisation of issues surrounding sustainable development, organic food production, preservation of nature, alternative energy resources and green technologies and innovations.



Posjetitelji u razgledavanju vozila na solarni pogon učenika Srednje strukovne škole Velika Gorica. / The solar-powered vehicles constructed by the students of the secondary technical school in Velika Gorica presented as part of the NSK Green Festival.

NSK Green Festival took place as part of *Green Library for Green Croatia*, the Library's project launched in 2016 for the purpose of educating its users and popularising among them, as well as among the wider public, various programmes conducted by organisations operating in the field of the protection and preservation of nature and presenting the results of their projects, findings published in the related research papers, etc. It was organised in cooperation with the Croatian Library Association's *Working Group for Green Libraries*. Taking place under the slogan *Let's Go Green*, the programme of the festival brought closer to the Library's users and interested members of the general public the latest issues and developments in this area, presenting alternatives to

current widespread economic and other practices not in line with the principles of sustainable development and nature-friendly programmes and initiatives advocated by researchers and specialists across different scientific fields based on their most recent insights.

The festival programme was realised through three different dimensions, i.e., educational, which consisted of lectures and talks presenting relevant insights and the latest results of scientific research in this area; presentational, which featured products, services and programmes conforming to environmental and sustainable development standards: and, promotional, which included the screening of documentary films and presentations through other media. Considering the width of the thematised area, the festival programme focused on speakers and exhibitors active in the fields of green energy, sustainable building, green technology and innovations, sustainable agriculture and food science, as well as in organisations operating in the field of the protection and preservation of nature.

The Festival's opening programme included introductory addresses by the State Secretary at the Croatian Ministry of Culture Ivica Poljićak and by the representatives of the organisers, Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić and President of the Croatian Library Association's Working Group for Green Libraries Ivan Kraljević. Also present were the head of the Zagreb city office for energy, environment protection and sustainable development Marijan Maras and head of the related Zagreb city office for agriculture and forest polices Emil Tuk. The opening programme also included a musical performance by percussionist Nenad Kovačić and guitarist Ivan Kapec.

The Festival's dynamic three-day programme addressing a wide variety of presentations on the most recent global developments in fields related to renewable energy, sustainable building, green technology and innovations, sustainable agriculture, food science and general social developments in this context, included talks by 40 prominent scientists, researchers, professionals and activists from internationally acclaimed institutions such as the *European Organization for Nuclear Research, CERN* (Switzerland), *Delft University of Technology* (the Netherlands), several faculties of the University of Zagreb

([Faculty of Science](#), [Faculty of Mechanical Engineering and Naval Architecture](#), [Faculty of Chemical Engineering and Technology](#), [Faculty of Civil Engineering](#), [Faculty of Architecture](#) and [Faculty of Agriculture](#)), University of Dubrovnik ([Institute for Marine and Coastal Research](#)), Agricultural Department operating as part of the Rijeka Polytechnic ([Poljoprivredni odjel u Poreču](#), Veleučilište u Rijeci), Croatian Academy of Sciences and Arts (Institute of Ornithology of the Academy's [Department of Natural Sciences](#)), [Ruđer Bošković Institute](#) and the Institute's [Center for Marine Research](#) in Rovinj, the Slovenian [National Institute of Chemistry](#), [Institute of Social Sciences Ivo Pilar](#), [Centre of Excellence for Low-Carbon Technologies](#), [CO NOT](#) (Slovenia), the [Croatian Green Network of Activist Groups](#), [ZMAG](#), [National Park Paklenica](#), public institution for environment protection [Međimurska priroda](#) and two Croatian companies – [Biovega d.o.o.](#), Croatia's leading distributor of organic food products, and [Ducati komponenti d.o.o.](#), which offers products developed in conformity with the highest environmental standards. The programme included the participation of a number of green activists and members of many associations, organisations and libraries promoting environmental and sustainable development issues.

As many as 20 successful organisations and companies presented their activities and achievements in the Festival's presentational part. Its programme included exhibitors from Renault Hrvatska, [Ducati komponenti d. o. o.](#), [Krka National Park](#), [Risnjak National Park](#), [Lonjsko polje Nature Park](#), [Croatian Forest Research Institute](#), [Public Institution for Managing Protected Nature Areas](#), mountaineering club [Zagreb-Matica](#), [Animal Friends Croatia](#), associations [Udruga Ruta Cres](#), [Društvo za oblikovanje održivog razvoja](#) (DOOR), [Udruga SO DO – El Sistema Hrvatska](#), Križevci College of Agriculture, [Vlado Gotovac Public Library in Sisak](#), [Zagreb City Libraries](#) public library network, Zagreb Library Association ([Zagrebačko knjižničarsko društvo](#)), etc.

The presentation of naturally grown Croatian agricultural products by the [Little Market](#) association gave the Festival a dimension virtually appealing to all the senses, while the solar-powered vehicles made by the students of the secondary technical school in Velika Gorica provided grounds for

optimism when it comes to the awareness of the significance of sustainable development and green technologies among Croatia's younger population.

Two photography exhibitions were held as part of the Festival – one organised by the [Zelene stope](#) environmental association which featured the problem of abandoned car wrecks that needs to be attended to all across Croatia ([Očistimo Hrvatsku od auto-olupina](#)), and the other, organised by the Zagreb Library Association ([Zagrebačko knjižničarsko društvo](#)) which presented a special environmentally-oriented library initiative as part of which a cycling tour through protected areas surrounding Zagreb was organised ([Zelena biciklijada cikloknjižničara](#)). Also, a special green-oriented online quiz ([Zelena pitalica](#)) was made available as part of the Festival which was taken by over 1,000 online visitors at the time.

The Festival was entirely organised by staff members of the National and University Library in Zagreb Ana Rubčić and Sandi Antonac, in cooperation with the Programme Committee consisting of the President of the Croatian Library Association's Working Group for Green Libraries Ivan Kraljević, programme editor and journalist at the Croatian Radio-Television Mladen Iličković and ecologist Sonja Karoglan Todorović.

NSK *Green Festival* was widely covered by the Croatian media, especially the Croatian Radio-Television, as well as by the press and the leading online portals. *Green Library for Green Croatia*, a larger NKS initiative that the Festival was held as part of, will continue in 2018 – through a series of green-oriented open forums and the organisation of the 1st *Let's Go Green* international library conference that is scheduled to take place in November.



Zeleni festival okupio je brojne organizacije iz područja zaštite prirode. / NSK Green Festival brought together various organisations promoting environmental issues and working for the preservation of nature.

INKUNABULA
PUBLISHERS
LAB

inkunabula
SCANNING SOLUTIONS

**Digitalizacija i skeniranje starih inkunabula
i knjiga, bez oštećenja.**

**Posebna „V” metoda skeniranja.
Bez rastavljanja knjiga.**

Naša ponuda obuhvaća:

- digitalizacija i skeniranje (inkunabula, knjiga, časopisa, novina, razglednica, rukopisa...)
- tisak i uvez u malim nakladama
- izrada digitalnog repozitorija
- pretvaranje analognog (tiskanog) materijala u digitalni oblik
- OCR (Optical Character Recognition) prepoznavanje znakova
- obrada snimljenog materijala
- dizajn i oblikovanje
- grafička priprema
- savjetovanje

*Brzo,
pouzdana
i kvalitetno...*

INKUNABULA d. o. o.
Prilaz V. Brajkovića 12,
10000 Zagreb
e-mail: info@inkunabula.hr
tel.: +385 1 558 0800
mob.: +385 98 209 652
web: www.inkunabula.hr



Ministrica kulture Republike Hrvatske Nina Obuljen Koržinek

Razgovarala: Davorka Pšenica

{ Zakon iz 1997. godine omogućio je snažniji razvoj knjižnica, a s novim Zakonom očekujemo djelotvorniji i ekonomski učinkovitiji knjižnični sustav na nacionalnoj razini. Time, prije svega, mislim na potrebu uspostavljanja središnjih službi i usluga, kako bi se osiguralo da se knjižnice više posvećuju svojim korisnicima, inovativnim uslugama i programima poticanja čitanja te podizanja opće razine kulture i obaviještenosti, uključujući i digitalnu kulturu.



Istraživanja vezana za knjigu i čitanje upozoravaju na neprekidno smanjenje zanimanja za knjigu i čitanje pa je u svezi s tim dobrodošla nedavno usvojena *Nacionalna strategija za poticanje čitanja od 2017. do 2022. godine*, koja bi trebala pridonijeti razvoju kulture čitanja. Što očekujete od Strategije, koji su strateški ciljevi i akcijski planovi njezine provedbe?

Ne bih se u potpunosti složila s tako izričito iznesenom tvrdnjom. Točno je kako neki podatci govore o smanjenju zanimanja za redovitu kupovinu knjiga, kao i o smanjenju zanimanju nekih dobnih skupina za tradicionalne oblike čitanja i klasične oblike štiva. Međutim, pokazatelji o posudbama u knjižnicama govore drugo.

Bez obzira na uzroke uočenih promjena čitalačkih navika hrvatskih građana, *Nacionalna strategija za poticanje*

čitanja iznimno je bitan strateški dokument, kakvim se ne mogu pohvaliti mnoge zemlje sa snažnijom kulturom čitanja od hrvatske. Načelno, svrha je Strategije razvoj kulture čitanja, čime će se što većemu broju pripadnika hrvatskoga društva omogućiti da čitaju sa zadovoljstvom i razumijevanjem. Očekujem kako će njezina provedba omogućiti okupljanje i vrjednovanje podataka o svim kampanjama i aktivnostima popularizacije čitanja, što ih već godinama provode različite ustanove, udruge i pojedinci, uspostavljanje učinkovita društvenog okvira za potporu čitanju, razvoj čitalačke pismenosti i poticanje čitatelja na aktivno i kritičko čitanje te, naposljetku, povećanje dostupnosti knjiga i drugih čitalačkih materijala.

Novčano potpomaganje provedbe Strategije osigurano je u [Državnome proračunu Republike Hrvatske](#), a očekujemo i sredstva iz [Europskoga socijalnog fonda](#). Pratećim dokumentima predviđen je čitav popis mjera i određenih aktivnosti, kao i njihovi nositelji.

Slom knjižarskoga lanca Algoritma produbio je krizu u nakladništvu i knjižarstvu. Smanjenje broja kvalitetnih naslova i nezavidna situacija s knjižarskom mrežom traži sustavnu promjenu politike prema knjizi. Koje ste mjere poduzeli i što još planirate napraviti kako biste pomogli nakladnicima u objavljivanju novih naslova i raspčavanju knjiga?

Uz potporu izdavanju knjiga kao redovitu mjeru kojom [Ministarstvo kulture Republike Hrvatske](#) pomaže nakladnicima u objavljivanju vrijednih naslova, 2017. su godine promijenjena mjerila Javnoga poziva za otkup knjiga za narodne knjižnice, čime je velik broj narodnih knjižnica u Hrvatskoj, posebno one najmanje i najslabije opremljene, dobio veći broj naslova objavljenih 2016. i 2017. godine. Svakako treba istaknuti kako je iznos isplaćen nakladnicima za otkup knjiga u 2017. godini gotovo udvostručen u odnosu na prethodnu godinu,

pa očekujemo kako će im ta sredstva pomoći u raspačavanju i onih izdanja koja nisu bila otkupljena Javnim pozivom.

Kao novu mjeru koja je ostvarila bitan odjek u javnosti, a već su vidljivi i prvi učinci na tržištu, svakako treba istaknuti raspisivanje posebna Javnog poziva za poduzetništvo u kulturi za područje knjižarstva i nakladništva kojim je Ministarstvo kulture u suradnji s [Vladom Republike Hrvatske](#), odnosno [Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta](#), novčano potpomaglo vlastitim novčanim prilogom 45 poduzetničkih programa u iznosu od četiri milijuna kuna te tako izravno pridonijelo rješavanju velike krize nastale urušavanjem Algoritmove knjižarske mreže. U 2018. godini nastavljamo s provedbom mjera i programa koji bi trebali pomoći oporavku knjižarske mreže i sustavu raspačavanja knjiga u Hrvatskoj.

Treba istaknuti kako svojim javnim djelovanjem i medijskom prisutnošću Ministarstvo kulture Republike Hrvatske nastoji senzibilizirati i druga tijela lokalne i regionalne uprave za problematiku knjige i nakladništva, uz glasne pozive svim sudionicima knjižnoga lanca da se prijavljuju i na druge poduzetničke natječaje, odnosno natječaje za korištenje sredstava iz Europskih fondova. U svezi je s tim zanimljiv sadašnji Poziv na dostavu projektnih prijedloga pod nazivom [Kultura u centru – potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi](#).

Koje mjere Ministarstvo kulture Republike Hrvatske poduzima u poticanju hrvatskoga književnog stvaralaštva te promicanju hrvatskih autora?

Uz znatan rad na zakonskome uređenju područja samostalnih umjetnika i njihovih prava, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske izravno novčano podupire autore preko nekoliko javnih poziva koji se raspisuju svake godine – Javni poziv za dodjelu stimulacija za najbolja ostvarenja na području književnog stvaralaštva u protekloj godini te Javni poziv za dodjelu potpora za poticanje književnog stvaralaštva. Osim navedenim javnim pozivima, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske dodjeljuje i [Nagradu Iso Velikanović](#) za najbolja ostvarenja u području književnoga prevodilaštva te [Nagradu Vladimir Nazor](#) za različita umjetnička područja, uključujući i književnost.

Što je s autorskom naknadom za javnu posudbu knjiga?

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske krajem je 2017. godine sukladno potpisanoj ugovoru s [Društvom hrvatskih književnika](#) isplatilo dva milijuna kuna za autorske naknade za javnu posudbu u narodnim knjižnicama u 2015. godini.

Nedavno je Hrvatsko knjižnično vijeće usvojilo Strategiju razvoja hrvatskoga knjižničarstva za razdoblje od 2018. do 2022. godine koja sadrži četiri strateška cilja i određene mjere za njihovo ostvarenje. Recite nam, što očekujete od ove Strategije, hoće li i kada biti vidljive promjene i prvi rezultati?

Strategija je planirana prije mogega mandata i poduprla sam njezino donošenje. Uskoro očekujem predstavljanje teksta dokumenta koji je usvojilo Hrvatsko knjižnično vijeće, pa ćemo onda poduzeti daljnje mjere. U planu je izrada cjelovite Nacionalne strategije kulture koju bi donio [Sabor Republike Hrvatske](#), a tzv. resorne strategije, u koje pripada i knjižničarska, bile bi dio te opće strategije i usvajale bi se na sjednici Vlade Republike Hrvatske.

U tijeku je priprema za javnu raspravu o novome Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. Zanima nas koje novosti vezane za položaj, novčano potpomaganje i djelovanje knjižnica donosi novi Zakon?

Javna rasprava još nije pokrenuta jer je prvo trebalo organizirati elektroničku raspravu o dokumentu kojim se opravdava nužnost donošenja novoga Zakona.

Pretpostavljam da Vas, kao predstavnicu knjižničarske struke, ne trebam posebno uvjeravati u nužnost donošenja novoga Zakona, u čiju se izradbu i krenulo na poticanje struke, jer je od usvajanja Zakona iz 1997. godine prošla dvadeset i jedna godina obilježena brojnim promjenama u društvenu okruženju.

Zakon iz 1997. godine omogućio je snažniji razvoj knjižnica, a s novim Zakonom očekujemo djelotvorniji i ekonomski učinkovitiji knjižnični sustav na nacionalnoj razini. Time, prije svega, mislim na potrebu uspostavljanja središnjih službi i usluga, kako bi se osiguralo da se knjižnice više posvećuju svojim korisnicima, inovativnim uslugama i programima poticanja čitanja te podizanja opće razine kulture i obaviještenosti, uključujući i digitalnu kulturu.

U etapi pripreme novoga Zakona ostvarili smo uspješnu komunikaciju s [Ministarstvom znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske](#), što je iznimno bitno jer se tako mogu zajednički riješiti neka osjetljiva pitanja koja nijedno od resornih ministarstava ne bi moglo provesti samostalno.

Knjižnice će se utemeljivati kao pravne osobe ili ustrojbene jedinice pravnih osoba, a moći će ih utemeljiti i hrvatske i inozemne pravne i fizičke osobe. Županije će biti dužne u suradnji s matičnim županijskim knjižnicama utemeljiti pokretne knjižnice kako bi osigurale knjižničnu uslugu i za najmanje zajednice u svojem području.

Na jasniji će se način urediti i područje novčanoga potpomaganja za rad knjižnica te izvori novčanoga potpomaganja posebnih programa i zadaća. O snažiti će se uloga knjižnica kao najdemokračičnijih nositeljica i promicateljica kulturnih, obavijesnih, obrazovnih i ostalih vrijednosti namijenjenih najširim slojevima stanovništva.

Uredit će se dosad nedovoljno uređena područja, kao što su načela djelatnosti, službe i usluge (poput digitalizacije, prikupljanja digitalnih matrica, organizacije *online* usluga, obrazovanja stručnjaka u radu s informacijama u analognome i digitalnome obliku, utemeljivanja i upravljanja repozitorijima digitalne građe te zaštite baštine u digitalnome okruženju), korištenje službi i usluga, međuknjižnična posudba, knjižnična građa kao kulturno dobro, zaštita građe, revizija i otpis, statistički podatci, kao i prava i dužnosti korisnika koja dosad nisu bila normativno uređena.

Hoće li i kako novi Zakon urediti pitanja vezana za stjecanje knjižničarskih zvanja i priznavanje materijalnih prava koja iz toga proizlaze te utjecati na uvjete zapošljavanja u knjižnicama? Hoće li biti promjena u odnosu na postojeći Zakon?

Odredbe o knjižničnim djelatnicima uskladit će se sa sustavom obrazovanja knjižničnoga osoblja.

Nastojat ćemo osigurati da se u knjižnicama zapošljava jedino stručno osoblje, olakšati stjecanje potrebnih zvanja i vještina osobama koje su završile druge studije, a njihovi su profili propisani u dokumentima knjižnica.

Svjesni smo i potrebe da se nadzire zapošljavanje ako natječaji izbjegavaju poštovanje zakonskih odredaba te postavljaju stvarni uvjeti za zapošljavanje u manjim sredinama.

Novim Zakonom uredit će se i pitanje obvezna primjerka za koji je sada u cijelosti ovlaštena Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. U zadnjih nekoliko godina raspravlja se oko broja obvezna primjerka i njihove podjele, pa nas zanima hoće li se i za koliko broj od sadašnjih devet obveznih primjeraka smanjiti te tko će preuzeti njihovu podjelu?

U svezi s tim pitanjem nije postignut sporazum struke pa će najvjerojatnije tek javna rasprava rezultirati usuglašenim mišljenjem.

Poznato je kako se svrha prikupljanja obvezna primjerka i u svijetu ispituje, ali nitko ne sumnja u nužnost prikupljanja i čuvanja primjeraka za potrebe očuvanja kulturne baštine.

I na kraju jedno pitanje vezano za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Dijelite li mišljenje da bi nam, s obzirom na nacionalnu ulogu i položaj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu kao središnje kulturne, baštinske, znanstvene i obrazovne ustanove, a prema uzoru na druge nacionalne knjižnice u svijetu, kao npr. Britansku knjižnicu, bio poželjan poseban zakon kojim bi se odredile njezine zadaće i djelatnost?

U novome Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti poseban dio odnosi se na rad i položaj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te će se u sklopu toga dijela odrediti njezine zadaće i djelatnost. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, osim svoje uloge središnje kulturne, baštinske, znanstvene i obrazovne ustanove, neodvojiv je dio cjelovita knjižničnog sustava, stoga smatram kako nije potrebno usvajati poseban Zakona, nego da se, u sklopu Zakona o knjižnicama, mogu na kvalitetan način urediti njezini posebni oblici djelovanja.

Svečani klapski koncert u čast Dinka Fija


SO - RO, MOJ HLA - DNI STU - DEN - ČE NE - MU - ČE - NA
- CE - NA, U TE - BI SE U MI - JU LI - CA NE - JU
- O - LE, GI - ZBA - VI MĀA - DI - CI I MĀA - DE - DI

SO - RO, MOJ HLA - DNI STU - DEN - ČE NE - MU - ČE - NA
- CE - NA, U TE - BI SE U MI - JU LI - CA NE - JU
- O - LE, GI - ZBA - VI MĀA - BI - CI I MĀA - DE - DI

SO - RO
- CE - NA
- O - LE

fiofest
2018.

26. travnja 2018.

 NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

The Croatian Minister of Culture Nina Obuljen Koržinek

Interviewed by: Davorka Pšenica

{ *The 1997 Croatian Library Act provided conditions necessary for the development of libraries at that time, while the forthcoming, new Act should introduce a more effective and economically more efficient national library system. Here I primarily have in mind the need for centralising library operations and services, so that libraries could focus on their users and the development of innovative services and programmes aimed at the promotion of reading, culture and an efficient use of information sources, along with digital culture.*



Considering that the surveys focusing on books and reading indicate a continued decline in the interest in books and reading among the general population, the recently adopted national reading strategy (*Nacionalna strategija poticanja čitanja za razdoblje od 2017. do 2022. godine*) is more than welcome. What do you expect from this strategy, what are its objectives and plans for its implementation?

I would not fully agree with such a definite statement. Some data indeed indicate that the interest in regularly buying books is declining, as is the interest among particular age groups in traditional forms of reading and more conventional type of reading material. However, data on loans made across libraries imply something different.

Regardless of the reasons behind the observed changes in reading habits among the Croatian population, this strategy represents an immensely significant national document that many countries priding themselves in a stronger culture of reading than that in Croatia cannot boast. In principle, its purpose is the development of the

culture of reading, as a result of which as many members of the Croatian society as possible will be able to read with pleasure and understanding. I expect that its implementation will also enable the bringing together in one place as well as the evaluation of data on all reading-oriented campaigns and activities that have long been conducted by various institutions, associations and individuals, the establishment of an efficient social framework for supporting reading, the development of “reading literacy” and the related abilities of active and critical reading, and, finally, an increased availability of books and other reading materials.

Financial resources for the strategy’s implementation have been provided by the Croatian State Budget and we expect additional resources from the [European Social Fund](#). The strategy is accompanied by several documents laying down detailed measures and activities regarding its implementation, as well as institutions and their representatives responsible for their operationalisation.

The collapse of the bookstore chain Algoritam has aggravated the existing crisis in the Croatian book publishing industry and book trade. The decreasing number of high-quality titles and the unenviable situation in the bookselling sector call for systematic changes in our national book policy. What measures have you taken and what are your plans to assist publishers in increasing the number of new titles, as well as regarding their subsequent distribution?

Apart from implementing its regular measures aimed at supporting publishers in issuing valuable titles, in 2017, the Croatian [Ministry of Culture](#) modified the criteria for submitting tenders by publishers with regard to the Ministry’s call for bids for titles to be purchased for public libraries (*Javni poziv za otkup knjiga za narodne knjižnice*), owing to which a large number of Croatia’s public libraries, in particular those smallest and most

poorly equipped, have been supplied with a considerable number of titles published in 2016 and 2017. It should by all means be emphasised that the resources publishers received for their titles purchased as part of the 2017 tendering procedure were almost twice the resources they had received for the same purpose in the previous year, so we expect that this will facilitate the distribution of the remaining titles.

One newly introduced measure, which attracted a great deal of public attention and already yielded its first results visible on the market, is the Ministry's call for proposals regarding entrepreneurial initiatives in culture in the fields of book trade and publishing (*Javni poziv za predlaganje programa poduzetništva u kulturi za područje nakladništva i knjižarstva*), as part of which the Ministry, together with the [Ministry of Economy, Entrepreneurship and Crafts](#), provided funds for 45 entrepreneurial programmes, allocating altogether HRK 4,000,000 (EUR 537,422.11) and thus directly responding to a severe crisis brought about by the collapse of the bookstore chain Algoritam. In 2018, we further continue implementing measures and programmes aimed at the recovery of the national book trading network and the related system of book distribution.

It should also be emphasised that, through its public activities and presence in the media, the Croatian Ministry of Culture is making continuous efforts towards bringing issues related to books and the book industry closer to bodies of local and regional administration, also using every opportunity to call on all partakers in the national book trade supply chain to apply for other programmes and competitions offering support for entrepreneurial initiatives, in particular those made available as part of the [European Structural and Investment Funds](#) (ESIF) programme. One such competition launched as part of the ESIF regional funding programme is a current call for proposals for projects focusing on supporting public and civil partnerships in the field of culture (*Kultura u centru – potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi*).

What steps is the Ministry currently taking to stimulate Croatia's literary production and promote its national authors?

Along with investing considerable efforts in remodelling the national legal framework applying to independent artists and their rights, the Croatian Ministry of Culture is providing direct financial support for artists through regular invitations to tender that it issues every year, in particular the one offering government incentives to artists based on the Ministry's call for proposals for the greatest literary achievements in the previous year (*Javni*

poziv za dodjelu stimulacija autorima za najbolja ostvarenja na području književnog stvaralaštva) and the other, offering government subsidies for authors working on registered literary projects or literary translations of great cultural significance (*Javni poziv za dodjelu potpora za poticanje književnoga stvaralaštva*). Furthermore, the Ministry awards two prizes for literary achievements, i.e. the Iso Velikanović Literary Translation Award, and Vladimir Nazor Award, for outstanding achievements in various artistic and creative fields, including literature.

What is the current situation with regard to the public lending right programme?

At the end of 2017, according to the provisions of the agreement that the Croatian Ministry of Culture signed with the Croatian Writers' Association, the Ministry disbursed HRK 2,000,000 (EUR 268,711.05) to compensate authors for the loans of their titles from public libraries in 2015.

The Croatian Library Council has recently adopted the 2018-2022 Croatian Librarianship Development Strategy, which sets out four objectives and measures for their accomplishment. What are your expectations with regard to its implementation, when do you expect it to yield its first visible results?

This strategy had been planned before my term as minister and I supported its adoption. I expect its text to be presented soon, so that we may act upon it and take further measures. There are plans to draw up a comprehensive, all-embracing national cultural strategy, which would be adopted by the Croatian Parliament, while the so-called departmental strategies, which include that for the library sector, would be integrated into this overall strategy and adopted at the sessions of the Government.

Preparations for the public debate on the new Croatian Library Act are under way. What novelties will it introduce regarding the position, funding and activity of libraries?

An official public debate still has not been opened since it required the organising of an online debate on a document stating reasons for the necessary adoption of the new Act.

I suppose that you, as a representative of our library sector, do not need much convincing on my part concerning the need for the necessary introduction of the new Act, the initiative for whose passing came from library professionals in the first place. The sole fact that twenty-one years have passed since the 1997 Act, during which period many major changes took place in the social environment, makes its adoption necessary.

The 1997 Croatian Library Act provided conditions necessary for the development of libraries at that time, while the forthcoming, new Act should introduce a more effective and economically more efficient national library system. Here I primarily have in mind the need for centralising library operations and services, so that libraries could focus on their users and the development of innovative services and programmes aimed at the promotion of reading, culture and an efficient use of information sources, along with digital culture.

During the preparation of the new Act we established an effective communication with the Croatian [Ministry of Science and Education](#), which in itself is of great significance, since in this way we can jointly tackle some complex issues, which either of the ministries would not be able to deal with on its own.

It will enable the founding of libraries as legal persons or organisational units of legal persons, with the possibility of their founders to be both Croatian and foreign legal and natural persons. County administration will be responsible for establishing mobile libraries in cooperation with central county libraries so that library services may reach the smallest communities in each region.

A more clearly defined model of funding will be introduced, both in relation to standard library services and to their special programmes and activities. Conditions will be secured for the reinforcement of the role of libraries as the most democratic institutions both implementing and promoting culture, free access to information, education and all other similar values whose availability to all population groups is essential for a healthy society.

Modifications will also be introduced to insufficiently regulated areas such as the basic principles of library activity, specific programmes and services (i.e. digitisation, collecting of preservation master files of born digital content, organisation of online services, training programmes for professionals working with information in analogue and digital formats, the establishment and management of digital repositories, preservation of digital heritage), terms and conditions of using library programmes and services, interlibrary loan practices, the treatment of library resources as cultural treasure, preservation of library resources, stocktaking and deaccessioning procedures, library statistics, as well as the rights and obligations of library users which so far have not been standardised.

Will the new Library Act regulate issues with regard to the awarding of qualifications in the library profession and the acknowledgement of rights resulting thereof? Will it affect employment criteria, especially in relation to how they are laid down by the current Act?

Provisions concerning library employees will be brought in accordance with the system of the education of library staff.

We will try to ensure that libraries employ only qualified librarians and facilitate the acquiring of the necessary qualifications and skills by members of library staff with qualifications in other fields whose profiles are laid down by library documents.

We are also aware of the need for the supervision of employment procedures, if they are conducted in disregard of legal provisions, as well as for the laying down of appropriate employment criteria for libraries operating in smaller communities.

The new Act will also regulate issues related to the legal deposit system, which is now entirely under the authority of the National and University Library in Zagreb. Over the last couple of years, there has been a debate on the number of copies publishers have to deliver and their subsequent distribution. Will the number of now required nine copies decrease and how will the distribution of delivered copies be organised?

Professional consensus has still not been reached on this issue and it is most likely that we will have to wait for the results of the public debate for it to be achieved. As we all know, the purpose of the legal deposit system is currently being re-examined around the world, although no one doubts the absolute necessity of collecting and preserving copies of national published outputs for the purpose of the preservation of cultural heritage.

And finally, one question specifically related to the National and University Library in Zagreb. Would you agree that, considering the Library's role and position in the national context as a major cultural, heritage, scientific and educational institution, and the examples of other national libraries in the world, for example the British Library, there should be a separate act specifying its tasks and activities?

One separate part the new Library Act will entirely be dedicated to the activity and position of the National and University Library in Zagreb and specify its tasks and activities. Apart from being a major cultural, heritage, scientific and educational institution, the National and University Library in Zagreb is an inseparable part of the Croatian national integral library system, therefore I consider the adoption of a separate act unnecessary, and hold that all details regarding its status and activity may efficiently be regulated as part of an all-embracing national library act.

Dijana Machala

Stručni skup *Knjižnični podaci: interoperabilnost, povezivanje i razmjena* te 2. godišnja konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava NSK te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja RH



Sudionici stručnoga skupa *Knjižnični podaci: interoperabilnost, povezivanje i razmjena*. / Participants in the NSK scientific symposium *Library Data: Interoperability, Linking and Exchange*

Jesu li knjižnice u Hrvatskoj spremne na zahtjeve digitalne znanosti, jesu li spremne učiniti pomak prema digitalnoj transformaciji, kako knjižnice pomažu razvoju digitalnoga društva te koje promjene očekuju autori, znanstvenici i nakladnici u svezi s primjenom Uredbe o zaštiti osobnih podataka, samo su neke od tema dvodnevna stručnoga skupa *Knjižnični podaci: interoperabilnost, povezivanje i razmjena* održanoga 28. i 29. studenoga 2017. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u sklopu 2. godišnje konferencije korisnika Integriranoga knjižničnog sustava [Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#) te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske.

Svrha je stručnoga skupa bila istaknuti vrijednost i ulogu knjižničnih podataka u svezi s razvojem suvremena digitalnog društva, digitalne znanosti, nacionalne e-infrastruk-

ture te nacionalnoga kulturnog i kreativnoga područja. Knjižnice, kao i druge baštinske ustanove, u sklopu svoje tradicionalne uloge izravni su proizvođači podataka o zabilježenu znanju. Po svojim osobinama, podatci, koje izrađuju ili prikupljaju knjižnice, posjeduju sve osobitosti skupova velikih podataka – veličinu koja nadilazi obradbu tradicionalnim programima i pomagalima, brzinu izmjena podataka te raznovrsnost podatkovnih i metapodatkovnih oblika. Hipermedijalno okruženje te potrebe digitalne znanosti snažno mijenjaju postupke izravne proizvodnje podataka u knjižnicama, ali i otvaraju brojna pitanja, kao što su, primjerice, upravljanje zaštitom i dugoročnom pohranom digitalnih podataka, pravo na brisanje ili *zaborav* osobnih podataka tvorca te nakladnika, pravo na dijeljenje i ponovnu uporabu, razvoj i upravljanje semantičkim ontologijama te skupom povezanih podataka, ulaganje u

razvoj podatkovne, semantičke i procesne interoperabilnosti knjižničnih sustava, kao i razvoj standarda i pravilnika u svezi sa zahtjevom semantičkoga okruženja. Svrha je stručnoga skupa bila istaknuti i vrijednost ulaganja i sustavnoga razvoja standardiziranih podataka u području baštinskih ustanova te naglasiti brojne mogućnosti njihove ponovne uporabe u svrhu digitalne znanosti, digitalnoga gospodarstva i digitalnoga društva općenito.

Program stručnoga skupa bio je podijeljen u šest tematskih cjelina te je sadržavao dvadeset i četiri stručna izlaganja, četiri radionice i šest posterskih izlaganja. Na Skupu je sudjelovalo više od 140 sudionika iz Hrvatske. Namijenjen, ponajprije, knjižničarima iz svih vrsta knjižnica, Skup je sadržajno bio zanimljiv i ostalim stručnjacima iz područja baštinskih ustanova, kao i informatičarima. Predstavljanja te videozapisi izlaganja sa stručnoga skupa

ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić. O promjenama koje mogu očekivati autori, znanstvenici i nakladnici u svezi s primjenom Uredbe o zaštiti osobnih podataka izlagao je pozvani predavač [Agencije za zaštitu osobnih podataka](#) Marko Trošelj.

Drugu tematsku cjelinu otvorilo je pozvano izlaganje doc. dr. sc. Borisa Bosančića o otvorenim podatcima i knjižničnim sustavima. Slijedila su izlaganja o mogućnostima semantičke interoperabilnosti baštinskih zajednica te izlaganje o osobitostima podatkovne, procesne i tehničke interoperabilnosti skupnih kataloga i knjižničnih sustava. Treća tematska cjelina prvoga dana Konferencije bila je usmjerena na pitanja knjižničnih poslovanja u digitalnome kontekstu, u sklopu koje su bile predstavljene usluge skupnoga kataloga [Knjižnica grada Zagreba](#), izvori i pomagala za izradbu institucijskih bibliografija bitnih za



Dijana Machala, predsjednica Organizacijskoga odbora stručnoga skupa. / Dijana Machala, Chair of the Organising Committee of the *Library Data* scientific symposium.



Predstavnica ministrice kulture Jelena Glavić Perčin, načelnica Sektora za muzejsku i knjižničnu djelatnost Ministarstva kulture Republike Hrvatske. / Special Envoy of the Croatian Minister of Culture and Head of the Ministry's Museum and Library Activity Sector Jelena Glavić-Perčin.



Izv. prof. dr. sc. Ivana Franić, pomoćnica ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. / Assistant Minister for Higher Education at the Croatian Ministry of Science and Education Ivana Franić.

dostupni su na [portalu Konferencije](#).

Na otvorenju Skupa okupljene informacijske stručnjake i knjižničare iz Hrvatske prigodno su pozdravile predstavnica ministrice kulture Jelena Glavić Perčin, načelnica Sektora za muzejsku i knjižničnu djelatnost [Ministarstva kulture Republike Hrvatske](#), te izv. prof. dr. sc. Ivana Franić, pomoćnica ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Predstavnik tvrtke Ex Libris, Christian Motovsky, izložio je smjernice razvoja knjižničnoga programa novoga naraštaja u svezi sa zahtjevom digitalne znanosti i visokoškolskih knjižnica. Rezultate uspostave testne inačice skupnoga kataloga knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske predstavila je glavna

vrednovanje znanstvenih ustanova te je istaknuta uloga sistemskih knjižničara u visokoškolskim knjižnicama.

Program drugoga dana Skupa održavao se istodobno na više mjesta u Knjižnici. Stručni program obuhvatio je izlaganja o razvitku i primjeni standarda u području knjižničarstva, a poseban naglasak bio je posvećen metapodatcima i načinu objedinjavanja metapodataka u stvaranju novoga digitalnog znanja. Stručni dio završio je tematskom cjelinom koja je bila namijenjena modelima i pomagalima za analizu podataka, odnosno prikazu mogućnosti dijeljenja knjižničnih podataka u digitalnome okruženju. Istodobno, s programom stručnih izlaganja, u elektroničkoj učionici održavala su se izlaganja i radionice usluga koje svojim

članicama pruža Integrirani knjižnični sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja Republike Hrvatske.

Sa zadovoljstvom možemo istaknuti podatak kako je ovo prvi stručni skup koji je u cijelosti posvećen pitanjima sistemskoga knjižničarstva u Hrvatskoj, a želja nam je da Skup preraste u redovito godišnje multidisciplinarno savjetovanje o pitanjima automatizacije, informatizacije te digitalne transformacije knjižnica i drugih ustanova koje nasljeđuju znanje. Vjerujemo kako ulaganja u digitalnu transformaciju te razvoj digitalno zrelih baštinskih ustanova nemaju izbora, posebno u svezi s razvojem digitalne znanosti

i digitalnoga društva.

Sljedeći stručni skup te istodobno 3. konferencija korisnika Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu planirana je sredinom studenoga 2018. godine o temi *Knjižnični sustavi i formati: prema postMARC okruženju: godišnja otvorena konferencija korisnika integriranog knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. Organizaciju stručnoga skupa omogućilo je i poduprlo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.



NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Integrirani knjižnični sustav
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Hrvatske bratske zajednice 4, Zagreb
Tel. +385 01 6164 005; Fax. +385 01 6164 186
E-mail: kis@nsk.hr
URL <http://buki.nsk.hr>
URL <http://iks.nsk.hr>

BUKI Knjižnični informacijski sustav
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Integrirani knjižnični sustav

INTEGRIRANI KNJIŽNIČNI SUSTAV NSK I KNJIŽNICA IZ SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA REPUBLIKE HRVATSKE

STRUČNI SKUP
KNJIŽNIČNI PODACI: INTEROPERABILNOST,
POVEZIVANJE I RAZMJENA
28. - 29. STUDENI 2017.

2. KORISNIČKA KONFERENCIJA INTEGRIRANOG
KNJIŽNIČNOG SUSTAVA

Podaci o skupu:
> 20 izlagača
> 4 radionice
> 5 postera
> 90 sudionika
<http://buki.nsk.hr/konferencija-korisnika/>

Nacionalni skupni katalog
<http://skupni.nsk.hr>

Baza znanja
<http://buki.nsk.hr>

Sustav za podršku
<http://iks.nsk.hr>

Hrvatska nacionalna bibliografija - CIP
<http://bibliografija.nsk.hr>

Usluge knjižnicama iz sustava:

- Savjetodavna i stručna pomoć
- Sustavni redakcijski nadzor
- Standardi i priručnici za rad
- Tehnička podrška za rad
- Redovna edukacija
- Analiza potreba i plan razvoja

Major events

Dijana Machala

NSK scientific symposium: *Library Data: Interoperability, Linking and Exchange*

Are libraries in Croatia ready for requirements associated with digital science, ready to make a step forward towards digital transformation? In which way do libraries contribute to the development of the digital society and what changes are ahead of authors, researchers and publishers with regard to the implementation of the EU's [General Data Protection Regulation](#)? Those were only some of the issues discussed as part of *Library Data: Interoperability, Linking and Exchange*, a two-day scientific symposium organised and hosted by the National and University Library in Zagreb and held on 28 and 29 November 2017 as part of the Library's 2nd annual conference for users of the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and the Croatian Academic and Research Libraries (*Integrirani knjižnični sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske*).

The principal aim of the symposium was to bring attention to the significance and role of library data for the development of the contemporary digital society, digital

science, the national e-infrastructure and national cultural and creative domains. As part of fulfilling their traditional role, libraries, in the same way as all other heritage institutions, directly produce data on recorded knowledge. Data produced or gathered by libraries are characterised by all features typical of big data, the so-called 'Three Vs', i.e. *high volume*, in that their size surpasses the capacities of traditional software and tools for processing data; *high velocity*, in that they are instable in terms of being subject to frequent and rapid changes; and finally, *high variety*, meaning that they appear in a vast variety of data and metadata formats. The hypermedia environment and requirements of digital science strongly affect libraries, bringing about major innovations in processes associated with direct library data production and at the same time raising many questions such as, for example, those related to the curation and long-term preservation of digital data, the issue of the right to the deletion of the personal data of creators or publishers, the right to the distribution, re-use, development and management of semantic ontologies and linked data, issues related to



Christian Motovsky, predstavnik Ex Librisa. / Christian Motovsky, the representative of the Ex Libris company.



Marko Trošelj iz Agencije za zaštitu osobnih podataka. / Marko Trošelj, from the Croatian Personal Data Protection Agency.



Doc. dr. sc. Boris Bosančić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Osijeku. / Dr Boris Bosančić, from the Faculty of Humanities and Social Sciences at the University of Osijek.

investments in the development of data, semantic and organisational interoperability of library systems as well as of the development of standards and regulations necessitated by a semantic environment.

Considering all this, the programme of the symposium tried to highlight the importance of investing in and systematically developing standardised data in the heritage sector, and inform participants of the numerous possibilities of their re-use for various purposes in digital science, digital economy and digital society in general.

The symposium's programme was organised in six thematic sections, consisting of twenty-four lectures, four workshops and six poster presentations. It included more than 140 participants from all parts of Croatia. Although primarily intended for librarians, its programme also addressed issues relevant for professionals working in the entire cultural heritage sector, as well as for IT professionals. All presentations and videos of the symposium's programme have been made available at the [symposium's website](#).

The symposium's opening programme included introductory addresses by Special Envoy of the Croatian Minister of Culture and Head of the Ministry's Museum and Library Activity Sector Jelena Glavić Perčin and Assistant Minister for Higher Education at the Croatian Ministry of Science and Education Ivana Franić. A representative of the [Ex Libris](#) company Christian Motovsky presented guidelines for the development of the next generation of library software in relation to the requirements of digital science and academic libraries. Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić then presented the results of making available a test version of The Croatian National Union Catalogue of Croatian Academic and Research Libraries. Invited lecturer Marko Trošelj, from the [Croatian Personal Data Protection Agency](#), talked about changes that authors, researchers and publishers may expect with regard to the implementation of the EU's General Data Protection Regulation.

Another invited lecturer, Boris Bosančić, from the Department of Information Sciences of the Faculty of Humanities and Social Sciences at the [University of Osijek](#), opened the second thematic section, discussing open data and library systems. Several other presentations thematised possibilities associated with achieving semantic interoperability between different communities within the heritage sector and the features of data, organisational and technical interoperability of union catalogues and library systems.

The third, also the final, section of the symposium's first day addressed issues related to library activity in the digital context, and its programme presented services

associated with the union catalogue of the Zagreb City Libraries public library network, resources and tools used for the compilation of institutional bibliographies significant for the assessment and accreditation procedures in scientific institutions, and addressed issues related to the role of systems librarians in academic libraries.

The programme of the second day of the symposium was simultaneously organised on several locations in the Library. The presentations given as part of the symposium addressed issues concerning the development and implementation of standards in the field of librarianship, while particular emphasis was placed on metadata and ways of their integration in the creation of new digital knowledge.

The symposium's closing section presented data analysis models and tools, i.e. various possibilities of sharing library records data sets in the digital environment. At the same time, the parallel conference programme included presentations and workshops focusing on services available to all libraries participating in the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and the Croatian Academic and Research Libraries (*Integrirani knjižnični sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske*).

It is with great pleasure that we would like to emphasise the fact that this was the first scientific symposium in Croatia that has been entirely dedicated to issues related to the role and activities of systems librarians, and we wish that it grows into a regular annual multidisciplinary conference on issues surrounding automation, library informatization and the digital transformation of libraries and other cultural heritage institutions. We believe that there is no alternative to investing in processes and activities that will result in the digital transformation and the development of "digitally mature" heritage institutions, particularly in the context of rapidly developing digital science and digital society in general.

The following scientific symposium, and at the same time the 3rd conference of users of the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and the Croatian Academic and Research Libraries (*Integrirani knjižnični sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske*), is scheduled to take place in mid-November 2018 under the title *Library Systems and Formats: Towards a Post-MARC Era (Knjižnični sustavi i formati: prema postMARC okruženju: godišnja otvorena konferencija korisnika integriranog knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu)*.

The organisation of the 2017 symposium was supported by the Croatian Ministry of Culture.

Održano 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj



U organizaciji [Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#) u Crikvenici u Hotelu Omorika od 11. do 13. listopada 2017. godine održano je 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Za one koje zanima kada i kako je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu započela s organiziranjem Savjetovanja za narodne knjižnice slijedi kratak pregled. Prije petnaest godina, odnosno 2003. godine, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prepoznala je potrebu organiziranja stručnoga skupa za narodne knjižničare na kojem bi oni razmijenili svoja iskustva i primjere dobre prakse te upoznali najnovije smjerove razvoja u europskome i angloameričkome narodnom knjižničarstvu. Savjetovanja se kao stručna i strukovna raspravišta organiziraju uvijek pod određenom aktualnom stručnom temom. Od 2003. do 2009. godine održavala su se godišnja savjetovanja, i to u Splitu, Osijeku, Topuskome, Plitvicama, Lovranu, Puli i Šibeniku, a od 2011. održavaju se kao dvogodišnja savjetovanja u Svetome Martinu na Muri, Zadru, Tuheljskim Toplicama i Crikvenici u trajanju od tri dana. Sva dosadašnja savjetovanja odvijala su se uz međunarodno sudjelovanje inozemnih stručnjaka, a programi su obuhvaćali različite vrste izlaganja – od plenarnih, pozvanih, prijavljenih, *PechaKucha* i posterskih izlaganja – do radionica i panel rasprava. Kako bi savjetovanja bila trajno zabilježena, objavljuju se zbornici radova sa savjetovanja. Od 2011. godine Savjetovanje ima svoju [mrežnu stranicu](#), a od 2013. izrađen je prepoznatljivi logotip Savjetovanja.

Potporu održavanju Savjetovanja redovito daju središnje narodne knjižnice u lokalnim zajednicama u kojima se savjetovanja održavaju jer savjetovanje znači svojevrsnu kulturnu promidžbu lokalne zajednice, ali i prigodu za predstavljanje stručnih dosega te lokalne i cjelokupne knjižničarske zajednice u Hrvatskoj. Tradicionalni je suorganizator Savjetovanja

[Hrvatsko knjižničarsko društvo \(Sekcija za narodne knjižnice\)](#), koje redovito pruža stručnu i organizacijsku potporu

Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Tomu treba nadodati novčanu potporu [Ministarstva kulture Republike Hrvatske](#) bez čije potpore ne bi bilo moguće redovito održavanje ovoga Skupa. Suorganizator i domaćin ovogodišnjega Savjetovanja bila je [Gradska knjižnica Crikvenica](#) te je za vizualni identitet 11. savjetovanja za narodne knjižnice odabran isječak s razglednice Crikvenice iz 1925. godine koja se nalazi u fondu Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Novost je u organizaciji Savjetovanja u 2017. godini bilo to kako su suradnici i članovi Programskoga odbora Savjetovanja bili kolege i kolegice iz susjedne Slovenije, i to iz [Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana](#) (NUK) i [Zveze bibliotekarskih društva Slovenije](#) (ZBDS), što ističe uspostavljanje tješnje suradnje Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo (Centra za razvoj knjižnica i knjižničarstva) u NSK i slovenskoga nacionalnog Centra za razvoj knjižnica u NUK-u. Odabir glavne teme Savjetovanja u 2017. godini bio je *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti*, a priređen je u suradnji s voditeljima hrvatskih županijskih matičnih službi za narodne knjižnice i koordinatorima slovenskih središnjih regionalnih knjižnica. Izbor teme Savjetovanja ističe potrebu znatnije nacionalne i međunarodne suradnje u povezivanju narodnih knjižnica u digitalnome okruženju te razmjene iskustava i poticanja suradničkih projekata.

Savjetovanje se odvijalo u sklopu osam podtema – mreža



Dio članova Programskoga odbora iz Hrvatske i Slovenije. / Several Croatian and Slovenian members of the Programme Committee of the 11th Croatian Conference on Public Libraries.

narodnih knjižnica; e-knjižničarstvo (e-publikacije, e-knjige i kultura e-čitanja); modeli povezivanja knjižnica u digitalnome okruženju; uloga mrežnih stranica u dostupnosti i promociji narodnih knjižnica u javnosti; suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti; suradnja, komunikacija i digitalizacija; predstavljanje suradničkih projekata, sustava i portala te predstavljanja manifestacija i kampanja. Savjetovanju je nazočilo 188 sudionika (Slika 5.), održano je 40 izlaganja, i to pet plenarnih izlaganja, dva pozvana izlaganja, 19 prijavljenih izlaganja i 14 *PechaKucha* izlaganja, a u završnome dijelu Savjetovanja održana je panel rasprava o temi *Javno zagovaranje narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva UN-ove Agende 2030. za održiv razvoj* u suradnji s Komisijom za javno zagovaranje te Komisijom za narodne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva. Velik broj prijavljenih izlaganja, 33 od 40 izlaganja, pokazao je kako je izbor glavne teme Savjetovanja suvremen i zanimljiv i u Hrvatskoj i u Sloveniji te kako postoji veliko zanimanje i potreba za boljom vidljivošću narodnih knjižnica u e-okruženju organiziranjem i provedbom različitih projekata, programa i e-usluga.

Na Savjetovanju su u obliku plenarnih izlaganja predstavljeni sustavi narodnih knjižnica u Nizozemskoj, Sloveniji i Hrvatskoj. Izlaganja su pokazala kako ima mnogo sličnosti i zajedničkih teškoća u svezi s obuhvaćenošću mreže narodnih knjižnica koja je nedostatna i podrazumijeva uspostavljanje znatnije suradnje s utemeljiteljima knjižnica i njihovim financijerima. Također, svima je zajednička potreba djelovanja na nacionalnoj razini oko izradbe i donošenja novih nacionalnih zakona o knjižnicama i pripadajućih podzakonskih akata.

Veliko zanimanje izazvalo je nizozemsko iskustvo u radu narodnih knjižnica u svezi sa sustavnim poticanjem inovativnosti u knjižničnoj djelatnosti organiziranjem posebnih stručnih skupina, tzv. zajednica prakse (engl. *community of practice* ili *CoP*) u svakome području knjižničnih inovacija. Knjižničari u svakoj od tih skupina dijele iskustva u svojem području te tako određuju buduće aktivnosti usmjerene na razvoj pojedinoga područja knjižničarstva. Navedeno uključuje organiziranje inovativna načina razvoja stvaralačkih, tehničkih i poduzetničkih vještina u djece i mladih na temelju provedbe projekta *Frysklab* koji predstavlja svojevrsan knjižničarski tehnološki laboratorij na kotačima u pokretnim knjižnicama koji organizira terenske radionice

za djecu i mlade. Osim toga, sudionicima Savjetovanja bilo je zanimljivo iskustvo nizozemskih knjižnica koje uključuju volontere u izvedbu programskih aktivnosti u knjižnicama jer se neprekidno smanjuje broj profesionalnih knjižničara zaposlenih u knjižnicama, a takav smjer razvoja uočen je i u Hrvatskoj i u Sloveniji. Predstavljeno je iskustvo Slovenije u izradbi razvojnoga viđenja narodnih knjižnica, tzv. proaktivna knjižnica, koje je usmjereno na razvoj lokalne zajednice, čime se mjeri uspješnost doprinosa knjižnice razvoju te zajednice.

Kao oblik nove e-usluge u Hrvatskoj predstavljen je [online Sustav jedinstvena elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica](#) te je zaključeno kako se nakon dopune Sustava podacima o knjižničnome fondu u 2018. godini prijeđe u produkcijsku etapu kojom bi Sustav postao temelj javno dostupnih statističkih podataka o radu svih vrsta knjižnica. Istaknuta je potreba daljnje suradnje između knjižnica u području organiziranja, predstavljanja i promidžbe knjižnične građe u svim oblicima – od tradicionalne građe – do e-sadržaja. Iz navedenoga proizlazi kako je bitna prisutnost knjižnica na internetu i njihov razvoj od tradicionalne prema modernoj knjižnici koja pruža obavijesti o knjižničnoj građi i svojim uslugama na internetu te se tako predstavlja i vidljiva je u e-okruženju svojim korisnicima, utemeljiteljima/financijerima i zainteresiranoj javnosti. Govorilo se o strategiji izgradnje čitatelja i poticanju kulture e-čitanja, u čem je bitna suradnja knjižničara i nakladnika te uporaba tehnologije kao posrednika u razvoju usluge e-posuđivanja.

Zaključeno je kako je potreban daljnji rad na uspostavljanju zajedničkih sustava i platformi na nacionalnoj razini u pružanju e-usluga i vidljivosti knjižnica u e-okruženju, uključujući digitalizaciju zavičajne građe i općenito kulturne baštine u Republici Hrvatskoj, kao i



Jeroen de Boer, gost iz Nizozemske. / Jeroen de Boer, from Library Service Friesland (BSF), the Netherlands, at the 11th Croatian Conference on Public Libraries.



dostupnost raznovrsnim bazama podataka u narodnim knjižnicama, te je istaknuta njihova vrijednost u organiziranju novih usluga za korisnike. Tako je potrebna suradnja i razmjena iskustva suradnika na [Portal narodnih knjižnica](#) (KGZ) i suradnika u sklopu [Središnjega sustava narodnih knjižnica – SSNK](#) (NSK) radi okupljanja različitih sadržaja i sveukupne *online* prisutnosti narodnih knjižnica u Hrvatskoj. Predstavljeno je mnoštvo inovativnih programa, projekata i usluga koje provode narodne knjižnice u e-okruženju za korisnike uže i šire zajednice te nekoliko modela suradnje na međunarodnoj razini, što pridonosi širenju i jačanju svijesti o međukulturalnoj povezanosti i prihvaćanju. Dogovoren je i nastavak suradničkoga djelovanja hrvatskih i slovenskih knjižničara radi što bolje vidljivosti narodnih knjižnica u e-okruženju. Nakon zadnjega dijela izlaganja o temi predstavljanja manifestacija i kampanja naglašena je vrijednost daljnjega rada u organiziranju i sustavnoj pripremi kampanja i manifestacija te je istaknut njihov doprinos prepoznatljivosti knjižnica u zajednici.

Savjetovanje je završilo panel raspravom o temi *Javno zagovaranje narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva UN-ove Agende 2030. za održiv razvoj*. Panel rasprava dala je smjernice javnim zagovaračima u promicanju uloge knjižnica u planiranju i provedbi UN-ove Agende 2030. za održiv razvoj. Predstavljen je [IFLA-in Međunarodni program javnoga zagovaranja – IAP](#) (International Advocacy Programme) te aktivnosti IFLA-e na međunarodnoj političkoj razini. Predstavljene su ciljevi programa i vrijednost uključivanja knjižnica u nacionalne strateške planove vezane za ostvarivanje UN-ovih strateških ciljeva održiva razvoja. Predstavljen je prijevod IFLA-ina dokumenta *Pristup i mogućnost za sve: kako knjižnice mogu doprinijeti ostvarivanju UN-ove Agende 2030.*, koji donosi teorijski osvrt na svaki od 17 strateških ciljeva održiva razvoja, poduprt primjerima najbolje prakse iz knjižnica širom svijeta. Istaknula se vrijednost strateškoga promišljanja javnoga zagovaranja i zajedničkoga utjecaja na donositelje odluka. Svrha je

panel rasprave bila povezivanje i jačanje suradnje knjižničara i knjižničarske zajednice na kvalitetnim programima koji će pridonijeti prepoznavanju narodnih knjižnica kao bitnih suradnika u postizanju ciljeva održiva razvoja. Na raspravi su predstavljeni sudionici *online* diskusije i rezultati *online* rasprave hrvatskih knjižničara o IFLA-inu poticaju [Global Vision](#).

Iz godine u godinu savjetovanja se nastoje osuvremeniti te se postupno uvode novosti u sadržajnu i organizacijsku smislu. Novost na ovogodišnjem Savjetovanju bilo je prikazivanje dvaju kratkih promidžbenih filmova o hrvatskim i slovenskim knjižnicama te je najavljeno i dogovoreno organiziranje novoga izlaganja s promidžbenim filmovima o radu knjižnica u programu sljedećega Savjetovanja za narodne knjižnice. Za sudionike Savjetovanja priređen je i evaluacijski upitnik koji je namijenjen poboljšanju sadržaja, organizacije i budućih aktivnosti na Skupu, a rezultati analize evaluacijskoga upitnika bit će dostupni [na mrežnoj stranici Savjetovanja](#). Nastavilo se s dosadašnjom praksom promicanja i objave zbornika radova sa Savjetovanja za narodne knjižnice kako bi savjetovanja bila trajno zabilježena te je krajem 2017. godine najavljeno objavljivanje zbornika radova s prethodnoga Savjetovanja za narodne knjižnice u Tuheljskim Toplicama. Uobičajeno je da završetkom Savjetovanja organizatori i suorganizatori prirede sudionicima kulturno događanje u mjestu održavanja Savjetovanja. Tako je završetkom 11. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj 13. listopada 2017. godine u poslijepodnevnim satima organiziran odlazak sudionika Savjetovanja na svečano otvorenje manifestacije *Mjesec hrvatske knjige 2017.*, čiji je domaćin 2017. bila Crikvenica, i u kojoj se do kraja 2017. planiralo otvorenje novoga prostora [Gradske knjižnice Crikvenica](#). Nakon otvorenja Mjeseca hrvatske knjige 2017. cjelokupno događanje za sudionike Savjetovanja u Crikvenici završilo je organiziranim posjetom [Muzeju grada Crikvenice](#).

11th Croatian Conference on Public Libraries



Organised by the National and University Library in Zagreb (NSK), the 11th Croatian Conference on Public Libraries [took place from 11 to 13 October 2017 in Crikvenica](#). For everyone wondering exactly when and how the Library started organising this national professional conference, here is a brief overview.

Fourteen years ago, in 2003, the Library recognised a need for bringing together public librarians by organising a special conference, where they would have the opportunity to exchange their professional experiences and the related examples of good practice, and learn about the latest developments in the European and Anglo-American public library sector. All previous conferences, as ideal occasions for high-quality professional debates, have been devoted to carefully selected professionally relevant themes. From 2003 to 2009, the conference was held annually, every year at a different venue (in Split, Osijek, Topusko, Plitvice, Lovran, Pula and Šibenik), while in 2011 it started to be held bi-annually as a three-day conference, its host cities from that year on being Sveti Martin na Muri, Zadar, Tuheljske Toplice and, finally, Crikvenica. All conferences so far included the participation of foreign professionals, while their dynamic programmes consisted

of various types of presentations, ranging from plenary and invited, through Pecha Kucha and poster presentations, to workshops and panel discussions. All presentations remain permanently recorded as part of conference proceedings published for each conference. Since 2011, the Conference has its [website](#), and in 2013 it got its visual identity through the introduction of a recognisable logo. The Conference is regularly supported by central public libraries operating in local communities hosting the Conference, since it enables the promotion of their local cultures, but also provides opportunities for presenting the professional accomplishments of library professionals at both the local and national levels. Acting as the Library's continuous partner in the organisation of the Conference is the [Croatian Library Association's](#) Public Libraries Section, which regularly provides its professional assistance in the preparation of the Conference. The support of the [Croatian Ministry of Culture](#) cannot be overstated here, since the regular holding of the Conference would hardly be possible without the financial resources that the Ministry provides for this purpose.

Also acting as one of the co-organisers of the 2017, 11th Conference, was [Crikvenica Town Library](#). Thus, an old, 1925 postcard of Crikvenica, preserved as part of the [NSK Print Collection](#), was used as part of the Crikvenica conference visuals. As a novelty, the partners and members of this latest conference's Programme Committee were our colleagues from the [National and University Library in Ljubljana](#) (*Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana*, NUK) and the [Slovenian Library Association](#) (*Zveza bibliotekarskih društev Slovenije*, ZBDS), and that as a result of a close cooperation between the Libraries and Librarianship Development Division of the National and University Library in Zagreb and the [Slovenian Library Network Development Centre](#), operating as part of the National and University Library in Ljubljana. The conference theme, *Public Library Network – Cooperation in the Development of Digital Services and Public Presentation*, selected in collaboration with the heads of the Croatian central county public library offices and coordinators of the Slovenian central regional libraries, spotlighted the need for building a stronger national and international cooperation aimed at a better linking of public libraries in the digital environment and providing a platform for the exchange of professional experiences and joint library projects.



Hotel Omorika u Crikvenici. / Omorika Hotel in Crikvenica, the 11th Croatian Conference on Public Libraries venue.



Plakat i pozivnica za svečano otvorenje Savjetovanja. / The 11th Croatian Conference on Public Libraries poster and invitation to the conference's opening ceremony.

The conference programme was organised through eight thematic sections, i.e. *E-librarianship (e-publications, e-books, e-reading culture)*; *Library networking models in the digital environment*; *The role of library websites in enabling library accessibility and promotion*; *Cooperation in the development of digital services and public presentation*; *Cooperation, communication, digitisation*; *Cooperation projects, system and portals*; *Events and campaigns*. It was attended by 188 participants and consisted of altogether 40 presentations (of which 5 were plenary, 2 invited, 19 selected and 14 Pecha Kucha presentations), with a panel discussion entitled *Advocating Public Libraries as Key Partners in Achieving UN 2030 Agenda for Sustainable Development*, held in the Conference's closing section and organised in cooperation with the

Commission for Advocacy and Commission for Public Libraries of the Croatian Library Association.

The very number of selected presentations (33 of altogether 40) clearly showed that the selected conference theme is equally relevant and interesting in both Croatia and Slovenia and that there is a great interest in and need for a better visibility of public libraries in the digital environment which should be achieved through the organisation and implementation of various joint projects and specially designed programmes, as well as through further developing e-services. Apart from presenting the Croatian public library system, several plenary presentations also provided an overview of public library systems in the Netherlands and Slovenia, showing that all three systems share quite a number of similarities as well as problems in

terms of spreading their national public library networks, in which context cooperation between libraries and their founders and funders has to be improved. Similarly, they all also require an initiative on their respective national levels focusing on the development and adoption of new library acts and the related improved legal regulations.

The presentation of Jeroen de Boer, from [Library Service Friesland \(Bibliotheekservice Fryslân, BSF\)](#), in which he spoke about the experiences of the Dutch public libraries regarding their systematic encouragement of innovation in libraries through the organisation of the so-called communities of practice (CoPs) for specific areas of library activity, aroused great interest. Librarians in each of these CoPs share experiences relevant to their specific area and in this way make decisions concerning that area's future development. This includes the organisation of innovative programmes focusing on the development of creative, technical and entrepreneurial skills of children and young adults, such as [FryskLab](#), Europe's first official library FabLab, or "*fabrication laboratory*", and BSF's award-winning project operating from a truck formerly used as a bookmobile and organising exciting and stimulating workshops for children and young people across Friesland. Furthermore, the conference participants also found interesting the experience of the Dutch public libraries with a growing number of volunteers taking part in library programmes and activities, as a result of a continuously decreasing number of professional librarians working in libraries, which is a trend that has been observed in Croatia and Slovenia as well.

Colleagues from Slovenia presented Slovenia's experiences from working out the national development strategy for public libraries, the so-called "proactive public libraries" strategy, which focuses on the development of local communities and takes the indicators of that development as the basis for evaluating public library activity.

As to the latest developments in the Croatian library system, the conference programme included the presentation of a new type of online library service currently being introduced, i.e. a system for gathering and providing unique electronic access to statistical data on library activity on the national level ([Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica](#)). It was concluded that after data on library holdings are added to it in 2018, the system will become fully operational and offer unlimited public access to all statistical data on all types of libraries in Croatia. It was also emphasised that further efforts are necessary for the improvement of mutual cooperation between libraries concerning the issues of the organisation, public presentation and promotion of all types of resources held in library collections, ranging from tradi-

tional holdings to e-resources. In this context, the presence of libraries on the internet as modern institutions providing easy access to all information regarding their resources and services of potential interest to their users, founders/funders and the wider public, is of crucial significance. The programme included the presentation of a strategy for helping readers develop and embrace the culture of e-reading, also highlighting here the importance of cooperation between librarians and publishers and the use of technology as an indispensable prerequisite for the development of e-lending library services. It was further concluded that additional efforts are needed for the setting up of joint systems and platforms offering library e-services at the national level and enabling library visibility in the digital environment, since only in this way full use can be made of all the possibilities accompanying the digitisation of library resources in local history collections and of Croatia's cultural heritage in general. Similarly, such systems and platforms may make more widely accessible various public library databases and serve as a permanent basis for the development of new user services. Thus, further cooperation and exchange of experiences is needed between the professionals working on the development of Croatian Public Libraries Online (*Portal narodnih knjižnica*), a web portal developed by the [Zagreb City Libraries](#) public library network, and those working on the setting up of the Central Public Library System (*Središnji sustav za narodne knjižnice*, SSNK), which is being developed by the National and University Library in Zagreb, so that efficient coordination between these two systems results in the availability of all public library data and resources in one place as well as a strong presence of all Croatian public libraries in the online environment. A number of innovative library programmes, projects and services available in the online environment to both library users and the wider public were presented, along with several models for international library cooperation as a way of contributing to the spreading and raising of awareness about the significance of intercultural connectedness and tolerance. An agreement was reached on further cooperation between Croatian and Slovenian librarians for the purpose of making their public libraries as visible as possible in the digital environment. In presentations delivered as part of the thematic section devoted to library events and campaigns, the speakers emphasised the importance of the adequate organisation and a systematic approach to the preparation of library events and campaigns addressing various issues relevant for communities that libraries operate as part of, since such activities greatly contribute to their better recognisability among the public.

The Conference closed with a panel discussion focus-

ing on public libraries as key partners in achieving the [United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development](#). Participants in the discussion provided guidelines for publicly advocating the role of public libraries in the realisation of this enormously important agenda, also presenting the [International Advocacy Programme](#) (IAP), which is run by the [International Federation of Library Associations and Institutions](#) (IFLA) for the purpose of providing support to the advocates and promoters of the role of libraries in the context of the realisation of the UN 2030 Agenda. The Croatian translation of [Access and opportunity for all: how libraries contribute to the United Nations 2030 Agenda](#) (*Pristup i mogućnost za sve: kako knjižnice mogu doprinijeti ostvarivanju UN-ove Agende 2030.*), IFLA's document presenting in detail each of the Agenda's 17 sustainable development goals (SDGs) and the related best practice examples from libraries around the world, was also presented. The participants highlighted the importance of a carefully thought out strategic approach to public advocacy in this context and well-coordinated joint efforts of librarians around the world aimed at decision-makers, both at the local and national levels. The objective of this panel discussion was to connect librarians and strengthen their cooperation in the realisation of high-quality programmes that will make public libraries more recognisable as key partners in the achievement of the Agenda's goals. The activities of the Croatian representatives in [IFLA Global Vision Discussion](#), the Federation's [special initiative](#) aimed at working out the development strategy for the global library community in

relation to global social challenges and the future role of libraries in this context, were also presented.

With each new conference, efforts are made to update its programme, and novelties in terms of its organisation are regularly introduced. Thus, at the 2017 conference the programme included the screening of two short films promoting Croatian and Slovenian libraries respectively and arrangements were made concerning the organisation of a new film session aimed at the presentation of libraries and their activities which will be included in the programme of the next conference. Another novelty was the evaluation form that the conference participants were invited to fill out, thus providing feedback to be used for the purpose of improving the conference's content and organisation as well as for determining its future activities. The results of this survey will be made available at the [Conference website](#). At the conference, an announcement was also made about the publication of the conference proceedings for the previous, 10th Croatian Conference on Public Libraries, which was held in Tuheljske Toplice in 2015. As it is customary that upon the closing of the conference a visit to a cultural event is organised, the 2017 conference participants attended the opening ceremony of the [2017 Croatian Book Month](#), the central annual event for Croatia's national library sector. Afterwards, they visited the [Crikvenica Town Museum](#), where they had the opportunity to get better acquainted with Crikvenica, whose library should be relocated to a new building until the end of 2018.



Sudionici na otvorenju Mjeseca knjige 2017. u Crikvenici. / The conference participants at the opening ceremony of the *Croatian Book Month 2017* in Crikvenica.

Pozdrav iz Zagreba – prva mobilna aplikacija Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu



Sudionici na predstavljanju mobilne aplikacije *Pozdrav iz Zagreba*. / Presentation of the NSK mobile application *Greetings from Zagreb*.

Mobilna aplikacija [Pozdrav iz Zagreba](#) izrađena je u [Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu](#) u 2017. godini, u sklopu istoimena projekta, uz novčanu potporu [Turističke zajednice Grada Zagreba](#) i tehničku izvedbu tvrtke Plava tvornica. Uži tim Projekta sačinjavali su dr. sc. Sofija Klarin Zadravec, Dragana Koljenik i Darko Čižmek, a suradnici na Projektu bili su i mr. sc. Tamara Ilić Olujić, dr. sc. Mira Miletić Drder, Karolina Holub, Maja Priselac, kao i ostali kolege te ostale kolegice, koji su svojim radom pridonijeli kvaliteti provedbe i predstavljanja Projekta.

Uz dugogodišnje iskustvo u digitalizaciji, uspostavi sustava digitalne knjižnice te izradbi virtualnih izložaba, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu sve se više okreće novim mogućnostima koje pruža digitalna tehnologija u predstavljanju i popularizaciji kulturne baštine, ali i vlastitih digitalnih proizvoda, kao što je središnji portal digitalne građe [Digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#). S tom svrhom odlučeno je da se izradi mobilna aplikacija *Pozdrav iz Zagreba* kao inovativan digitalni proizvod koji promiče digitalne zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a korištenjem digitaliziranih starih razglednica iz Grafičke zbirke NSK, povezuje kulturnu baštinu i turizam te promiče ljepote našega glavnog grada. Time se željelo pokazati koliko su kultura i turizam povezani te kako baštinske ustanove mogu pridonijeti jačanju hrvatskoga gospodarstva korištenjem suvremenih tehnoloških rješenja.

Stare su razglednice Zagreba odabrane za Projekt jer predstavljaju sjećanje na prethodna vremena, prikazuju zaustavljene trenutke svagdašnjice na zagrebačkim ulicama, trgovima i parkovima, ali i svjedoče opću ljudsku potrebu za komunikacijom. Korisnik aplikacije može, uz šetnju Zagrebom, otkrivati prošlost njegovih privlačnih mjesta, poslati digitalnu razglednicu obitelji i prijateljima ili otkriti više o duhu Zagreba preko ostalih funkcionalnosti koje nudi aplikacija. Aplikacija je dostupna na hrvatskome i engleskome jeziku, a postoje i mogućnosti njezine daljnje doradbe. Kako je riječ o prvoj mobilnoj aplikaciji neke knjižnice u Hrvatskoj, iskustvo stečeno tijekom njezine izradbe bit će temelj za daljnji nastavak rada na takvoj primjeni tehnologije u knjižnicama i ostalim baštinskim ustanovama.

Aplikacija je službeno predstavljena 15. prosinca 2017. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te je potaknula zanimanje medija. Predstavljanje je popraćeno s više od 50 medijskih objava, uključujući tiskane medije, radio, TV i mrežne portale. Medijska popraćenost nakon pokretanja aplikacije povećala je vidljivost Knjižnice i njezinih digitalnih zbiraka te digitalizacijskih projekata u široj javnosti, što je bio jedan od ciljeva Projekta. Stvorila je temelje i za međupodručnu suradnju te nova suradništva. Kao promidžbena potpora aplikaciji izrađen je i [portal Pozdrav iz Zagreba](#) preko programske podrške otvorena koda.

Greetings from Zagreb: NSK launches its first mobile application

Greetings from Zagreb, the first mobile application launched by the National and University Library in Zagreb, was developed in 2017 as part of the homonymous project run through the Library's cooperation with the [Blue factory](#) IT company, with the support of the [Zagreb Tourist Board](#). The project was headed by Sofija Klarin Zadravec, Dragana Koljenik and Darko Čižmek, who closely collaborated with the representatives of the Library's various collections and departments such as Tamara Ilić Olujić, Mira Miletić Drder, Karolina Holub and Maja Priselac, along with several other Library's staff members also included in the application's development. As a result of its long-standing experience with digitisation, the development of the national digital library system and virtual exhibitions, the National and University Library in Zagreb is increasingly using opportunities made available by digital technologies in presenting and popularising valuable cultural heritage that it preserves, as well as its digital products, such as [NSK Digital Collections](#), the Library's web portal bringing together in one place all of its digital resources. *Greetings from Zagreb*, as an innovative digital product promoting the Library's digital resources by using the digitised versions of old postcards from the [NSK Print Collection](#), intertwines culture with tourism and thus efficiently promotes Zagreb, the capital of Croatia, as an attractive destination to visit and learn plenty about. This shows how heritage institutions can contribute to the strengthening of the Croatian economy through using modern technological solutions.

The selected old postcards of Zagreb vividly bring back the memories of times gone by, showing images with captured moments of what was once everyday life on the streets of Zagreb, in its squares and parks, at the same time featuring as evidence of the deeply rooted human need for communication. On their virtual walk through Zagreb, the application users may discover the history of its attractive sights, send a digital postcard to their family and friends and find out more about the spirit of Zagreb by using all the other features of the application. *Greetings from Zagreb* is available in Croatian and English and may be further developed and upgraded. Since it is the first such application in the Croatian national library sector, the experience gained through its development will be used as the basis for further activities aimed at implementing modern digital technologies in libraries and other heritage institutions.

The application was officially launched on 15 December 2017, attracting a great deal of attention of the media, including coverage by the press, radio, television and web portals. This, along with the announced setting up of the accompanying homonymous web portal using open source software, has already enhanced the Library's visibility among the wider public, along with the visibility of its digital collections and digitisation projects, which was one of the objectives of the *Greetings from Zagreb* project. With the basis this project has provided for cross-disciplinary collaboration and new partnerships, exciting new developments may surely be expected in Croatia's heritage sector.



Knjižničarska savjetnica za razvoj digitalne knjižnice NSK dr. sc. Sofija Klarin Zadravec, autorica projekta *Pozdrav iz Zagreba* / NSK Digital Library Adviser Sofija Klarin Zadravec, head of the NSK *Greetings from Zagreb* project.



Djelatnica Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo NSK Dragana Koljenik, suautorica projekta *Pozdrav iz Zagreba*. / Dragana Koljenik, from the Croatian Institute for Librarianship, co-author of the NSK *Greetings from Zagreb* project.

Predavanje izv. prof. dr. sc. Gillian Hallam s Tehnološkoga sveučilišta Queensland o informacijskoj i digitalnoj pismenosti

{ Predavanje izv. prof. dr. sc. [Gillian Hallam](#) s [Tehnološkoga sveučilišta Queensland u Brisbanu u Australiji](#) pod naslovom „[Je li digitalna disrupcija nova stvarnost?: Izgradnja uspješne budućnosti na temeljima informacijske i digitalne pismenosti](#)“ („*Is digital disruption the new normal?: Building a successful future through information and digital literacy*“) održalo se u seminarskoj dvorani Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 13. rujna 2017. godine. Predavanje je organizirala Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uz potporu Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Hrvatska knjižničarska zajednica drugi je put imala priliku i čast pomnije se upoznati s radom, postignućima i vizijom ugledne knjižničarke i znanstvenice nakon što je ona hrvatskoj stručnoj zajednici predstavljena u razgovoru koji je vodila dr. sc. Dijana Machala, knjižničarska savjetnica za knjižnično-informacijski sustav u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo [Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#) za [dvo broj 11 – 12 časopisa Glas@nsk.hr 2012. godine](#).

U svojem je izlaganju na engleskome jeziku predavačica objasnila pojam *digitalna disrupcija* koji podrazumijeva brze, preobražavajuće promjene, omogućene razvojem digitalnih tehnologija, kao i njihov učinak, koji je istodobno izazov, ali i prijatna, na uspostavljene načine poslovanja. Govorila je o informacijskome okruženju u kojem živimo i radimo te o bitnosti stjecanja digitalnih vještina, odnosno digitalne pismenosti. Istaknula je kako je digitalna disrupcija prisutna u sredini u kojoj živimo. Predočila je objavljene rezultate nekoliko nedavno provedenih istraživanja koja razmatraju znatan utjecaj tehnologije na budućnost rada u Australiji jer je predviđeno kako će tijekom sljedećih 10 do 15 godina 44 posto današnjih poslova biti zastarjelo, dok će se sve veći broj njih obavljati *online*. Rezultati istraživanja, također, potvrđuju kako, unatoč napretku tehnologije, digitalna pismenost u obrazovnome sustavu opada. Objasnila je kako tehnologija istodobno stvara brojne nove mogućnosti, navodeći kako će današnja djeca raditi na poslovima koji još i ne postoje. Potaknula je na razmišljanje o tome kakvo značenje imaju navedene spoznaje za obrazovanje i mogućnost zapošljavanja te kako se mladi najbolje mogu pripremiti za neizvjesnu budućnost. Sveučilišna profesorica govorila je o vještinama koje studenti trebaju imati kako bi osjećali samopouzdanje te kako bi kreativno učili i radili u digitalnome svijetu. Smatra kako su dramatične promjene u modelima pretraživanja informacija te međusobni odnosi studenata i znanstvenika s digitalnim informacijskim izvorima, koji utječu na način njihova razmišljanja, tumačenja i komuniciranja ideja, doveli do potrebe da o informacijskoj pismenosti potpuno drukčije razmišljamo. Predavačica je istaknula strateške pristupe koje je usvojila [knjižnica Tehnološkoga sveučilišta Queensland](#) kako bi

skrenula pozornost na bitnost razvoja specifičnih područja digitalnih praksa radi povećanja zapošljavanja diplomanata u svijetu koji se stalno mijenja, naglašavajući pritom bitnu ulogu knjižničara u sadašnjosti, ali i budućnosti.

Izv. prof. dr. sc. Gillian Hallam voditeljica je programa informacijske i digitalne pismenosti knjižnice Tehnološkoga sveučilišta Queensland u Brisbaneu u Australiji. Odgovorna je za strateški okvir informacijske i digitalne pismenosti, čija je svrha oblikovanje politike i prakse Knjižnice radi potpore visokokvalitetna učenja i istraživanja u suvremenome akademskom svijetu. Kao priznanje za svoju akademsku karijeru pedagoga, istraživačice i savjetnice u knjižničarskome i informacijskome području dr. sc. Hallam imenovana je profesoricom Tehnološkoga sveučilišta Queensland u Brisbaneu. Ona je bivša predsjednica [Australškoga knjižničarskog i informacijskoga društva](#) (Australian Library and Information Association – ALIA) te vodeća instruktorka pri [Međunarodnome udruženju knjižničarskih društava i ustanova](#) (IFLA) za razvoj i širenje programa za učenje u području knjižnica širom svijeta. Životopis izv. prof. dr. sc. Gillian Hallam, pojedinih o njezinu radu i poučavanju te objavljeni radovi dostupni su [na mrežnome mjestu Tehnološkoga sveučilišta Queensland](#). Prezentacija održanoga predavanja dostupna je [na mrežnome mjestu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#), a videozapis održanoga predavanja može se pregledati [na YouTube kanalu Knjižnice](#).

Posjet ugledne gošće, izv. prof. dr. sc. Gillian Hallam, bila je iznimna prilika da se knjižničarska zajednica u Hrvatskoj, a ponajprije stručnjaci iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, upoznaju s jednom od suvremenih tema razvijenoga društva širom svijeta, ali i u području knjižničarstva, stvore o njoj vlastita stajališta i razviju nove ideje za mogućnost njezina razvoja u Hrvatskoj te ostvare poveznice, kao i buduću suradnju s istaknutom knjižničarskom stručnjakinjom i znanstvenicom.

A lecture by Dr Gillian Hallam from the Queensland University of Technology on information and digital literacy

{ *“Is digital disruption the new normal?: Building a successful future through information and digital literacy”*, a lecture by Dr [Gillian Hallam](#), Adjunct Professor at the [Queensland University of Technology](#), jointly organised by the National and University Library in Zagreb and the Croatian Library Association, was held at the Library on 13 September 2017.



Izv. prof. dr. sc. Gillian Hallam s Tehnološkoga sveučilišta Queensland. / Dr Gillian Hallam, Adjunct Professor at the Queensland University of Technology, at the lecture she delivered at the National and University Library in Zagreb.

The holding of this lecture was the second time that the Croatian library community had both the honour and opportunity to get better acquainted with the work, professional accomplishments and vision of this prominent librarian and researcher. Namely, Dr Hallam was first introduced to the Croatian librarians in an interview conducted by NSK Library Adviser at the Croatian Institute for Librarianship Dijana Machala and published in the 2012 [11th-12th double issue](#) of *The Voice of NSK*.

In her lecture, Dr Hallam explained in detail the concept of *digital disruption*, which implies fast, transformational developments brought about by the

advancement of digital technologies, also including their impact, which poses both a challenge and a threat to the well-established structure and dynamics in all areas of human activity. Describing the information environment in which we live and work, Dr Hallam emphasised the significance of acquiring digital skills, i.e. digital literacy. Presenting the examples of the impact of digital disruption on contemporary society, she provided an overview of the results of recent surveys on the considerable impact of technology on the future of labour in Australia, according to which 44 per cent of today's jobs will become outdated over the next 10 to 15 years, while over that same period a number of jobs performed online will continue to grow. The results of the same surveys indicate that, regardless of technological progress, digital literacy in the educational system is on the decline. Explaining how technology at the same time constantly creates new possibilities, Dr Hallam stated that today's children will work in jobs that are currently not even in existence. She further analysed the relevance of these insights with regard to education and employability, along with presenting the best ways for the younger population to prepare for the uncertain future. The professor talked about the skills that university students should have in order to feel self-confident and be able to learn and work in a creative way in the digital world. She further emphasised her belief that it is necessary to entirely re-think information literacy, stating as reasons for this dramatic changes in the information retrieval models and current interactions among university students and researchers in relation to digital information sources which affect their way of thinking, along with how they interpret and communicate ideas. Hallam presented a strategy developed and adopted by the [Queensland University of Technology \(QUT\) Library](#) in order to bring attention to the importance of developing specific areas in digital practices that would result in an improved employability of QUT graduates in a constantly changing world, in which context she highlighted the significant role of librarians, both now and in the future.



Izv. prof. dr. sc. Gillian Hallam s Tehnološkoga sveučilišta Queensland i dr. sc. Dijana Machala, savjetnica za knjižnično-informacijski sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, na predavanju dr. Hallam u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / Dr Gillian Hallam, Adjunct Professor at the Queensland University of Technology, and Dijana Machala, NSK Library Adviser at the Croatian Institute for Librarianship, at the lecture Dr Hallam gave at the National and University Library in Zagreb.

In recognition of her successful academic career as an educator, researcher and adviser in the field of library and information sciences, Gillian Hallam has been appointed Adjunct Professor at QUT, and as such heads the QUT Library's information and digital literacy programme. She is also responsible for the strategic framework for information and digital literacy whose purpose is to develop the Library's policy and the accompanying practice that would support high-quality study and research in the contemporary academic environment. She is a former President of the [Australian Library and Information Association](#) (ALIA) and Core Trainer for [Building Strong Library Associations](#) (BSLA), a special programme of the [International Federation of Library Associations and Institutions](#) (IFLA) aimed at creating strong library associations around the world. Since 2017, she also co-chairs [IFLA Continuing Professional Development and Workplace Learning Section](#) Standing Committee.

The biography of Dr Hallam, including all the details concerning her professional accomplishments, teaching

career and published works are available on the [website of the Queensland University of Technology](#). The presentation on digital disruption she delivered at the National and University Library in Zagreb may be accessed at [the Library's website](#), while a video of the entire lecture she gave on that occasion is available on [the YouTube channel of the National and University Library in Zagreb](#).

The visit of this prominent academic was an exceptional opportunity for the Croatian library community, especially professionals at the National and University Library in Zagreb, to get better acquainted with one of the currently most relevant issues, both in terms of global social developments as well as in terms of the library profession, so that they could form their own attitudes and develop new ideas regarding its significance in Croatia and in this context continue cooperating with this accomplished library specialist and researcher.

Ukratko

Priredio: Ante Livajić

Tribine Zbirke inozemne Croatice



Voditeljica tribine dr. sc. Željka Lovrenčić i književnica i publicistkinja Nela Stipančić Radonić. / Head of the NSK Foreign Croatia Collection Željka Lovrenčić and writer and journalist Nela Stipančić Radonić.

U sklopu [Zbirke inozemne Croatice](#) od svibnja do prosinca 2017. godine održane su četiri tribine vezane uz hrvatske iseljenike, a voditeljica je tribina dr. sc. Željka Lovrenčić. Mnoštvo gostiju raznovrsnih struka govorilo je o tome kako je biti iseljenik, s kojim se teškoćama susreću, žude li za povratkom u domovinu te muči li ih nostalgija. Među istaknutim gostima bio je književnik i novinar Stjepan Šešelj. On se ogledao u mnogim književnim formama – od romana do radiodrama, ali istaknuo je kako najviše voli pjesništvo, jer je pisanjem pjesama započeo svoj spisateljski rad. Jedno je od njegovih najvećih postignuća urednički rad u tjedniku [Hrvatsko slovo](#), naglasivši kako je dio njegova posla u tjedniku i pisanje, prikupljanje sredstava za rad te urednički posao. Književnica, slikarica i fotografkinja Neda Miranda Blažević-Krietzman govorila je o svojem bavljenju slikarstvom i fotografijom, usavršavanju u Berlinu, životu u Sjedinjenim Američkim Državama, nagradama, djelima objavljenima na stranim jezicima, izložbama i dr. Književnik, urednik, prevoditelj i nakladnik Nikola Đuretić govorio je o šezdesetim i početku sedamdesetih godina kada je Zagreb bio mjesto sklono umjetnosti, što se nakon Hrvatskoga proljeća sasvim promijenilo. Ubrzo nakon pada Hrvatskoga proljeća počele su se u Hrvatskoj događati mračne stvari, a on je otišao raditi za BBC u London. Tamo je proveo dva desetljeća i postao je jedan od utemeljitelja londonskoga ogranka [Matice hrvatske](#) te glavni pokretač BBC-jevih emisija na hrvatskome jeziku. Književnica i publi-

cistkinja Nela Stipančić Radonić govorila je o svojem životu u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Njemačkoj, svojem književnom radu, kao i o tome što je potiče da i dalje piše i istražuje. Književnik, prevoditelj i nakladnik Mile Pešorda govorio je o svojem novinarskom radu, kao i suradnji s brojnim književnicima, među kojima se ističu Jure Kaštelan i Dragutin Tadijanović, a o prijateljstvu njih trojice napisao je i pjesmu. Mile Pešorda kao urednik u izdavačkoj kući Veselin Masleša u Sarajevu uredio je i objavio djela Milana Kundere. Poslije ga je upoznao, s njim se sprijatelji te mu je on bio mentor u pisanju doktorske disertacije.

Festival povijesti Kliofest 2017.



Održan Festival povijesti Kliofest 2017. / NSK hosts Kliofest 2017, the 4th Croatian history festival.

Četvrti [Festival povijesti Kliofest 2017.](#) održao se od 10. do 13. svibnja 2017. godine u [Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu](#). Uz okrugle stolove, predstavljanja knjiga i predavanja, posjetitelji Festivala imali su prigodu sudjelovati u nekoliko radionica koje su priredili povjesničari, arhivisti, muzealci i nakladnici, dvije izložbe te jedan mali povijesni kviz – *Kliotest*. Četrdesetak hrvatskih nakladnika izložilo je izdanja iz područja povijesti i srodnih znanosti. Organizatori su Festivala: [Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti](#), Društvo za hrvatsku povjesnicu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, [Hrvatski državni arhiv](#), [Zajednica nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore](#), [Udruga za zaštitu prava nakladnika Zana](#), [Poljska kulturna udruga „Mikolaj Kopernik“](#) i [Hrvatsko etnološko društvo](#).

Međunarodna putujuća izložba Miranda – holokaust Roma

U predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 29. lipnja do 31. kolovoza 2017. godine bila je postav-

ljena međunarodna putujuća izložba *Miranda – holokaust Roma*. Izložbu je osmislio finski umjetnik romskih korijena Veijo Baltzar, a u Hrvatsku je dospjela suradnjom [finske Kreativne udruge za umjetnost i kulturu DROM](#) i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.



Otvorena međunarodna putujuća izložba o holokaustu Roma. / The opening of *Miranda – the Roma Holocaust. Who's afraid of the White Man?*, an international exhibition on the silent genocide against Roma people throughout the Second World War.

Izložba *Miranda – holokaust Roma* govori o tihome genocidu Roma tijekom Drugoga svjetskog rata. Izložba je u Republici Hrvatskoj organizirana pod pokroviteljstvom [Hrvatskoga sabora](#), a potporu njezinoj organizaciji pružili su [Ministarstvo kulture Republike Hrvatske](#) te [Veleslanstvo Republike Finske](#). Izložba je od 2012. do 2017. godine putovala po Finskoj, a početak njezine međunarodne turneje, istodobno je i početak međunarodnoga putujućeg projekta *Kroz Mirandine oči 2017. – 2018.*, u sklopu kojega se izložba i organizira, a za čije je ostvarenje DROM dobio sredstva iz EU programa [Europa za građane](#) te iz švedskoga i norveškoga kulturnog fonda.

Izložba *Aretej ili povijest kao baba vračara – „vječno vraćanje istog“*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 5. srpnja 2017. godine održana je jednodnevna izložba *Aretej ili po-*

vijest kao baba vračara – „vječno vraćanje istog“: iz fundusa NSK: Krležini rukopisi, pisma, dokumenti... Izložba je bila dio programa Festivala Miroslav Krleža, a predstavila je građu na kojoj se temeljilo šesto izdanje Festivala. Posjetitelji ovoga događanja imali su prigodu vidjeti dio rukopisne ostavštine Miroslava Krleže, kao i dio tiskanih izdanja, među kojima su djela *Aretej*, *Pan*, *Balade Petrice Kerempuha*, *Povratak Filipa Latinovicza*, *U agoniji*, *Zastave* i *Razgovori s Krležom* autora Predraga Matvejevića te devet karikatura Miroslava Krleže autora Vanje Radauša iz fonda [Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#).



Goran Matović, ravnatelj Festivala Miroslav Krleža na otvorenju izložbe *Aretej ili povijest kao baba vračara – „vječno vraćanje istog“*. / Director of the Miroslav Krleža Festival Goran Matović at the opening of *Aretheus, or History As an Old Witch: The Eternal Recurrence of the Same*, NSK exhibition held as part of the 6th Miroslav Krleža Festival.

Izložba *Napredak: 1990. – 2015.* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 12. do 29. rujna 2017. godine održana je izložba *Napredak: 1990. – 2015.* Izložba je osmišljena u povodu 115. obljetnice utemeljenja društva, a donijela je retrospektivu izdanja Društva iz fonda Knjižnice, a vezanih uz djelovanje [Hrvatskoga kulturnog društva Napredak](#) od njegove obnove 1990. do 2015. godine. Izložba je organizirana u suradnji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Hrvatskoga kulturnog društva *Napredak*, a organizaciju je novčano poduprlo [Ministarstvo kulture Republike Hrvatske](#). Hrvatsko kulturno društvo *Napredak* utemeljeno je 1902. godine radi pružanja potpore obrazovanju mladih. Društvo je do 1949. godine školovalo ili potpomoglo školovanje približno 16 000 đaka i studenata, među kojima su bili književnik Ivo Andrić i kemičar Vladimir Prelog, poznati dobitnici Nobelove nagrade, ali i mnogi



Otvorena izložba *Napredak 1990. – 2015.* u NSK. / The opening of *Napredak: 1990. – 2015.*, NSK exhibition marking the 115th anniversary of the Croatian cultural society in Bosnia and Herzegovina.

drugi slikari, pjesnici i ostale osobe koje su znatno pridonijele kulturnoj i znanstvenoj baštini ovoga područja. Društvu je 1949. zabranjen rad, a ponovno je pokrenuto 1990. godine. Od tada do danas *Napredak* je podijelio više od 2850 stipendija i potpora, a među suvremenim stipendistima ima poznatih i uspješnih umjetnika, znanstvenika i gospodarstvenika. Društvo ima podružnice u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Austriji, Njemačkoj, Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama.

Održan treći međunarodni znanstveni skup *Knjiga i društvo: socijalna, filološka i intelektualna povijest i sadašnjost knjige*



Doc. dr. sc. Gordan Matas, dr. sc. Tatijana Petrić i Nenad Cambj na otvorenju skupa *Knjiga i društvo: socijalna, filološka i intelektualna povijest i sadašnjost knjige*. / Gordan Matas, Tatijana Petrić and Nenad Cambj at the opening of the 2017 international scientific symposium *The Book and Society: A Social, Philological and Intellectual History of the Book and Its Present*.

Treći međunarodni znanstveni skup *Knjiga i društvo: socijalna, filološka i intelektualna povijest i sadašnjost knjige* održan je u Splitu od 26. do 27. rujna 2017. godine u palači Milesi, u organizaciji [Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu](#) te Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, uz potporu [Književnoga kruga Split](#). Na svečanome otvorenju Skupa govorili su akademik Nenad Cambj, koji je ujedno i predsjednik Književnoga kruga Split, doc. dr. sc. Gordan Matas, prodekan za znanost i međunarodnu suradnju [Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu](#), te dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Skup se održao u sklopu Dvadeset i devete knjige Mediterana, a svrha mu je bila potaknuti raspravu o teorijskim i praktičnim pitanjima vezanima uz ulogu knjige, odnosno potaknuti razgovor o njezinu utjecaju u prošlosti i sadašnjosti te izgledu u budućnosti. Na skupu je održano 38 stručnih predavanja vezanih uz sljedeće teme: *Filološki pristup knjizi, Knjiga i društvo, Književnost i komunikacija knjigom, Knjiga i čitatelj, Globalizacijski procesi i knjiga i Problemi digitalne knjige*.

Izložba *Crteži Huga Conrada von Hötendorfa* iz fonda *Grafičke zbirke NSK*

Izložba *Crteži Huga Conrada von Hötendorfa* iz fonda *Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu* održana je od 5. do 20 listopada 2017. godine u čitaonici [Grafičke zbirke](#). Izložbu je otvorila mr. sc. Tamara Ilić Olujić, voditeljica *Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, a o crtežima i radu Huga Conrada von Hötendorfa govorila je djelatnica Zbirke Vesna Vlašić Jurić, koja je ujedno i autorica izložbe.



Autorica izložbe Vesna Vlašić Jurić na otvorenju izložbe *Crteži Huga Conrada von Hötendorfa* iz fonda *Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. / Vesna Vlašić Jurić, author of the NSK exhibition *Drawings by Hugo Conrad von Hötendorf in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb*.

Održan 13. sajam stipendija i visokoga obrazovanja u NSK

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 17. listopada 2017. godine održan je [13. sajam stipendija i visokoga obrazovanja](#) u organizaciji [Instituta za razvoj obrazovanja](#) (IRO). Zemlja partner ovogodišnjega Sajma bila je Austrija. Na svečanome otvorenju Sajma nazočne su pozdravili mr. sc. Ninoslav Šćukanec, izvršni direktor Instituta za razvoj i obrazovanje, dr. sc. Tatijana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Antonija Gladović, ravnateljica [Agencije za mobilnost i programe EU](#), Jelena Pavičić Vukičević, zamjenica gradonačelnika [Grada Zagreba](#), Andreas Wiedenhoff, veleposlanik Republike Austrije u Republici Hrvatskoj, mr. sc. Marko Pavić, ministar rada i mirovinskoga sustava, te dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica znanosti i obrazovanja. Na 13. sajmu stipendija i visokoga obrazovanja sudjelovalo je više od 60 izlagača iz čak 13 zemalja Europe, Sjeverne Amerike i Azije koji su predstavili svoje studentske programe i programe stipendiranja. Među izlagačima bile su brojne ustanove, uključujući visoka učilišta, ministarstva, jedinice



Održan 13. sajam stipendija i visokoga obrazovanja u NSK. / NSK hosts the 13th Higher Education and Scholarships Fair.

lokalne i regionalne samouprave, tvrtke, zaklade, nevladine udruge, veleposlanstva i inozemne kulturne centre.

Održana 15. međunarodna izložba inovacija ARCA 2017



Održana 15. međunarodna izložba inovacija ARCA 2017. / NSK hosts the 15th International Innovation Exhibition ARCA 2017.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 19. do 21. listopada 2017. godine održani su [15. međunarodna izložba inovacija ARCA 2017](#) i [9. sajam inovacija u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i poljoprivrednoj mehanizaciji AGRO ARCA](#). Tijekom trajanja izložbe i sajma u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu predstavljeno je gotovo 150 inovacija iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije, Poljske, Mađarske, Rumunjske, Kine, Irana i Libanona. Riječ je o inovacijama poduzetnika, akademske i znanstvene zajednice te pojedinaca i istraživačkih skupina okupljenih oko nacionalnih i lokalnih udruženja inovatora.



Predstavljeno faksimilno izdanje *Articvli oli Deili te prave stare vere kerszhanske* u NSK

Faksimilno izdanje *Articvli oli Deili te prave stare vere kerszhanske* s transliteracijom predstavljeno je 31. listopada 2017. godine, na Dan reformacije, u pred-

Prof. dr. sc. Mateo Žagar, urednik izdanja, na predstavljanju faksimilna izdanja *Articvli oli Deili te prave stare vere kerszhanske*. / Editor-in-chief Mateo Žagar at the presentation of a facsimile edition of *Artikli ili Deli stare krstjanske vere*.

vorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Na početku svečanosti okupljene je pozdravila dr. sc. Tati-jana Petrić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, te prof. dr. sc. Peter Kuzmič, dekan Visokoga evanđeoskog teološkog učilišta u Osijeku, a knjigu su predstavili prof. dr. sc. Mateo Žagar, urednik izdanja, akademkinja Anica Nazor, recenzentica izdanja, akademik Josip Bratulić i dr. sc. Stanko Jambrek. Knjiga *Articvli oli Deili te prave stare vere kerszhanske* (Urach, 1562.) jedno je od najzanimljivijih djela uraške tiskare. Riječ je o znamenitoj Trubarovoj redakciji Augsburške vjeroispovijesti koja je otisnuta na glagoljici i prevedena na hrvatski jezik, a autor joj je Philipp Melanchthon, profesor Novoga zavjeta na Sveučilištu u Württembergu te bliski Lutherov prijatelj. Izvorna knjiga, na temelju koje je izrađen pretisak, čuva se u [Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#).

Čitanje ne dolazi u pitanje: održana završna svečanost Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja



Mladi dobitnici nagrada Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja *Čitanje ne dolazi u pitanje*. / Young winners at the awards ceremony of *Every Question Reading Is the Answer*, a national quiz game aimed at the promotion of reading.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 15. studenoga 2017. godine održana je završna svečanost [Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja](#), koji se ove godine održao pod naslovom *Čitanje ne dolazi u pitanje*. Nacionalni kviz za poticanje čitanja provodi se od 1991. godine u narodnim i školskim knjižnicama širom Hrvatske te u školama i kulturnim društvima u iseljeništvu. Iz svake školske i narodne knjižnice širom Hrvatske odabran je jedan pobjednik koji je točno riješio kviz te su u sklopu programa svečanosti izvučeni dobitnici nagrada. Glavna nagrada, koja se sastojala od pametnoga telefona, *otputovala* je u Slatinu, dok su ostali mladi natjecatelji dobili brojne utješne nagrade. Okupljenu djecu, koja su u Knjižnicu pristigla u pratnji knjižničara, profesora i roditelja, u ime domaćina svečanosti pozdravila je djelatnica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Dobrila Zvonarek. U ime Programskoga i Organizacijskoga odbora Mjeseca hrvatske knjige 2017. posjetiteljima se obratila ravnateljica [Knjižnica grada](#)

Zagreba Višnja Cej. Okupljenima se obratila i izaslanica ministrice kulture, načelnica Sektora za muzejsku i knjižničnu djelatnost [Ministarstva kulture Republike Hrvatske](#) Jelena Glavić-Perčin te voditeljica [Hrvatskoga centra za dječju knjigu](#) Ranka Javor. S obzirom na to da su u kvizu sudjelovali i učenici iz Subotice, veselu mnoštvu obratila se i ravnateljica Hrvatske čitaonice iz Subotice Bernadica Ivanković.



Glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić na otvorenju izložbe *Renesansni Faustus Verantius*. / NSK Director General Tatijana Petrić at the opening of the NSK exhibition commemorating Faust Vrančić, the great "Faustus Verantius of the Renaissance".

Izložba *Renesansni Faustus Verantius* u NSK

Izložba *Renesansni Faustus Verantius* bila je postavljena od 6. do 25. studenoga 2017. godine u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Izložba je postavljena u povodu obilježavanja 400. obljetnice smrti Fausta Vrančića, najistaknutijega hrvatskog izumitelja i konstruktora na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće. Na otvorenju su izložbe govorili glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice

u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić, zamjenik glavnoga urednika Večernjega lista Mislav Šimatović, pomoćnica ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Lidija Kralj, prof., državni tajnik u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske dr. sc. Ivica Poljićak i savjetnica predsjednice Republike Hrvatske za društvene djelatnosti i mlade mr. sc. Renata Margaretić Urlić. Nakon pozdravnih govora o izložbi i vrijednosti Fausta Vrančića govorila je znanstvena suradnica na [Odsjeku za povijest prirodnih i matematičkih znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti](#) dr. sc. Marijana Borić, a nakon njezina izlaganja, izložbu je otvorio potomak Fausta Vrančića Vedran Jukić Draganić Vrančić. Temelj izložbe bile su preslike naslovnica najvrjednijih Vrančićevih djela koja u svojem fondu čuva [Zbirka rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#). Za ostvarenje ovoga programa Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu dobila je pokroviteljsku potporu [UNESCO-a](#). Izložba je bila di o programa Mjeseca hrvatske knjige 2017., a ostvarena je uz potporu [Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti](#) i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Izložba *Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*

U Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 12. do 29. prosinca 2017. godine bila je postavljena izložba *Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*. Na otvorenju izložbe okupljene je pozdravila mr. sc. Tamara Ilić Olujić, voditeljica [Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu](#), a o izložbi je govorila njezina autorica Charlotte Maria Frank, djelatnica Grafičke zbirke. Na izložbi su se mogla pogledati sljedeća djela – najstariji ilustrirani filmski plakat iz 1919. za film Brišem i sudim autora Otta Antoninija, *Olimp kino*, tipski plakat za kino koje se nalazilo u Ilici 90 otvoreno krajem 1921., plakat za sovjetsku glazbenu komediju Bogata nevjesta iz 1937., koji je jedan od primjera djelovanja Atelijera Tri i autora Vladimira Mirosavljevića, plakat za film Lisinski koji je snimljen 1944. te je prvi hrvatski dugometražni zvučni igrani film, plakati Zvonimira Faista za filmove Ivan Grozni, Malahov Kurgan i Koncert, plakat inventivna rješenja *VI. filmski festival u Puli* iz 1959., kao i plakat za strano tržište filma Veljka Bulajića *Bitka na Neretvi* iz 1969. godine, kojemu je autor Pablo Picasso. Izložba donosi dva plakata autora Mihajla Arsovskoga, autorski plakat Borisa Bućana iz 1976. za projekcije filmova u Studentskome Centru u Zagrebu, plakat autora Dalibora Martinisa za film *Samo jednom se ljubi* iz 1981. te plakat autora Mirka Ilića za *The 50th Annual Golden Globe Awards* iz 1993. godine.



Otvorena izložba *Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*. / A poster featured as part of the NSK exhibition of a valuable selection of film posters preserved in the Library's Print Collection (*Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*).

In brief

By Ante Livajić

May-December 2017 Open Forum Series of the NSK Foreign Croatica Collection



Voditeljica tribine dr. sc. Željka Lovrenčić i književnik, urednik, nakladnik i prevoditelj Nikola Đuretić. / Head of the NSK Foreign Croatica Collection Željka Lovrenčić and writer, editor, publisher and translator Nikola Đuretić.

From May to December 2017, Foreign Croatica Collection, headed by Željka Lovrenčić, hosted a series of four open forums dedicated to Croatian emigrants. Guests of various professions which presented themselves and their work as part of this special NSK programme spoke about their experiences as emigrants, specific challenges that they have faced as well as their attitudes towards the homeland. One of the guests was writer and journalist Stjepan Šešelj, whose works include a great variety of literary forms ranging from novels to radio plays, but who nevertheless is most fond of poetry, since it was the form he first tried his hand at as a writer. Šešelj also talked about his role as the editor-in-chief of the *Hrvatsko slovo* weekly and singled it out as the greatest among his professional accomplishments. Writer, painter and photographer Neda Miranda Blažević-Krietzman presented her work as a visual artist, talked about her professional training in Berlin, life in the US, her awards, translated works, exhibitions and other experiences and achievements.

Writer, editor, translator and publisher Nikola Đuretić spoke of his memories from the 1960s and the beginning of the 1970s, when Zagreb, the capital of Croatia, was a vibrant urban centre open to art, which drastically changed after the so-called Croatian Spring (*Hrvatsko proljeće*), a cultural and political national movement for an increased economic and political independence of Croatia within former Yugoslavia. Soon after the movement's suppression, amid dark events that then started happening in Croatia, Đuretić left to work for [BBC London](#). There he spent two decades and became one of

the founders of the London branch of [Matica hrvatska](#), an association promoting Croatian national and cultural identity in the fields of art, science, culture and economy, as well as the main initiator of BBC broadcasts in the Croatian language. Writer and journalist Nela Stipančić Radonić talked about her life in Bosnia and Herzegovina, Croatia and Germany, about her literary work and what keeps her writing and researching further. Writer, translator and publisher Mile Pešorda presented his work as a journalist and his cooperation with many renowned Croatian writers, particularly Jure Kaštelan and Dragutin Tadijanović, whose friendship with Pešorda is the subject of one of his poems. As the editor-in-chief at the Sarajevo-based *Veselin Masleša* publishing house, now [Sarajevo Publishing](#), Pešorda edited and published the works of Milan Kundera, who he subsequently met, befriended and had as thesis advisor as part of Pešorda's PhD programme.

NSK hosts *Kliofest 2017*, the 4th Croatian history festival



Održan Festival povijesti Kliofest 2017. / NSK hosts *Kliofest 2017*, the 4th Croatian history festival.

From 10 to 13 May 2017, the National and University Library in Zagreb hosted *Kliofest 2017*, the 4th edition of the Croatian history festival, which it co-organised in cooperation with the [Croatian National Committee for Historical Sciences](#) (*Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti*), Croatian History Society ([Društvo za hrvatsku povijesnicu](#)), [Croatian State Archives](#) (*Hrvatski državni arhiv*), Publishers and Booksellers Association of the [Croatian Chamber of Economy](#) (*Zajednica nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore*), [Publishers' Reprographic Rights Association Zana](#) (*Udruga za zaštitu prava nakladnika "Zana"*), [Mikolaj Kopernik Polish Cultural Association](#) (*Poljska kulturna udruga "Mikolaj Kopernik" u Zagrebu*) and [Croatian Ethnological Society](#) (*Hrvatsko etnološko društvo*). Apart from roundtables, book launches and lectures, the Festival's visitors had the

opportunity to take part in several workshops prepared and led by historians, archivists, museum specialists and publishers. The Festival's rich programme also included two exhibitions and *Kliotest*, a history quiz, while some forty Croatian publishers presented publications in the field of history and affiliated sciences.

Aretheus, or History As an Old Witch: The Eternal Recurrence of the Same: NSK exhibition held as part of the 2017 Miroslav Krleža Festival



Otvorena izložba *Aretej ili povijest kao baba vračara – „vječno vraćanje istog“*. / The opening of *Aretheus, or History As an Old Witch: The Eternal Recurrence of the Same*, NSK exhibition held as part of the 6th Miroslav Krleža Festival.

On 5 July 2017, the National and University Library in Zagreb hosted *Aretheus, or History As an Old Witch: The Eternal Recurrence of the Same*, an exhibition held as part of the [6th Miroslav Krleža Festival](#), an annual festival commemorating one of the most dominant figures in modern Croatian literature, Miroslav Krleža (1893 – 1981). The exhibition visitors could see a selection of valuable Krleža's writings, personal correspondence, documents and major works preserved as part of the Library's [Manuscripts and Old Books Collection](#), such as *Aretheus (Aretej)*, *Pan, Ballads of Petrica Kerempuh (Balade Petrice Kerempuha)*, *The Return of Filip Latinovicz (Povratak Filipa Latinovicza)*, *In Agony (U agoniji)*, *The Banners (Zastave)*, *Conversation with Krleža: Talks Collected by P. Matvejević (Razgovori s Krležom autora Predraga Matvejevića)*, and nine caricatures of Krleža by the great 20th-century Croatian versatile artist Vanja Radauš, preserved in the Library's [Print Collection](#).

NSK hosts *Miranda – the Roma Holocaust. Who's afraid of the White Man?* international exhibition

From 29 June to 31 August 2017, the National and University Library in Zagreb hosted *Miranda – the Roma Holocaust. Who's afraid of the White Man?*, an international exhibition bringing to the attention of the public around the world a tragedy of the silent genocide against Roma people throughout the Second World War. *Miranda*, authored by Veijo Baltzar, a Roma artist based in

Finland, arrived in Croatia through the Library's co-operation with the Finnish Creative Association for Arts and Culture Drom, as part of *Through Miranda's Eyes*, the 2017-2018 cross-disciplinary project funded as part of the EU *Europe for Citizens* programme as well as from the resources provided by Sweden's and Finland's cultural funds. Its display at the National and University Library in Zagreb was organised under the auspices of the Croatian Parliament and its preparation was also supported by the Croatian Ministry of Culture and Embassy of Finland in Croatia.



Autor izložbe *Miranda – holokaust Roma* i predsjednik udruge DROM Veijo Baltzar. / Veijo Baltzar, author of the *Miranda – the Roma Holocaust. Who's afraid of the White Man?* international exhibition and president of the Finnish Creative Association for Arts and Culture Drom.

Napredak: 1990. – 2015.: NSK exhibition marking the 115th anniversary of the Croatian cultural society in Bosnia and Herzegovina



Otvorena izložba *Napredak 1990. – 2015.* u NSK. / The opening of *Napredak: 1990. – 2015.*, NSK exhibition marking the 115th anniversary of the Croatian cultural society in Bosnia and Herzegovina.

From 12 to 29 September 2017, the National and University Library in Zagreb hosted *Napredak: 1990. – 2015.*, an exhibition organised as a way of marking the 115th anniversary of the founding of [HKD Napredak](#), the Croatian cultural society in Bosnia and Herzegovina. The exhibition was organised through the Library's cooperation with HKD Napredak, with the support of the Croatian [Ministry of Culture](#). Although celebrating this centennial anniversary, the exhibition featured a retrospective of the society's more recent publications preserved as part of the NSK collections, focusing on the society's activities and publications since its restoration in 1990. HKD Napredak was established in 1902 with the purpose of providing support for the education of young people. Until its closing owing to its ban by the communist regime of former Yugoslavia in 1949,

the society financially supported the education of some 16,000 children and young people, including the distinguished Croatian and Bosnian writer and Nobel Prize winner Ivo Andrić, and [Vladimir Prelog](#), the Croatian and Swiss chemist and also a winner of the Nobel Prize in Chemistry who shared the award with John W. Cornforth in 1975. Among the society's other beneficiaries have also been many painters, poets and other important and prominent figures who significantly contributed to the cultural and scientific legacy of the entire region. Since its re-establishment in 1990, HKD Napredak has awarded more than 2,850 scholarships and other forms of financial support, whose holders include today famous and successful artists, scientists and businessmen. Operating with headquarters in Bosnia and Herzegovina, the society has its branch offices in Croatia, Austria, Germany, Canada and the US.

Third International Scientific Symposium: *The Book and Society: A Social, Philological and Intellectual History of the Book and Its Present*

The third international scientific symposium [The Book and Society: A Social, Philological and Intellectual History of the Book and Its Present](#) was held on 26 and 27 September 2017 at the Milesi Palace in Split. The symposium was organised by the Department of Croatian Language and Literature of the [Split Faculty of Humanities and Social Sciences](#) and the National and University Library in Zagreb, with the support of the [Split Literary Circle](#). The symposium opened by the introductory addresses of the Fellow of the [Croatian Academy of Sciences and Arts](#) and also President of the Split Literary Circle Nenad Cambj, Associate Dean for Science and International Cooperation at the Split Faculty of Humanities and Social Sciences Gordana Matas and Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić. *The Book and Society* was held as part of the 29th



Izlaganje Ivana Kapeca, djelatnika NSK na skupu *Knjiga i društvo: socijalna, filološka i intelektualna povijest i sadašnjost knjige*. / Ivan Kapec, a member of the NSK Manuscripts and Old Books Collection at the 2017 international scientific symposium *The Book and Society: A Social, Philological and Intellectual History of the Book and Its Present*.

Mediterranean Book Week (*29. Knjiga Mediterana*) for the purpose of addressing both theoretical and practical issues related to the role of the book and opening a dialogue on the impact it has had from the earliest days of its history until the present time, as well as on its future prospects.

The symposium's programme included 38 lectures held as part of the following thematic units – *A Philological Approach towards the Book, The Book and Society, Literature and Communication by Book, The Book and the Reader, Globalisation Processes and the Book, The Digital Book and Its Problems*, etc.

Drawings by Hugo Conrad von Hötendorf in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb



Voditeljica Grafičke zbirke NSK mr. sc. Tamara Ilić Olujić i autorica izložbe Vesna Vlašić Jurić na otvorenju izložbe *Crteži Huga Conrada von Hötendorfa iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. / Head of the NSK Print Collection Tamara Ilić Olujić and Vesna Vlašić Jurić, author of the NSK exhibition *Drawings by Hugo Conrad von Hötendorf in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb*.

From 5 to 20 October 2017, the National and University Library in Zagreb organised and hosted [Drawings by Hugo Conrad von Hötendorf in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb](#), an exhibition featuring the works of Hugo von Hötendorf, a 19th-century Croatian painter of German descent. The exhibition was opened by Head of the NSK [Print Collection](#) Tamara Ilić Olujić, and presented by Vesna Vlašić Jurić, a member of the Collection's staff and also the author of the exhibition.

13th Higher Education and Scholarships Fair

On 17 October 2017, the National and University Library in Zagreb hosted the [13th Higher Education and Scholarships Fair](#), organised by the [Institute for the Development of Education](#) (*Institut za razvoj obrazovanja, IRO*). The partner country at this year's Fair was Austria. The Fair's opening ceremony included addresses by Executive Director of the Institute for the Development



Održan 13. sajam stipendija i visokoga obrazovanja u NSK. / NSK hosts the 13th Higher Education and Scholarships Fair.

of Education Ninoslav Šćukanec, Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić, Director of [Agency for Mobility and EU Programmes](#) Antonija Gladović, Deputy Mayor of the City of Zagreb Jelena Pavičić Vukičević, Ambassador of the Republic of Austria to the Republic of Croatia Andreas Wiedenhoff, Minister of Labour and Pension System Marko Pavić and Minister of Science and Education Blaženka Divjak. [The Fair's programme](#) introduced over 60 exhibitors from as many as 13 countries from Europe, North America and Asia which presented their educational and scholarship opportunities. The exhibitors included a wide array of institutions, such as institutions of higher education, ministries, local and regional government institutions, companies, foundations, nongovernmental organisations, embassies and cultural centres.

15th International Innovation Exhibition ARCA 2017



Održana 15. međunarodna izložba inovacija ARCA 2017. / NSK hosts the 15th International Innovation Exhibition ARCA 2017.

From 19 to 21 October 2017, the National and University Library in Zagreb hosted the [15th International Innovation Exhibition ARCA 2017](#) and [9th AGRO ARCA](#), the fair presenting the latest products, services and technologies in the fields of agriculture and food industry. [The three-day exhibition-and-fair programme](#) presented almost 150 innovations developed by individuals and research teams of various national associations from Cro-

atia, Bosnia and Herzegovina, Slovenia, Serbia, Poland, Hungary, Romania, China, Iran and Lebanon.

Artikuli ili Deli stare krstjanske vere: NSK presents a facsimile edition of a valuable work of Croatian Glagolitic heritage



Predstavljeno faksimilno izdanje *Articvli oli Delii te prave stare vere kerszhanske* u NSK. / The presentation of *Artikuli ili Deli stare krstjanske vere*, a facsimile edition of a valuable 16th-century work of Croatian Glagolitic heritage.

As a way of marking Reformation Day, on 31 October 2017, the National and University Library in Zagreb hosted the [presentation](#) of a facsimile edition and the accompanying transliteration of [Artikuli ili Deli stare krstjanske vere](#), a valuable 16th-century work printed in the Glagolitic alphabet. The presentation was opened by Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić and Dean of the [Evangelical Theological Seminary in Osijek](#) Peter Kuzmič, while the edition was presented in greater detail by its editor-in-chief Professor Mateo Žagar, Fellows of the [Croatian Academy of Sciences and Arts](#) Josip Bratulić and Anica Nazor, who is also the edition's consulting editor, and Stanko Jambrek from the [Biblical Institute in Zagreb](#). Printed in 1562, *Artikuli ili Deli stare krstjanske vere* represents one of the most interesting works of the Urach printing house. It is essentially the Croatian translation in the Glagolitic alphabet by Anton Dalmatin and Stipan Konzul of the *Augsburg Confession* (*Confessio Augustana*) by Philipp Melanchthon, a notable German Lutheran reformer, professor at the University of Wittenberg and a close friend of Martin Luther, which significantly relies on the Slovenian translation of the same work by Primož Trubar. The original copy of *Artikuli* used in the publication of this facsimile edition, along with a copy of its Cyrillic edition, is preserved at the [Manuscripts and Old Books Collection of the National and University Library in Zagreb](#).

To Every Question Reading Is the Answer: NSK hosts the awards ceremony of a national quiz game aimed at the promotion of reading



Održana završna svečanost Nacionalnoga kviza za poticanje čitanja *Čitanje ne dolazi u pitanje*. / The closing ceremony of *To Every Question Reading Is the Answer*, a national quiz game aimed at the promotion of reading.

On 15 November 2017, the National and University Library in Zagreb hosted the closing ceremony of the [2017 Croatian Book Month](#), whose ending coincided with the awards ceremony of *To Every Question Reading Is the Answer* (*Čitanje ne dolazi u pitanje*), a national quiz game aimed at the promotion of reading. The quiz game has been organised in public and school libraries all across Croatia since 1991, also taking place in Croatian schools and cultural associations operating abroad. Each public and school library gets its winner among children that successfully complete the quiz who enters the final competition, where the overall winner is selected by a draw. Apart from the first prize, a smartphone, which was awarded to a lucky quiz participant from Slatina, there were plenty of consolation prizes for other young competitors. The children, who attended the ceremony accompanied by their librarians, teachers and parents, were welcomed by Dobrila Zvonarek, a member of the Croatian Book Month 2017 Programme and Organising Committee. The Committee's President and the Director of the [Zagreb City Libraries](#) public library network Višnja Cej also addressed all the present visitors. Other speakers at the ceremony included Special Envoy of the Croatian Minister of Culture and Head of the Ministry's Museum and Library Activity Sector Jelena Glavić-Perčin and Head of the Croatian centre for children's books (*Hrvatski centar za dječju knjigu*) Ranka Javor. Since quiz participants included schoolchildren from Subotica, the merry crowd was also addressed by Director of the Croatian reading centre (*Hrvatska čitaonica*) in Subotica Bernadica Ivanković.

Faustus Verantius of the Renaissance commemorating the great Croatian inventor

From 6 to 25 November 2017, the National and University Library in Zagreb organised and hosted *Faustus Verantius of the Renaissance* (*Renesansni Faustus Verantius*), an exhibition marking the 400th anniversary of the death of Faust Vrančić (Faustus Verantius), a Croatian polymath, philosopher, theologian and linguist at the turn of the 17th century and one of the most prominent inventors and engineers in Croatia's entire history. The exhibition featured the reprints of the title pages of the most valuable works by Faust Vrančić preserved as part of the Manuscripts and Old Books Collection at the National and University Library in Zagreb.

The exhibition opening ceremony included introductory addresses by Director General of the National and University Library in Zagreb Tatijana Petrić, President of the Croatian Academy of Sciences and Arts Zvonko Kusić, deputy editor-in-chief of the *Večernji list* daily newspaper Mislav Šimatović, Assistant Minister at the Croatian Ministry of Education and Science Lidija Kralj, State Secretary at the Croatian Ministry of Culture Ivica Poljičak and Adviser to the President of the Republic of Croatia for Social Affairs and Youth Renata Margaretić Urlić. The exhibition and its significance were further presented in greater detail by Marijana Borić, Research Associate at the Division for the History of Natural and Mathematical Sciences, Institute for the History and Philosophy of Science of the Croatian Academy of Sciences and Arts, after which the exhibition was opened by Vedran Jukić Draganić Vrančić, the great inventor's descendant. The organisation of this exhibition was funded by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). It was held as part of the *Croatian Book Month 2017* programme, with the support of the Foundation of the Croatian Academy of Sciences and Arts and the Croatian Ministry of Culture.



Znanstvena suradnica na Odsjeku za povijest prirodnih i matematičkih znanosti HAZU dr. sc. Marijana Borić na otvorenju izložbe *Renesansni Faustus Verantius*. / Marijana Borić, Research Associate at the Division for the History of Natural and Mathematical Sciences (Croatian Academy of Sciences and Arts) at the opening of the NSK exhibition commemorating Faust Vrančić.

NSK exhibition featuring a valuable selection of film posters from the Library's Print Collection

From 12 to 29 December 2017, the National and University Library in Zagreb organised and hosted an exhibition featuring a valuable selection of film posters preserved in the Library's Print Collection (*Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*). The exhibition was presented by the Head of the NSK [Print Collection](#) Tamara Ilić Olujić and the exhibition's author Charlotte Maria Frank, who is also one of the members of the Collection's staff.

The exhibition visitors could see a 1919 poster by Otto Antonini which he made for the film *Brišem i sudim*, *Olimp kino*, a cinema poster for a film theatre in Zagreb opened in 1921, *Bogata nevjesta*, a poster by the notable *Atelier Tri* and author Vladimir Mirosavljević made for a homonymous 1937 Soviet musical, *Lisinski*, a poster

made in 1944 for the first Croatian full-length sound feature film, *Ivan Grozni*, *Malahov Kurgan* and *Koncert*, film posters by Zvonimir Faist, *VI filmski festival u Puli*, a poster featuring a creative visual solution for the 1959 edition of the famous [Pula Film Festival](#), the oldest national film festival in the world. Perhaps the highlight of the exhibition was a poster by Pablo Picasso, who painted it in 1969 for the international distribution of *Bitka na Neretvi* (*Battle of Neretva*), a film by internationally acclaimed Montenegro-born Croatian director Veljko Bulajić, as well as a poster by world-famous Mirko Ilić made in 1993 for the 50th Annual Golden Globe Awards. There are also two posters by Mihajlo Arsovski, a poster by notable Croatian artist Boris Bučan made in 1976 for film screenings at the Zagreb Student Centre, and *Samo jednom se ljubi*, a poster by Dalibor Martinis made for a homonymous, cult film in 1981.



Otvorena izložba *Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*. / Posters featured as part of the NSK exhibition of a valuable selection of film posters preserved in the Library's Print Collection (*Filmski plakati iz Grafičke zbirke – izbor iz fonda*).

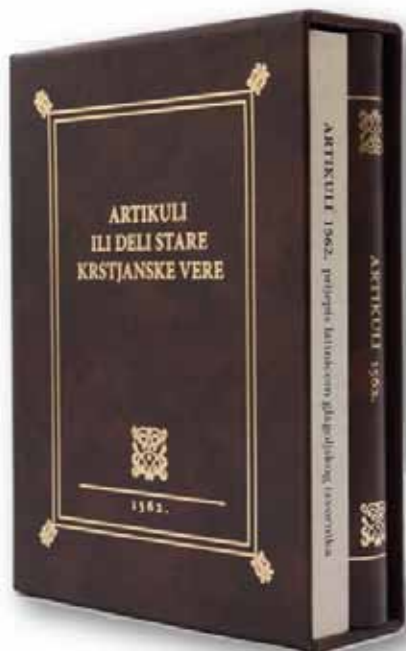
Događanja u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

VRIJEME ODRŽAVANJA	NAZIV DOGAĐANJA	MJESTO ODRŽAVANJA
11. siječnja 2018.	Ciklus tribina na temu inozemne Croatice – gošća književnica i urednica Lana Derkač	Zbirka inozemne Croatice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
1. veljače 2018.	Dodjela Nagrade Anđelko Novaković	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
12. veljače 2018.	Konferencija <i>Digitalna revolucija</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
14. veljače 2018.	Ciklus tribina na temu inozemne Croatice – gošća književnica i prevoditeljica Ljerka Car Matutinović	Zbirka inozemne Croatice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
15. veljače 2018.	Projekcija filma <i>Glas iz ratnoga Dubrovnika 1991.</i>	Seminarska dvorana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
16. veljače 2018.	25. obljetnica Hrvatskoga helsinškog odbora	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
20. – 21. veljače 2018.	Dani otvorenih vrata Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu	Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
22. veljače 2018.	Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
6. – 19. ožujka 2018.	Izložba <i>Book Art in Croatia</i>	Nacionalna i sveučilišna knjižnica Slovenije
13 – 24. ožujka 2018.	Izložba u povodu 100. obljetnice državnosti Litve	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
27. ožujka 2018.	Manifestacija <i>Knjižna booka</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
23. travnja 2018.	Manifestacija <i>Noć knjige</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
26. travnja 2018.	<i>Fiofest 2018.</i> – svečani klapski koncert u čast Dinka Fija	Malo predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
3 – 4. svibnja 2018.	8. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata – D-fest	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
7 – 11. svibnja 2018.	Festival povijesti <i>Kliofest 2018.</i>	Veliko predvorje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
18. svibnja 2018.	Međunarodni stručni skup <i>Službene publikacije u knjižnicama RH</i>	Seminarska dvorana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Upcoming NSK events

TIME	EVENT	PLACE
11 January 2018	Foreign Croatica Open Forum hosting writer and literary editor Lana Derkač	National and University Library in Zagreb, Foreign Croatica Collection
1 February 2018	<i>Anđelko Novaković</i> Award Ceremony	National and University Library in Zagreb, grand lobby
12 February 2018	Conference: <i>Digital Revolution (Digitalna revolucija)</i>	National and University Library in Zagreb, grand lobby
14 February 2018	Foreign Croatica Open Forum hosting writer and translator Ljerka Car Matutinović	National and University Library in Zagreb, Foreign Croatica Collection
15 February 2018	Film screening: <i>Glas iz ratnoga Dubrovnika 1991.</i>	National and University Library in Zagreb (conference hall)
16 February 2018	25 th anniversary of the Croatian Helsinki Committee for Human Rights	National and University Library in Zagreb, grand lobby
20 and 21 February 2018	NSK Doors Open Days	National and University Library in Zagreb
22 February 2018	National and University Library in Zagreb Day	National and University Library in Zagreb, grand lobby
6 – 19 March 2018	Exhibition: <i>Book Art in Croatia</i>	National and University Library, Slovenia
13 – 24 March 2018	Exhibition marking the centenary of the restoration of independence of Lithuania	National and University Library in Zagreb, grand lobby
27 March 2018	Event: <i>Knjižna booka</i>	National and University Library in Zagreb, grand lobby
23 April 2018	<i>Croatian Book Night 2018</i>	National and University Library in Zagreb, grand lobby
26 April 2018	<i>Fiofest 2018</i> , concert in honour of maestro Dinko Fio	National and University Library in Zagreb, side lobby
3 and 4 May 2018	Eight Festival of Croatian Digitisation Projects	National and University Library in Zagreb, grand lobby
7 – 11 May 2018	Croatian history festival <i>Kliofest 2018</i>	National and University Library in Zagreb, grand lobby
18 May 2018	International Scientific Symposium: <i>Official Publications in Croatian Libraries</i>	National and University Library in Zagreb (conference hall)

Nova izdanja NSK / Latest NSK publications



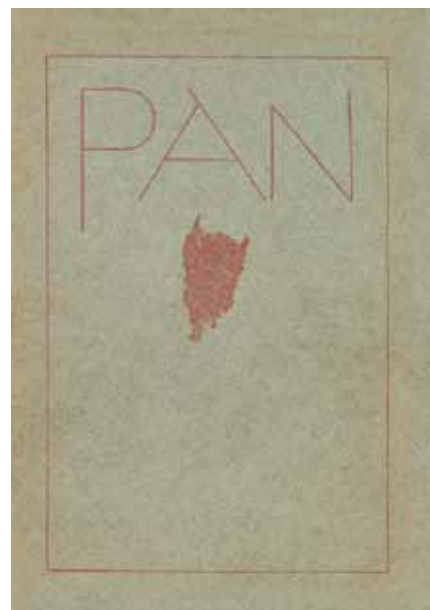
Artikuli ili deli prave stare krstjanske vere (Urach, 1562.) – faksimilno izdanje prema primjerku koji se čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu pod signaturom R II A–8°–II s latiničnim prijepisom.

Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ; Osijek, Visoko evanđeosko teološko učilište u Osijeku, 2017., ISBN 9789535001638 (NSK) ; 9789536110216 (VETU).



Bibliografija radova s područja hrvatskoga visokoškolskog i specijalnoga knjižničarstva : 1950. – 2015.

Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2017., ISBN 9789535001676.



Pan – Miroslav Krleža (Zagreb, 1917.) – faksimilno izdanje prema primjerku iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod signaturom 67.649. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Naklada Jesenski i Turk, Teatar poezije – Festival Miroslav Krleža, 2017., ISBN 9789535001607 (NSK) ; 9789532228175 (Jesenski i Turk).



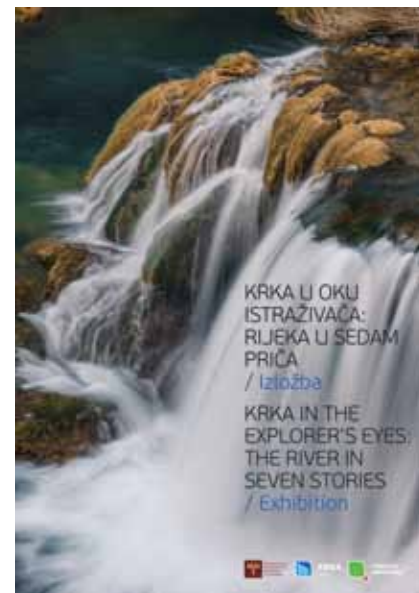
Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“ u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u povodu obilježavanja 115. obljetnice utemeljenja.

Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2017., ISBN 9789535001614.



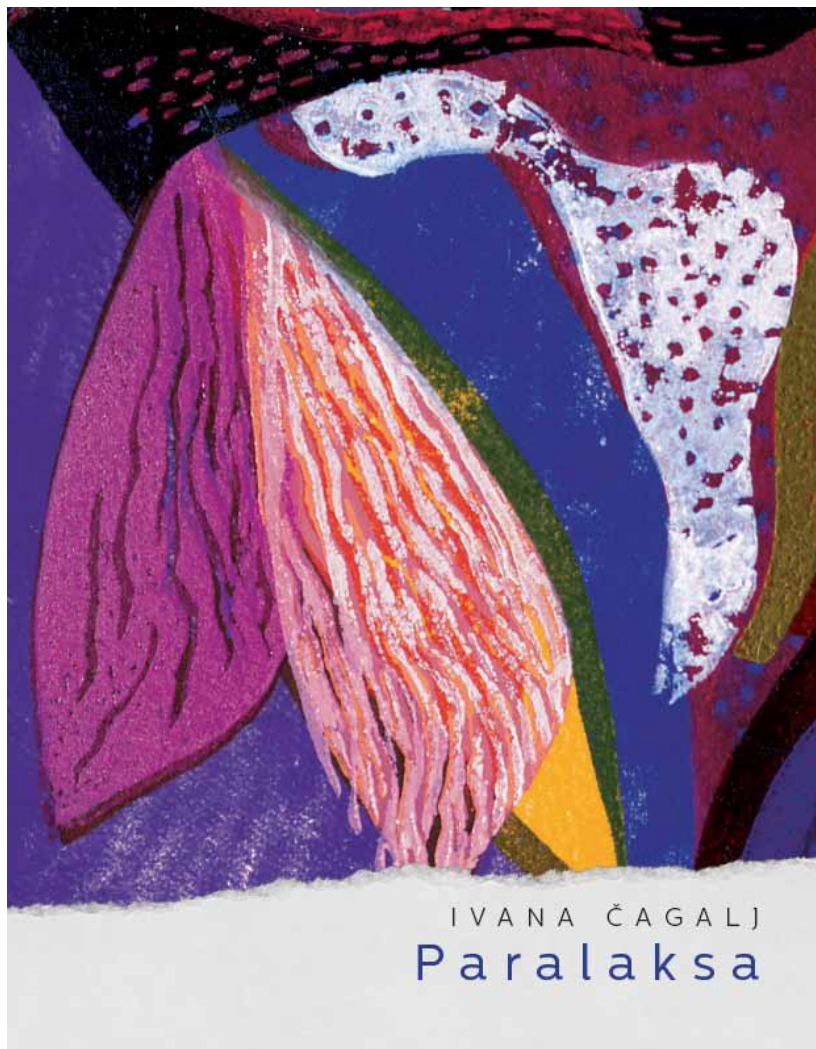
Vrednovanje djelatnosti narodnih knjižnica : zbornik radova 10. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj.

Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2017., ISBN 9789535001683.



Krka u oku istraživača: rijeka u sedam priča = *Krka in the explorer's eyes: the river in seven stories.*

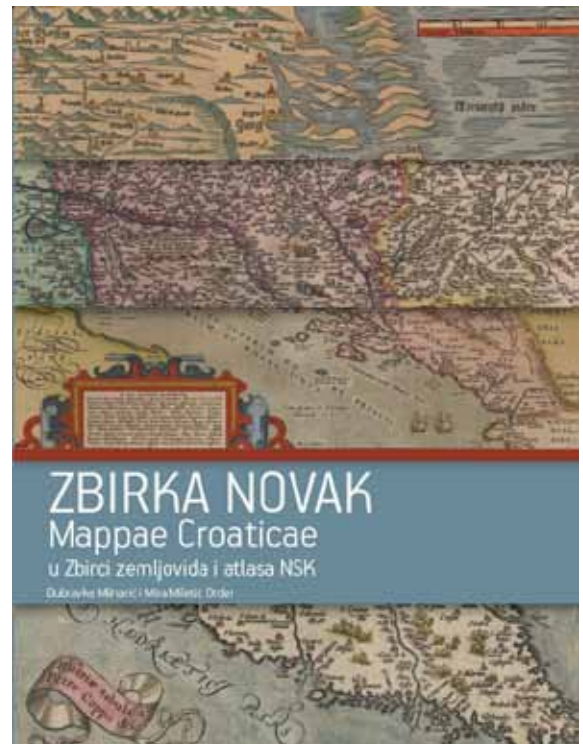
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ; Šibenik, Javna ustanova „Nacionalni park Krka“, 2017., ISBN 9789535001652.



Paralaksa.
Zagreb, Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice, 2017., ISBN 9789535881124.



Crteži Huga Conrada von Hötzendorfa iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu : katalog izložbe.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2017., ISBN 9789535001645.



Zbirka Novak : Mappae Croatiae u Zbirci zemljovida i atlasa NSK.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2017., ISBN 9789535001591.

IZLOŽBA

Hrvatska glagoljica



Slovimo glagoljicu



U Europskoj godini kulturne baštine, 40 godina nakon uspješne izložbe Zagreb, riznica glagoljice, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu organizira tematsku izložbu Hrvatska glagoljica pod sloganom Slovimo glagoljicu, kojom će ovo pismo prikazati kroz prizmu povijesnoga razvoja, tipografije, kulturološkoga utjecaja i suvremene primjene.

Sa svrhom očuvanja i popularizacije glagoljice izložba Hrvatska glagoljica ispričat će do sada neispričanu priču o našoj povijesti, opismenjivanju i opstojnosti kroz ovo jedinstveno pismo.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
6. studenoga – 15. prosinca 2018.



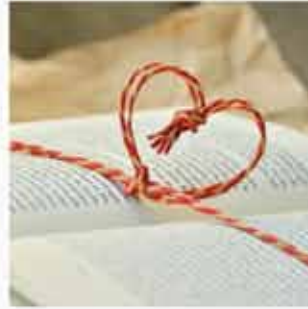
nsk_zagreb

Edit Profile

81 posts 30 followers 1 following

NSK u Zagrebu Središnja smo knjižnica Hrvatske i Sveučilišta u Zagrebu, postojimo više od 4 stoljeća te u svojem fondu čuvamo preko 3 milijuna svezaka. www.nsk.hr

POSTS SAVED



eIZVORI
Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija



Dani otvorenih vrata
nalne i sveučilišne knjižnice u Zag



ISSN 1647-7259



9 771847 725005